

2011

Fundusze unijne zmieniają Polskę Wschodnią

Przegląd wybranych projektów realizowanych w ramach
Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

PARP

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

A decorative graphic on the left side of the page consists of a 5x5 grid of squares. Several squares are filled with different colors: dark blue (row 1, col 4), cyan (row 2, col 1), magenta (row 3, col 2), yellow (row 4, col 3), orange (row 5, col 1), light blue (row 5, col 4), and lime green (row 6, col 2).

Fundusze unijne zmieniają Polskę Wschodnią

Przegląd wybranych projektów
realizowanych w ramach
Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej

PARP, Warszawa 2011

Szybki rozwój wschodnich regionów Polski dzięki PO RPW

Bożena Lublińska-Kasprzak
Prezes PARP

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) jest agencją rządową podległą Ministrowi właściwemu ds. gospodarki. Zadaniem agencji jest między innymi zarządzanie funduszami Unii Europejskiej, w tym koordynowanie efektywnej realizacji Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej przez jego beneficjentów.

Program podzielono na 6 głównych obszarów pomocy tzw. osi priorytetowych, których celem jest rozwój nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki w Polsce Wschodniej.

Wsparcie służy powstawaniu nowych przedsięwzięć związanych z usprawnieniem sieci drogowej, przygotowaniem terenów pod inwestycje, rozwojem uczelni, infrastruktury kongresowej, parków technologicznych, szerokopasmowych sieci dostępu do internetu i rozwojem ekologicznego transportu publicznego. Dofinansowane projekty zwiększają atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną pięciu wschodnich regionów – Warmii i Mazur, Podlasia, Podkarpacia, Lubelszczyzny i Ziemi Świętokrzyskiej, a także pobudzają innowacyjność i przedsiębiorczość wśród ich mieszkańców.

Nowe wydziały na uczelniach, nowoczesne laboratoria, dobrze wyposażone sale dydaktyczne przyciągają studentów i pracowników naukowych z Polski i zagranicy. Współpraca w zakresie promocji wzmacnia rozpoznawalność regionów, przyciąga większą liczbę turystów i inwestorów. Wspólne projekty badawczo-rozwojowe prowadzone w ramach klastrów integrują środowiska branżowe i zwiększają ich potencjał na rynku krajowym oraz międzynarodowym. Ośrodki metropolitarne tworząc nowe centra targowe i kongresowe, przyczyniają się do rozwoju firm usługowych a także zwiększają zainteresowanie inwestorów.

Pracy jest jeszcze sporo, bo na obecnym etapie wdrażania, w połowie perspektywy finansowej obejmującej lata 2007-2013, wiele projektów jest w trakcie realizacji. Niektóre z nich dopiero startują, ale już dziś widać efekty i pozytywne zmiany w województwach objętych programem Polski Wschodniej.

Z przyjemnością przekazuję Państwu publikację prezentującą wybrane projekty, których realizacja niewątpliwie przyczynia się do wzrostu potencjału Polski Wschodniej jako makroregionu.

14 Nowoczesna gospodarka

Wybrane projekty

- 16 **Pięć miast – pięć zmysłów** | Urząd Miasta Elku
- 20 **Polityka współpracy** | Gmina Ciechanowiec
- 22 **Nowoczesne laboratoria** | PZL-Świdnik SA
- 24 **Projekt BIO** | Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
- 28 **Projekt TECHNO** | Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
- 32 **Innowacyjne wyposażenie** | Uniwersytet Medyczny w Białymstoku
- 34 **Przyroda i matematyka** | Uniwersytet w Białymstoku
- 36 **Światowy format** | Uniwersytet Medyczny w Lublinie
- 40 **Nowy Wydział Farmaceutyczny** | Uniwersytet Medyczny w Lublinie
- 42 **Zawód inżynier** | Politechnika Lubelska
- 44 **Dla nauki i biznesu** | Politechnika Świętokrzyska
- 46 **W jaskini 3D** | Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie
- 48 **Serce inkubatora** | Gmina Stalowa Wola
- 50 **Politechnika na światowym poziomie** | Politechnika Rzeszowska
- 52 **Wspólny cel nauki i przedsiębiorstw** | Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Zamiejscowy Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej
- 54 **Czas sukcesów** | Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN
- 58 **Transfer wiedzy i innowacji** | Agencja Rozwoju Regionalnego „MARR” SA
- 60 **Wirtualne spacery** | Gmina Miasto Tomaszów Lubelski
- 62 **Pionierska inicjatywa** | Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach
- 66 **Informatyka z Polski Wschodniej** | Stowarzyszenie „Informatyka Podkarpacka”
- 69 **Wspólnota interesów i ideałów** | Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe
- 70 **Zagłębie bieliżniane na Podlasiu** | Podlaski Klaster Bielizny
- 72 **Nowa energia Świętokrzyskie** | Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.
- 74 **Kiedyś poligon – dziś park technologiczny** | Gmina Miasto Elbląg
- 76 **Bramy Roztocza** | Gmina Narol

80 Społeczeństwo informacyjne

Wybrane projekty

82 **Oplatanie sieci** | Pięć województw Polski Wschodniej

86 Ośrodki wzrostu

Wybrane projekty

88 **Targowe metamorfozy** | Targi Kielce Spółka Akcyjna

92 **Komfort podróżowania** | Miasto Lublin

94 **Miejsce z klasą** | Województwo Lubelskie

96 **Coraz bliżej celu** | Miasto Białystok

98 **Sposób na korki** | Gmina Miasto Rzeszów

100 **Przyjazna komunikacja** | Gmina Miejska Kielce

102 Drogi

Wybrane projekty

104 **Miasto bez barier komunikacyjnych** | Miasto Białystok

108 **Połączy wschód z zachodem** | Województwo Lubelskie

110 **Obwodnica z widokiem** | GDDKiA Oddział w Olsztynie

112 **Samochody ominą miasteczko** | GDDKiA Oddział w Lublinie

114 **Wszystkie drogi prowadzą do Jędrzejowa** | GDDKiA Oddział w Kielcach

116 **Obwodnica na pylonie** | Gmina Miejska Przemyśl

118 Turystyka

Wybrane projekty

120 **Piękny Wschód** | Polska Organizacja Turystyczna

124 **Rowerem z Bieszczad na Mazury** | Pięć województw Polski Wschodniej

Dla rozwoju Polski Wschodniej

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013 nabrał rozpędu. W 2009 r. podpisano 70 umów o dofinansowanie projektów, których wartość wynosiła 3,5 mld zł. Na koniec 2010 r. było już zawartych 112 umów dotyczących inwestycji wartych prawie 7 mld zł (kwota wsparcia z PO RPW – 5,2 mld zł). Dofinansowanie uzyskują kolejne przedsięwzięcia. Program ma za sobą półmetek wdrażania, ale jego realizacja i rozliczenie potrwać do końca 2015 r. Wówczas powinna się ziścić wizja wschodnich województw Polski jako nowoczesnych regionów opartych na bogatej tradycji. Zobaczmy, jakie narzędzia wybrano, by osiągnąć ten cel.

Dlaczego zależy nam na rozwoju Polski Wschodniej?

W wyniku procesów integracyjnych w Unii Europejskiej uwidatniły się różnice między lepiej i gorzej rozwiniętymi regionami. Wynikają one z uwarunkowań historycznych, przyrodniczych i procesów społeczno-gospodarczych. W ciągu dwóch minionych wieków w zachodnich województwach Polski nastąpił dynamiczny rozwój przemysłu i infrastruktury technicznej, wdrożono nowoczesne metody gospodarowania w rolnictwie. W tym samym czasie gospodarka po prawej stronie Wisły opierała się przede wszystkim na rolnictwie tradycyjnym. To tylko jeden z wielu czynników, które miały silny wpływ na rozwój gospodarczy dzisiejszych województw. Teraz dysproporcje są widoczne w takich wskaźnikach, jak np. produkt krajowy brutto (PKB).

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

W ramach europejskiej polityki spójności Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW) mieści się w celu **konwergencja**, którego działania ogniskują się na wspieraniu wzrostu gospodarczego i tworzeniu nowych miejsc pracy w najbiedniejszych regionach Unii Europejskiej (o PKB na głowę mieszkańca poniżej 75% średniej dla UE). Na ten cel przeznaczono ponad 81% Funduszy Europejskich skierowanych na realizację polityki spójności.

Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej objętych jest 5 województw: **lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie**. Choć geograficznie nie wszystkie leżą dokładnie na wschodzie kraju, to ze względu na niższe wskaźniki rozwoju i udział w realizacji PO RPW przyjęło się je zaliczać do Polski Wschodniej. Łącznie zajmują 31,6% powierzchni kraju. Mieszka w nich ponad 8 mln osób. Województwa te są słabo zurbanizowane – udział ludzi mieszkających w miastach w ogólnej liczbie mieszkańców wynosi od 50 do 60%.

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013 ustanowiono jako dodatkowy instrument wsparcia rozwoju wyżej wymienionych regionów – powinien on wzmocnić oddziaływanie pozostałych programów operacyjnych realizowanych na ich obszarze. W ramach Programu finansuje się inwestycje w zakresie infrastruktury naukowej i badawczej oraz modernizację miejskich lub regionalnych systemów komunikacyjnych. Wspierane są także przedsięwzięcia zwiększające atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną tego obszaru. Za główny cel PO RPW postawiono **przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju**¹.

¹ „Pojęcie zrównoważonego rozwoju oznacza rozwój harmonijny zaspokajający bieżące potrzeby społeczne z poszanowaniem trwałości zasobów naturalnych, dający szansę korzystania z tych zasobów przyszłym pokoleniom”. Źródło: Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013, str. 65.

Poprzez działania zaplanowane w poszczególnych priorytetach Programu są realizowane jego cele szczególne:

- **I: Nowoczesna gospodarka**
(cel: stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy)
- **II: Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego**
(cel: zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego w Polsce Wschodniej)
- **III: Wojewódzkie ośrodki wzrostu**
(cel: rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich)
- **IV: Infrastruktura transportowa**
(cel: poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw Polski Wschodniej)
- **V: Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne**
(cel: zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu)
- **VI: Pomoc techniczna**
(cel: optymalizacja procesu wdrażania PO Rozwój Polski Wschodniej).

Jak jest finansowany PO RPW?

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej finansowany jest ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego) oraz krajowych środków publicznych. Pula pieniędzy z EFRR obejmuje kwotę ok. 2,27 mld euro. W tym ok. 992 mln euro pochodzi ze specjalnej puli przeznaczonej decyzją Rady Europejskiej dla najbardziej ubogich regionów Unii Europejskiej (UE-25). Pozostała kwota, tj. ok. 1,3 mld euro, została przyznana przez polski rząd z ogólnej puli środków z EFRR przyznanych naszemu krajowi.

Sposób rozdysponowania pieniędzy w układzie poszczególnych osi priorytetowych (główne obszary wsparcia, odpowiadające na cele szczególne) składających się na PO RPW przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Alokacja na osie priorytetowe*

Osie priorytetowe	Wkład UE w mln euro	Wkład krajowy w mln euro	Ogółem w mln euro
Oś priorytetowa I	789,96	139,40	929,36
Oś priorytetowa II	255,12	45,02	300,14
Oś priorytetowa III	452,62	79,87	532,50
Oś priorytetowa IV	660,38	116,54	776,92
Oś priorytetowa V	47,50	8,38	55,88
Oś priorytetowa VI	68,21	12,04	80,25
Ogółem	2273,79	401,26	2675,05

* Poziom budżetu przed przyznaniem dodatkowych prawie 114 mln euro z Krajowej Rezerwy Wykonania oraz w ramach dostosowania technicznego. Środki Programu zostały przyporządkowane poszczególnym województwom Polski Wschodniej. Podziału dokonano w oparciu o specjalne algorytmy.

W jaki sposób projekty uzyskują dofinansowanie?

Wdrażaniem osi priorytetowych I-V zajmuje się Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (Instytucja Pośrednicząca PO RPW), która zdobywała cenne doświadczenia już podczas wdrażania instrumentów przedakcesyjnych (PHARE) nie tylko we wschodnich regionach Polski. Funkcję Instytucji Zarządzającej PO RPW pełni jednostka organizacyjna Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

Wśród beneficjentów Programu (podmiotów, które mogą realizować projekty w PO RPW) znajdują się:

- szkoły wyższe
- jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki
- jednostki naukowe, w tym podstawowe jednostki organizacyjne szkół wyższych
- jednostki badawczo-rozwojowe, w tym jednostki Polskiej Akademii Nauk
- przedsiębiorcy
- organizacje pozarządowe; instytucje i organizacje ważne z punktu widzenia rozwoju turystyki, ochrony przyrody itp.
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- instytucje otoczenia biznesu i innowacji.

Wymienione podmioty są zobowiązane realizować projekty na obszarze Polski Wschodniej.

Zastosowano dwie procedury wyboru projektów do realizacji: **tryb wyboru projektów indywidualnych** oraz **tryb konkursowy**. Spora liczba przedsięwzięć została zidentyfikowana na etapie przygotowania Programu i zawarta na tzw. **liście projektów indywidualnych**. Lista jest sukcesywnie aktualizowana. Ujęto na niej kluczowe projekty, których realizacja w największym stopniu przyczynia się do osiągnięcia celów PO RPW. Wpisanie projektu do wykazu jest wstępną i warunkową deklaracją uzyskania dofinansowania. Na jego realizację zostają zarezerwowane pieniądze z budżetu Programu. Projekty te nie współzawodniczą już w procedurze konkursowej. Niemniej jednak, aby uzyskać dofinansowanie, projekt musi spełnić wszystkie wymogi formalne i mery-

Targi Kielce SA

toryczne określone dla Programu. Projektodawca przygotowuje wniosek o dofinansowanie z wymaganymi załącznikami (np. studium wykonalności, raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko itd.). Wnioski są poddawane szczegółowej, kilkuetapowej ocenie dokonywanej przez PARP lub ekspertów zewnętrznych. Umowę można podpisać dopiero po uzyskaniu pozytywnej oceny wniosku oraz rekomendacji do udzielenia wsparcia. W przypadku tzw. dużych projektów (o wartości powyżej 50 mln euro – projekty infrastrukturalne) należy uzyskać pozytywną decyzję Komisji Europejskiej.

Oprócz projektów realizowanych przez beneficjentów w poszczególnych województwach lub na obszarze kilku regionów, PARP oraz Ministerstwo Rozwoju Regionalnego koordynują działania obejmujące swoim zasięgiem cały obszar Polski Wschodniej.

Są to:

- „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej”
- „Program Promocji Gospodarczej Polski Wschodniej”
- „Promocja zrównoważonego rozwoju turystyki”
- „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej”.

Pozostałe projekty składane są do PARP w odpowiedzi na ogłaszane konkursy. Za każdym razem określone są warunki udziału w konkursie, grupy beneficjentów, typy projektów oraz kwoty przeznaczone na dofinansowanie przedsięwzięć. Następnie złożone projekty podlegają standardowej ocenie.

Jak przebiega realizacja Programu?

Do końca kwietnia 2011 r. IP PO RPW zweryfikowała pod względem formalnym **140 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 6,29 mld zł** (dofinansowanie z UE – 5,78 mld zł). Najaktywniejsi byli projektodawcy z województwa lubelskiego, którzy złożyli 43 wnioski (wartość dofinansowania – ponad 1,53 mld zł, w tym dofinansowanie z UE – ponad 1,39 mld zł). 22 spośród wszystkich wniosków zatwierdzonych pod względem formalnym dotyczyły przedsięwzięć ponadregionalnych.

Wymiernym wskaźnikiem postępu w realizacji Programu jest liczba i wartość podpisanych umów. Do końca roku 2009 było ich 70, w tym jedna umowa dotyczyła dużego projektu („Rozwój systemu komunikacji publicznej w Kieleckim Obszarze Metropolitalnym” o wartości 303 mln zł), który wymagał notyfikacji Komisji Europejskiej. Łączna wartość dofinansowania tych przedsięwzięć wyniosła 2,8 mld zł, w tym dofinansowanie z UE 2,5 mld zł. Do końca kwietnia 2011 r. **liczba zawartych umów o dofinansowanie wzrosła do 117, łączna wartość wspartych inwestycji wyniosła 8 mld zł, a wartość przyznanego wsparcia 6,07 mld zł**, w tym dofinansowanie z UE – 5,56 mld zł, co stanowi ponad połowę alokacji na Program. W działaniu I.1 „Infrastruktura uczelni” już w sierpniu 2010 r. podpisano ostatnią (26.) umowę o dofinansowanie projektu z listy projektów indywidualnych.

Spośród wszystkich przedsięwzięć, które uzyskały dotychczas dofinansowanie, **73 stanowią projekty indywidualne**. Ich wartość przekroczyła **7,4 mld zł** (dofinansowanie z PO RPW stanowi 5,4 mld zł). Pozostałe **44 projekty, o łącznej wartości 744,6 mln zł**, zostały wyłonione w wyniku konkursów. Wyraźnie widać więc, że projekty konkursowe mają niższą średnią wartość całkowitą oraz wartość dofinansowania (ok. 17 mln zł, w tym średnie dofinansowanie 14,4 mld zł) od projektów indywidualnych (ok. 91,6 mln zł, w tym średnie dofinansowanie 66,6 mld zł), co wynika z innego charakteru przedsięwzięć (projekty indywidualne są projektami infrastrukturalnymi, tymczasem duża część projektów konkursowych dotyczy tzw. „miękkich” przedsięwzięć generujących mniejsze koszty).

Od początku realizacji **do końca kwietnia 2011 r. IP PO RPW zatwierdziła wnioski o płatność na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych 2,08 mld zł** (w tym 1,75 mld zł z EFRR), co stanowiło ok. 20,19% alokacji z EFRR. Wśród istotnych trudności w realizacji projektów należy wymienić zmiany prawne. Dużym wyzwaniem dla Instytucji Pośredniczącej oraz projektodawców była zmiana prawa w zakresie przeprowadzania procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. To jedna z przyczyn opóźnień w realizacji projektów drogowych (priorytet IV). Trudności w realizacji tych przedsięwzięć wynikały również z dużej liczby wpływających protestów w postępowaniach przetargowych w 2009 r.

Analizując wartość podpisanych umów w ujęciu regionalnym, nie ma istotnych różnic w stopniu wykorzystania dostępnej alokacji w poszczególnych województwach Polski Wschodniej. Wśród 5 województw rozpiętość poziomu kontraktowania wyniosła 8,07 punktu procentowego. **Najwyższy poziom zakontraktowania – w wysokości 77,60% ogólnej zakontraktowanej kwoty** – odnotowano w **województwie lubelskim** (1 300 280 tys. zł). Najniższy – na poziomie 69,53% – w województwie warmińsko-mazurskim (1 024 557 tys. zł). Obecnie najszybciej wykorzystywana jest alokacja w ramach I priorytetu Programu. Z priorytetu I „Nowoczesna gospodarka” w największym stopniu wspierany jest sektor edukacji i przedsiębiorczości.

Do największych i najbardziej złożonych pod względem sposobu realizacji projektów zalicza się „Sieć Szerokopasmową Polski Wschodniej” (łączna wartość 1453,5 mln zł, w tym dofinansowanie z UE 1 017,4 mln zł). W jego realizację zaangażowane są władze samorządowe wszystkich pięciu województw Polski Wschodniej. To największa tego typu inwestycja w kraju. Dotyczy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia cyfrowego, dotyczącego w szczególności gminy wiejskie i miejsko-wiejskie. Dzięki temu projektowi za kilka lat wschodnie województwa będą należały do najlepiej zinfatyzowanych regionów Europy.

**Inkubator Technologiczny
w Stalowej Woli**

Jedno z nowych laboratoriów Uniwersytetu
Medycznego w Lublinie

Praca nad projektem „Lokalne Centra Obsługi
Inwestora – Eastern European Gateway”

Nowoczesna gospodarka

Oś priorytetowa I „Nowoczesna gospodarka” Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej zawiera cztery różne instrumenty wsparcia (działania) nakierowane na rozwój konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy:

- I.1 „Infrastruktura uczelni”
- I.2 „Instrumenty inżynierii finansowej”
- I.3 „Wspieranie innowacji”
- I.4 „Promocja i współpraca”.

Mają one na celu stworzenie sprzyjających warunków inwestycyjnych, powstawania innowacji i ich dyfuzji, efektywnego transferu nowych technologii, a także współpracy pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorstwami. Realizowane projekty wpływają na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej województw Polski Wschodniej.

Dzięki dofinansowaniu pozyskanemu z działań priorytetu I PO RPW wiele uczelni poprzez unowocześnienie infrastruktury podwyższa standard nauczania i poszerza swą ofertę usług badawczych dla biznesu. Niektóre z nich, jak Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie czy Uniwersytet Medyczny w Lublinie, realizują po kilka projektów, co wymagało wprowadzenia dodatkowych mechanizmów koordynujących w tych placówkach.

Priorytet pierwszy PO RPW cechuje się największą różnorodnością i liczbą realizowanych projektów. Wyróżnia się również najwyższym poziomem zakontraktowania funduszy UE. Przyjrzyjmy się, jakie pomysły są wdrażane w życie i w jaki sposób przebiega realizacja tych przedsięwzięć.

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Pięć miast – pięć zmysłów

Urząd Miasta Elku

Mazurskie miasta postanowiły połączyć siły w celu wspólnego działania na rzecz rozwoju turystyki w regionie. Elk, Gołdap, Olecko, Suwałki i Augustów tworzą razem platformę współpracy EGO SA. Dzięki dotacji z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej mają szansę przyciągnąć nie tylko turystów, ale także inwestorów.

Celem projektu jest wykorzystanie potencjału regionu, opierając się na partnerstwie miast w północno-wschodniej Polsce. Stąd też wzięła się nazwa projektu: EGO SA to pierwsze litery nazw miast tworzących partnerstwo: Elku, Gołdapi, Olecka, Suwałk i Augustowa.

Zamiast konkurować, lepiej współpracować – tą ideą kierował się Tomasz Andrukiewicz, prezydent Elku, który nawiązał współpracę z władzami Augustowa i Suwałk. Najpierw w 2005 r., jeszcze jako starosta elcki, zainicjował partnerstwo EGO (Elk, Gołdap i Olecko), które wspólnie lobbowało za ważnymi dla subregionu inwestycjami. Kilka lat później na potrzeby wypracowania nowej strategii turystycznej trzeba było wzmocnić siły wobec konkurencji Wielkich Jezior Mazurskich i zaprosić do współpracy partnerów z województwa podlaskiego (stąd poszerzenie nazwy o SA).

– Najpierw musieliśmy zmierzyć turystyczny potencjał regionu i dokonać inwentaryzacji. Dlatego na nasze zlecenie przeprowadzono „Badanie ruchu turystycznego Polski Północno-Wschodniej”, którego wyniki są opublikowane w postaci raportu – mówi Renata Samełko z Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta Elku, koordynator projektu.

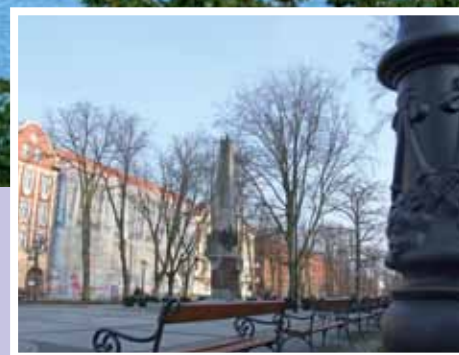
Badanie potwierdziło, że warto pracować nad skutecznymi metodami przyciągania turystów. Osoba odwiedzająca miasta EGO SA wydaje podczas urlopu średnio 1000 zł (wraz z dojazdem). Pod względem liczby turystów krajowych (korzystających z noclegów) najlepiej wypada Augustów (220 tys. w 2010 r.). Suwałki w ostatnich 4 latach odwiedzało średnio ponad 160 tys. turystów rocznie, Elk ponad 95 tys., podobnie Gołdap, a Olecko średnio ponad 60 tys. – czytamy w raporcie. Do tego należy dodać rocznie kilkadziesiąt tysięcy turystów zagranicznych odwiedzających EGO SA. Te liczby pokazują, że jest o kogo zabiegać.

Badanie pozwoliło zidentyfikować najbardziej rozpoznawalne miejsca EGO SA. Dokonano też klasyfikacji turystów przyjeżdżających do EGO SA (segmentacja rynku turystycznego). Na przykład „lokalni eksplorery” to turyści pochodzący z niezbyt odległych miejscowości województwa warmińsko-mazurskiego i podlaskiego, najczęściej odwiedzający obszar EGO SA na jeden dzień przy okazji pobytu na rozpropagowanych medialnie imprezach. Do grupy „znużonych mieszczuchów” zaliczono młodych turystów pochodzących z dużych miast (najczęściej Mazowsza i Śląska), przyjeżdżających zwykle w kiluosobowych grupach. Oni chcą spędzać czas kameralnie w swojej grupie z dala od wielkich miast. „Boboturysty” to z kolei osoby poszukujące miejsca do wypoczynku z dziećmi. Zależy im na bliskości przyrody i relatywnie dobrej infrastrukturze. Wyróżniono jeszcze „Przedemerytalnych miłośników natury”, „weekendowe zakupy” (osoby przyjeżdżające z krajów nadbałtyckich), a także „sentymentalnych Niemców”.

Promenada i park miejski
w Elku

Ważną rolę odgrywają turyści, którzy w przeszłości odwiedzili którąkolwiek z miejscowości EGO SA i po kilku latach zdecydowali się ponownie spędzić urlop w tej części kraju. Dla nich należy przygotować ofertę, która w mniejszym stopniu będzie zachęcać do odwiedzania już poznanych miejsc, a w większym skoncentruje się na wydarzeniach, imprezach kulturalnych, kulinarnych i sportowych.

Segmentacji rynku dokonuje się po to, by efektywniej wykorzystywać instrumenty marketingowe. Pozwala to na dobranie tylko tych narzędzi promocyjnych, które mają największe oddziaływanie na wybrane segmenty docelowe.

Dzięki tym analizom upewniono się, że region EGO SA powinien być promowany poprzez ofertę zawierającą wyjątkowe produkty w skali kraju. – W 2010 r. przeprowadziliśmy ekspertyzę w zakresie możliwości tworzenia i rozwoju wspólnego produktu turystycznego na terenie EGO SA. Przeanalizowaliśmy strategię i dane statystyczne, zinwentaryzowaliśmy zasoby związane z turystyką – mówi koordynator projektu. – Przeprowadziliśmy wywiady z pracownikami samorządów wchodzących w skład obszaru EGO SA. Zrealizowano badania ankietowe w środowiskach związanych z turystyką. W ten sposób wyłoniliśmy 20 wyjątkowych produktów turystycznych – decydowało kryterium możliwości wdrożenia wybranego produktu przy wykorzystaniu istniejącej lub planowanej infrastruktury. Dla tych produktów stworzyliśmy program marketingowy wraz z planami operacyjnymi.

Jakie to produkty? – Są to na przykład Baśniowe Zakątki – produkt turystyczny kładący nacisk na piękno przyrody, jej pierwotny stan, co kojarzy się z miejscami, gdzie schroniły się przed światem

ostatnie istoty z legend i baśni. Stanowi połączenie szlaków pieszych, rowerowych i wodnych. Kolejny przykład to „Zobacz i zafascynuj się” – jest to cykl imprez kulturalnych i rekreacyjnych; kalendarz wydarzeń jest koordynowany przez 5 ośrodków EGO SA tak, by turyści mogli skorzystać z jak najszerszej oferty – odpowiada Renata Samełko, koordynator projektu.

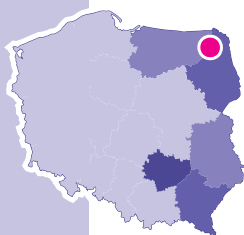
Przyjęta strategia i wspólne działania promocyjne pod hasłem „Kraina Pięciu Miast – Kraina Pięciu Zmysłów” mają zachęcić turystów do częstszego odwiedzania północno-wschodniego zakątka Polski oraz do przemierzania się między miastami EGO SA. Pomoże w tym kolejna kampania reklamowa (billboardy, telewizja, prasa i internet), a także nowy przewodnik turystyczny po miastach EGO SA wydany w nakładzie 50 tys. egzemplarzy. W każdym z pięciu miast odbędą się wspólne spotkania plenerowe dla mieszkańców i turystów. Na zakończenie projektu przeprowadzone zostaną dwie ogólnopolskie konferencje w Warszawie i Gdańsku.

Projekt obejmuje też analizę potencjału inwestycyjnego regionu. Partnerstwo ma go wzmocnić nie tylko turystyczne, ale także w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego. Dzięki realizacji projektu poprawi się istniejąca baza noclegowa, gastronomiczna oraz okolicy turystyczna, a region północno-wschodniej Polski zyska silną markę promocyjną także na arenie międzynarodowej.

**RENATA SAMEŁKO, KOORDYNATOR PROJEKTU,
NACZELNIK WYDZIAŁU STRATEGII I ROZWOJU,
URZĄD MIASTA EŁKU:**

Kluczowe dla projektu były wyniki badań i ekspertyz dotyczących ruchu turystycznego oraz wspólnych produktów turystycznych. Te analizy i płynące z nich wnioski pozwoliły nam doprecyzować strategię promocji. Dzięki projektowi udało nam się wypracować i przebadać pod kątem potencjału promocyjnego 10 produktów turystycznych. Co najważniejsze – miasta tworzące partnerstwo zrezygnowały z konkurowania na rzecz współdziałania. To korzystniejsze dla wszystkich – promujemy uzupełniające się oferty, zachęcamy turystów do odwiedzania wszystkich 5 miast. Pracujemy nad kontynuacją współpracy w kolejnych latach.

Projekt: „Platforma współpracy EGO SA”

Beneficjent: Urząd Miasta Elku (lider) wraz z miastami partnerskimi

Działanie: I.4 Promocja i współpraca

Dofinansowanie: 2,69 mln zł

Okres realizacji: 2009-2011

Wiadukt w Stańczykach

Projekt „Razem dla Polski Wschodniej” nastawiony jest na tworzenie sieci powiązań między podmiotami życia społecznego odpowiedzialnymi za politykę rozwoju regionalnego. Ważnym jego elementem jest budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców.

Partnerstwo „Razem dla Polski Wschodniej” promuje przedsięwzięcia zwiększające atrakcyjność inwestycyjną oraz turystyczną obszaru: gminy miejsko-wiejskiej Ciechanowiec, gminy miejskiej i wiejskiej Brańsk oraz gmin wiejskich Wysokie Mazowieckie, Klukowo, Rudka, Kulesze Kościelne, Nowe Piekuty i Jastków. Gminy te znajdują się na obszarze dwóch województw – podlaskiego i lubelskiego, na terenie których realizowany jest projekt (wynika to z przyjętego kształtu partnerstwa). Grupą docelową są natomiast wszyscy mieszkańcy obszaru Polski Wschodniej – merytoryczny zakres projektu uwzględnia bowiem pięć województw: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. Projekt wystartował na początku 2010 r. Przewidziano działania promocyjne: utworzenie portalu www.rdpw.ciechanowiec.pl, ogłoszenia w prasie, spot reklamowy, foldery dotyczące potencjału gospodarczego, turystycznego i kulturalnego Polski Wschodniej. Zaplanowano spotkania konferencyjne, spotkania grup badawczych oraz festyny dla lokalnej społeczności połączone z wystawą produktów regionalnych. Opracowane będą analizy modeli społeczno-gospodarczych poszczególnych regionów oraz strategia dla tej części kraju.

– Dokumenty będą miały charakter analityczny i strategiczny – zaznacza Marzena Kendzierska, koordynator projektu. – Przyczynią się do realizacji celu operacyjnego dotyczącego przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Będą źródłem wiedzy o regionie, analizą tendencji w nim występujących oraz źródłem informacji na temat dalszych kierunków rozwoju obszaru pod kątem integracji wszystkich pięciu województw – dodaje Marzena Kendzierska. Dokumenty będą sporządzone z perspektywy lokalnej, gdyż cała inicjatywa ma charakter oddolny.

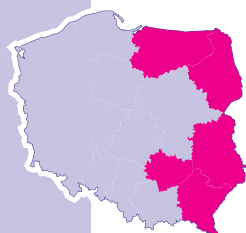
W spotkaniach grup badawczych odbywających się za każdym razem w innej gminie partnerstwa biorą udział przedstawiciele administracji publicznej, środowiska akademickiego i biznesowego oraz organizacji pozarządowych. Celem spotkań jest współpraca reprezentantów administracji, sektora przedsiębiorstw i środowisk naukowych. Tak skonstruowane grupy robocze przygotowują zbiór informacji na temat regionu wschodniej Polski, koniecznych do przygotowania opracowań analitycznych modeli społeczno-gospodarczych wszystkich pięciu województw.

Do najbardziej rozwiniętych gmin biorących udział w projekcie należą: Ciechanowiec, Wysokie Mazowieckie i Brańsk. Mocną stroną wszystkich gmin jest dogodne położenie względem szlaków komunikacyjnych o znaczeniu powiatowym i wojewódzkim. Na całym obszarze partnerstwa znaczącą rolę odgrywa rolnictwo, a także hodowla bydła i produkcja mleka. W Wysokim Mazowieckiem siedzibę ma Mlekovita – przedsiębiorstwo o strategicznym znaczeniu dla lokalnej gospodarki.

**MARZENA KENDZIERSKA, KOORDYNATOR PROJEKTU,
GMINA CIECHANOWIEC:**

– Wypełniona zostaje istotna luka w obszarze marketingu regionalnego – w regionie Polski Wschodniej nie prowadzono dotąd regularnej kampanii promocyjnej. Realizacja projektu może się przyczynić do zwiększenia liczby inicjatyw podejmowanych oddolnie, bez udziału centralnego koordynatora.

Projekt: „Razem dla Polski Wschodniej”
Beneficjent: Gmina miejsko-wiejska Ciechanowiec
Działanie: I.4 Promocja i współpraca
Dofinansowanie: 514,96 tys. zł
Okres realizacji: 2010-2011

Konkurencyjna firma musi inwestować w nowe technologie – podkreślają pracownicy PZL-Świdnik SA. Dlatego przy współudziale funduszy unijnych przedsiębiorstwo buduje laboratoria i najnowocześniejsze w Europie stanowisko do badania wirników śmigłowców. Zatrudni też i przeszkoli wyspecjalizowaną kadrę.

Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego – Polskie Zakłady Lotnicze powstały w Świdniku w roku 1951. Od tego czasu w fabryce na Lubelszczyźnie wyprodukowano ponad 7200 śmigłowców.

– Po prywatyzacji i wejściu w 2010 r. w struktury jednego z największych europejskich koncernów śmigłowcowych, jakim jest włoska Agusta Westland, PZL-Świdnik stał się jednym z trzech głównych europejskich centrów prac inżynierskich i badawczo-rozwojowych, ukierunkowanych na projektowanie, testowanie i wytwarzanie zaawansowanych struktur lotniczych – mówi Paweł Chojnacki, koordynator projektu. – Nasza obecność na światowym rynku wiąże się z koniecznością stałego rozwoju i modernizacji własnych produktów, jak również rozwijania technologii i wprowadzania nowych wyrobów.

W ramach projektu m.in. zmodernizowany zostanie istniejący Zakład Badawczo-Rozwojowy. Biura projektowe wyposażone będą w nowoczesne systemy do komputerowego projektowania trójwymiarowego. Powstaną też laboratoria o powierzchni ok. 5 tys. m kw. – Ich lokalizacja w sąsiedztwie biur projektowych umożliwi szybki przepływ informacji pomiędzy konstruktorami i laboratoriami – zaznacza Paweł Chojnacki.

Stworzone Laboratorium Zaawansowanych Technologii będzie m.in. wytwarzało struktury kompozytowe. Powstanie też Prototypownia, gdzie narodzą się pierwowzory nowych śmigłowców. Zostanie zlokalizowana na obszarze o kontrolowanym dostępie, dzięki czemu zapewniona ma być ochrona własności intelektualnej.

Jednym z najbardziej innowacyjnych elementów projektu jest wieża do badań wirników śmigłowców. – Będzie to najnowocześniejsze tego rodzaju stanowisko w Europie – podkreśla Chojnacki. Umożliwi prowadzenie zaawansowanych prac badawczych, m.in. w zakresie tzw. „aktywnie sterowanych” wirników. Badania będą miały na celu poprawę ich parametrów, a więc także redukcję hałasu i zużycia paliwa śmigłowca. W połączonym z wieżą i zlokalizowanym obok budynku techniczno-kontrolnym zostaną umieszczone emitujące największy hałas stoiska do badania przekładni śmigłowcowych.

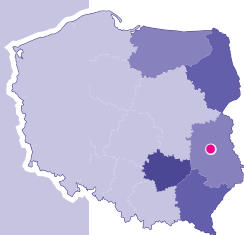
Powstające zaplecze badawczo-rozwojowe wymaga również odpowiedniego zasilania w energię i ciepło. W ramach projektu zbudowana zostanie dodatkowa, podziemna sieć elektryczna i ciepła, która zapewni bezpieczne i proekologiczne zasilanie wszystkich obiektów.

– Nawet najbardziej nowoczesne wyposażenie laboratoriów nie wystarczy do prowadzenia zaawansowanych prac. Potrzebni są wykwalifikowani i odpowiednio przeszkoleni ludzie – podkreśla Paweł Chojnacki. Dlatego jednym z elementów projektu będzie też rekrutacja i szkolenie kadry.

**PAWEŁ CHOJNACKI, KIEROWNIK PROJEKTU,
PZL-ŚWIDNIK:**

– W Polsce wciąż istnieje problem braku odpowiedniej współpracy pomiędzy sferą badawczą i produkcyjną, a także zbyt niski poziom wdrażania wyników badań do praktyki produkcyjnej. Zastosowane przez nas rozwiązania mają przełamać tę barierę – opracowane i przetestowane w biurach konstrukcyjnych i laboratoriach nowoczesne rozwiązania konstrukcyjne i technologiczne będą od razu wykorzystywane do wytwarzania pierwowzorów produktów w naszej Prototypowni.

Projekt: „Rozbudowa infrastruktury zaplecza badawczo-rozwojowego Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego PZL-Świdnik Spółka Akcyjna wraz z zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry”

Beneficjent: PZL-Świdnik SA

Działanie: I.3 Wspieranie innowacji

Dofinansowanie: 49 mln zł

Okres realizacji: 2010-2014

Przedsięwzięcie polegające na rozbudowie, modernizacji i wyposażeniu zespołu laboratoriów edukacyjno-badawczych technologii, jakości i bezpieczeństwa zdrowotnego żywności – umownie nazywane Projektem BIO – to największa inwestycja olsztyńskiej uczelni. Jej koszt wynosi ponad 129 mln zł. – Takich pieniędzy ze źródeł krajowych nigdy byśmy nie uzyskali – mówi prof. Józef Górniewicz, rektor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Pieniądze na to przedsięwzięcie były dostępne w PO RPW.

Rozbudowa i unowocześnienie bazy naukowo-dydaktycznej, prowadzone na niespotykaną dotychczas skalę, przyczyni się do wzrostu liczby studentów o 2,5 tys. Efektem przedsięwzięcia powinien być wzrost umiejętności i kwalifikacji naukowców oraz poprawa jakości badań i nauczania z zakresu nauk przyrodniczych.

Projekt składa się z pięciu komponentów i dotyczy pięciu wydziałów przyrodniczych uczelni oraz Zakładu Doświadczalnego

w Bałcynach pod Ostródą. Dzięki rozbudowie, modernizacji i wyposażeniu Centrum Edukacyjno-Badawczego Mleczarstwa nowe narzędzia do badań i analiz uzyska Wydział Nauki o Żywności. Pracownicy wydziału od lat pracują jako eksperci-konsultanci FAO z zakresu mleczarstwa. Z rozbudowanej bazy będzie korzystać 4 tys. studentów. Koszt prac związanych z rozwojem centrum oszacowano na 35,5 mln zł.

Wydział Medycyny Weterynaryjnej, posiadający akredytację europejską w zakresie kształcenia lekarzy weterynarii, skorzysta na rozbudowie, modernizacji i wyposażeniu Ośrodka Kontroli Bezpieczeństwa Zdrowotnego Żywności i Profilaktyki Weterynaryjnej (nakłady w wysokości 26,2 mln zł). Już została zakończona budowa Pawilonu Zakażeń Eksperymentalnych Ptaków. Ponadto to zadanie przewiduje modernizację trzech obiektów. 1200 studentów wydziału będzie zdobywało praktyczną wiedzę w nowych laboratoriach biologiczno-chemicznych.

Prof. Wiesław Sobotka, dziekan Wydziału Bioinżynierii Zwierząt, podkreśla, że dzięki projektowi utworzono nowoczesny

**MARZENA PIEŃKOSZ, DYREKTOR BIURA PROJEKTU BIO,
UNIwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie:**

– Współpraca z kadrami naukowymi wydziałów, dla których inwestycje są realizowane, to podstawa powodzenia projektu. My jako biuro bierzemy na siebie działania operacyjne, m.in. przygotowywanie i przeprowadzanie zamówień publicznych, koordynowanie dostaw, sprawozdawczość. Nasze biuro zdjęło tego typu obowiązki z profesorów. Niemniej ich ekspercką wiedzę i znajomość rynku wykorzystywaliśmy podczas przygotowywania dokumentów przetargowych, takich jak szczegółowe opisy przedmiotu zamówienia. Od momentu powstania projektu do chwili ogłaszania zamówień publicznych na wyposażenie minęło trochę czasu, więc trzeba zaktualizować wiedzę w tym zakresie – pomoc przyszłych użytkowników okazała się

niezbędna. Po wyborze wykonawcy wyznaczany jest u nas koordynator, który odpowiada za komunikację między dostawcą a użytkownikami. Kadra naukowa uczelni bierze udział np. w odbiorze sprzętu i podpisuje protokół. Ten dokument jest niezbędny do rozliczenia zadania, a tym już się zajmuje nasze biuro. Ta struktura bardzo dobrze się sprawdziła w wypadku projektów BIO i TECHNO. Trzy inne projekty uniwersytetu finansowane ze środków PO RPW nie wymagały tak rozbudowanej struktury, ale podczas ich realizacji również byli zaangażowani koordynatorzy działań oraz osoby zajmujące się dokumentacją.

Ośrodek Oceny Produktów Pochodzenia Zwierzęcego. Uruchomionych będzie 5 laboratoriów specjalistycznych: analizy i oceny jakości pasz, monitoringu jakości i bezpieczeństwa produktów pszczelich, oceny mleka surowego, oceny mięsa i produktów mięsnych, kriokonserwacji nasienia. Dodatkowo przy współpracy z Zakładem Doświadczalnym w Bałczynach koło Ostródy powstało Laboratorium Trzody Chlewnej. Z tej bazy będzie korzystało 1400 studentów bioinżynierii zwierząt. Nakłady wynoszą ponad 20 mln zł.

Warmia i Mazury to swego rodzaju zagłębie firm działających na rzecz przemysłu rolno-spożywczego. Współpraca obu wydziałów – Medycyny Weterynaryjnej oraz Bioinżynierii Zwierząt – z gospodarką dotyczy m.in. chowu i hodowli zwierząt, profilaktyki i leczenia zwierząt oraz jakości pracy zakładów przetwarzających żywność i pasze.

Wybudowany za 14,6 mln zł Zespół Laboratoriów Diagnostyki Molekularnej posłuży Wydziałowi Biologii. Dotychczasowa baza materialna, powstała w wybudowanym przed 5 laty budynku Collegium Biologiae, opierała się na pracowniach biologii molekularnej. Teraz studenci biologii i biotechnologii korzystają ze

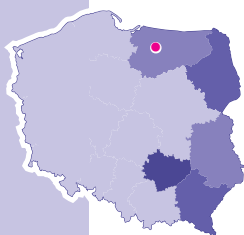
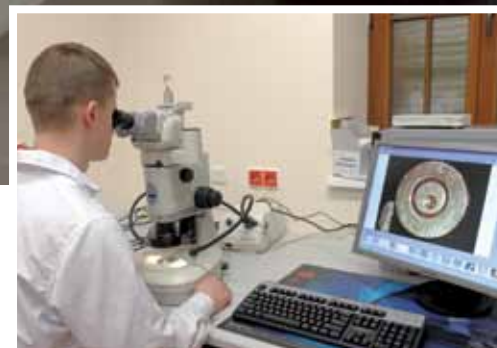
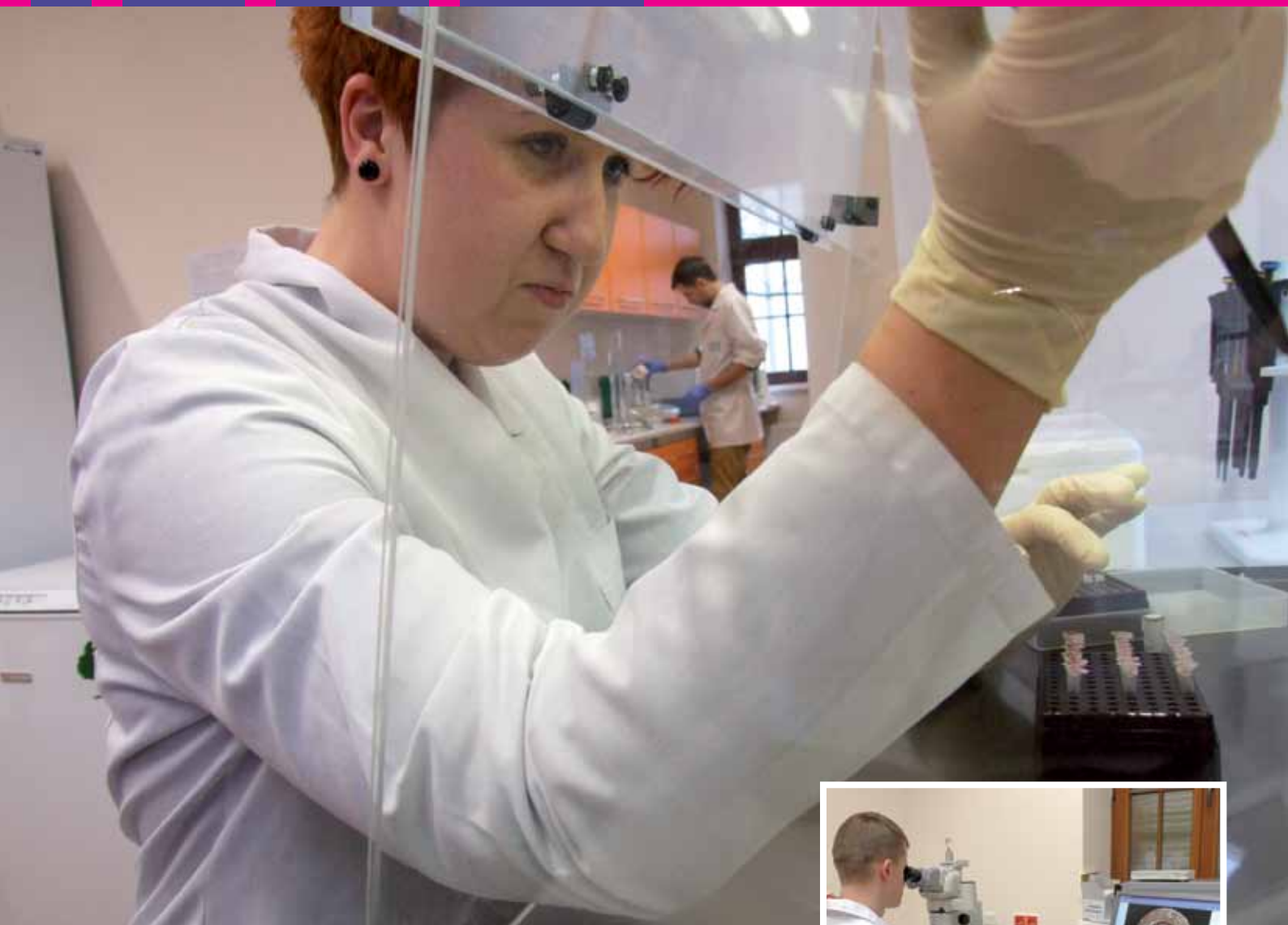
zmodernizowanych powierzchni laboratoryjnych w jednym z istniejących już obiektów, który doposażono w najnowocześniejszą aparaturę badawczą.

Od podstaw kosztem ponad 25 mln zł powstało Centrum Akwakultury i Inżynierii Ekologicznej. Elegancki budynek posiada oszklone atrium oraz taras w kształcie kładki. Będą tu m.in. badane techniki zarybiania oraz uprawy roślin wodnych. Jak twierdzi rektor prof. Józef Górniewicz, drugiej takiej specjalistycznej placówki nie ma w całej Polsce.

Ta ogromna praca się opłaciła – nowy rok akademicki oznacza nową jakość studiowania na kierunkach przyrodniczych olsztyńskiej uczelni.

Zmodernizowane Laboratorium Diagnostyki Molekularnej

Projekt: „Rozbudowa, modernizacja i wyposażenie zespołu laboratoriów edukacyjno-badawczych technologii, jakości i bezpieczeństwa zdrowotnego żywności”

Beneficjent: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Działanie: I.1 Infrastruktura uczelni

Dofinansowanie: 109, 69 mln zł

Okres realizacji: 2007-2011

Projekt TECHNO

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Do 2012 r. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie wzbogaci się o bazę naukowo-dydaktyczną wartą 350 mln zł. Większa część tej kwoty pochodzi z Funduszy Europejskich. Uczelnia zwiększy jakość kształcenia oraz prac naukowo-badawczych z zakresu nauk technicznych i informatycznych, a także dostosuje się do potrzeb i wymagań współczesnej gospodarki. Łatwiej będzie przyciągnąć nowych studentów.

Kortowo zna każdy mieszkaniec Olsztyna. To bodaj najciekawszy w Polsce, a na pewno najpiękniej położony kampus uczelni (zalesiony teren nad brzegiem jeziora). Znajduje się tu Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, który w 1999 r. został utworzony w wyniku połączenia Akademii Rolniczo-Technicznej, Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Warmińskiego Instytutu Teologicznego. Studiują tu ponad 33 tys. osób. To najważniejsza uczelnia w północno-wschodniej części kraju.

Uniwersytet jest młody i dynamicznie się rozwija, m.in. dzięki Programowi Operacyjnemu Rozwój Polski Wschodniej. Projekt „Udoskonalenie infrastruktury i wyposażenia laboratoryjnego nauk technicznych i informatycznych” (w skrócie: TECHNO) to jedno z największych kompleksowych przedsięwzięć polegających na unowocześnieniu całej bazy edukacyjno-badawczej nauk technicznych i informatycznych uczelni. Jego koszt sięga niemal 97 mln zł. Zdaniem rektora prof. Józefa Górniewicza, projekt ze względu na skalę i wielkość zaangażowanych pieniędzy przyczyni się do znacznej poprawy bazy lokalowej uczelni i podniesienia jakości nauczania oraz prowadzonych prac badawczych.

W 2010 r. nakładem prawie 4 mln zł zakończono modernizację budynku Centrum Studiów Bałtyckich w Elku (zamiejscowa filia uniwersytetu). Budynek uzyskał dostęp do krajowej akademickiej sieci Pionier; studenci mogą korzystać z internetu bezprzewodowego. Zmodernizowany obiekt służy kształceniu studentów

Budowa Regionalnego
Centrum Innowacji

m.in. z nauk technicznych i informatycznych oraz kształceniu ustawicznemu.

W projekcie zaplanowano wybudowanie 4 nowych obiektów dydaktycznych, w tym specjalistycznych laboratoriów. W 2011 r. inwestycje będą sukcesywnie oddawane do użytku. Za 30 mln zł zostanie wybudowane m.in. Regionalne Centrum Informatyczne (RCI). Zostanie ono wyposażone w łącza światłowodowe i najsilniejsze maszyny do przetwarzania danych. Centrum będzie służyło Wydziałowi Matematyki i Informatyki oraz jednostce ogólnouczeniowej o tej samej nazwie – Regionalnemu Centrum Informatycznemu. W budynku znajdować się będą specjalistyczne laboratoria służące do dydaktyki i badań, m.in. technik multimedialnych, języków programowania, systemów informatycznych oraz sztucznej inteligencji i robotyki, a także aule, sale wykładowe i audytoryjne. Zostaną tu umiejscowione pomieszczenia pod serwerownię, dla administratorów sieci i serwerów Ośrodka Zarządzania i Eksploatacji siecią komputerową OLMAN. Budynek zostanie wyposażony w sieć bezprzewodowych publicznych punktów dostępu do internetu (PIAP), które umożliwią dostęp do zasobów użytkownikom urządzeń przenośnych.

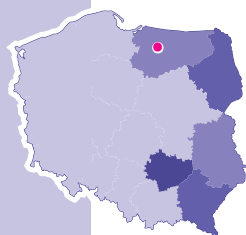
W kwietniu 2011 r. trwała również budowa pozostałych obiektów zlokalizowanych w obrębie kampusu uniwersyteckiego na Kortowie. Jeden z budynków będzie przeznaczony dla studentów nauk technicznych (m.in. mechatroniki, energetyki). Kolejny to obiekt edukacyjno-badawczy przeznaczony do nauczania i ba-

dań z zakresu m.in. nanotechnologii oraz eksploatacji pojazdów i maszyn. Znajdą się w nim laboratoria i pomieszczenia dydaktyczne dla nowo utworzonej Katedry Inżynierii Bezpieczeństwa oraz kierunku Inżynieria Bezpieczeństwa. Trzeci budynek będzie służył osobom studiującym na kierunku budownictwo. Na parterze trzykondygnacyjnego obiektu znajdą się tzw. laboratoria ciężkie: do badania wytrzymałości materiałów i mechaniki budowlanej, geotechniki i fundamentowania. Na wyższych piętrach będą zlokalizowane tzw. laboratoria lekkie (inżynierii lądowej i wodnej, konstrukcji budowlanych, materiałoznawstwa i technologii kompozytów budowlanych). We wszystkich obiektach wiosną 2011 r. prowadzono prace wykończeniowe oraz instalacyjne. W roku akademickim 2011/2012 studenci i badacze będą korzystać z nowej infrastruktury.

MARTA WANGIN, DYREKTOR BIURA PROJEKTU TECHNO, UNIwersYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE:

– O złożoności przedsięwzięcia świadczy choćby to, że do końca 2010 r. rozstrzygnęliśmy 37 przetargów budowlanych i wyposażeniowych. W 2011 r. rozpisaliśmy kilka kolejnych postępowań o zamówienie publiczne. W pewnym momencie w odpowiedzi na ogłaszane przetargi (duże, powyżej progów unijnych) przestały wpływać oferty. Zastanawialiśmy się, w czym tkwi problem. Przeprowadziliśmy konsultacje z potencjalnymi oferentami, udało się przełamać impas. Pierwsza kontrola projektu nie wykazała żadnych naruszeń ani błędów. Jesteśmy dobrej myśli – projekt jest realizowany zgodnie z przyjętym harmonogramem.

Projekt: „Udoskonalenie infrastruktury i wyposażenia laboratoryjnego nauk technicznych i informatycznych”

Beneficjent: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Działanie: I.1 Infrastruktura uczelni

Dofinansowanie: 82, 41 mln zł

Okres realizacji: 2008-2011

Budowa zespołu laboratoriów dla studentów Wydziału Budownictwa

Innowacyjne wyposażenie

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Nowoczesny sprzęt w Centrum Badań Innowacyjnych pozwoli naukowcom szukać przyczyn oraz sposobów leczenia różnych chorób. Dzięki realizowanemu projektowi możliwy stał się rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej na skalę międzynarodową.

Dwa Wydziały Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku (UMB): Wydział Lekarski z Oddziałem Stomatologii i Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim oraz Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej i jednostki międzywydziałowej Centrum Medycyny Doświadczalnej otrzymały ponad 80 sztuk specjalistycznego sprzętu najnowszej generacji, jakiego w Polsce jeszcze nie było.

– Niski standard infrastruktury naukowej w zakładzie UMB oraz brak nowoczesnych laboratoriów nie pozwalały na realizację potrzeb środowiska naukowego, dotyczących rozwoju badań naukowych w zakresie przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym – podkreśla Jerzy Tokajuk, pełnomocnik ds. projektu na UMB. – Pracownicy zajmujący się tą problematyką wykazują się dużym potencjałem naukowym, ale – niestety – dostępna aparatura była już w dużej mierze wyeksploatowana i uniemożliwiała realizację badań naukowych.

Projekt pozwolił także na integrację jednostek badawczych Uniwersytetu na rzecz prowadzenia badań, które zapewniają wysoką pozycję naukową białostockiej placówki. W projekcie wzięło udział 10 jednostek dydaktyczno-naukowych działających w powiązaniu z innymi jednostkami UMB oraz zewnętrznymi, m.in. Za-

kładem Chemii i Analizy Leków, Samodzielną Pracownią Analizy Leków, Zakładem Chemii Nieorganicznej i Analitycznej, Zakładem Bromatologii, Kliniką Endokrynologii, Diabetologii i Chorób Wewnętrznych oraz Zakładem Klinicznej Biologii Molekularnej.

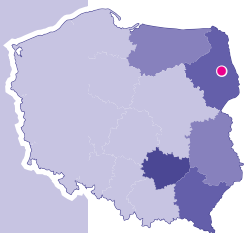
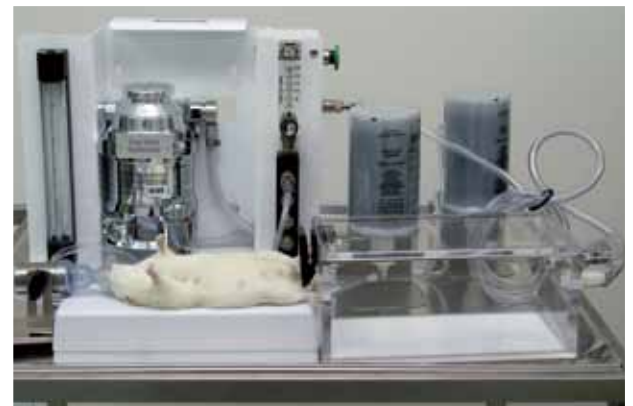
Nowoczesne wyposażenie aparaturowe (np. pierwsze w Polsce urządzenie do szybkiego sekwencjonowania DNA na skalę genomową – SOLID 4) poprawi jakość badań naukowych, co z pewnością przyczyni się do wzrostu liczby prac badawczo-naukowych. Dzięki utworzeniu innowacyjnych laboratoriów naukowych, umożliwiających akredytację w zakresie dobrej praktyki laboratoryjnej (GLP), powstają nowe miejsca pracy w sektorze wysoko zaawansowanych technologii. Projekt dał również szanse rozwoju współpracy ze sferą gospodarczą. Dotyczy to jednostek medycznych, przede wszystkim szpitali klinicznych. Nowo powstałe Centrum Badań Innowacyjnych pozwala na współpracę w zakresie wysoko zaawansowanych technologii – nie tylko regionalną i krajową, lecz także międzynarodową. Dzięki nowoczesnej aparaturze prowadzone będą badania m.in. chorób nowotworowych oraz układu krążenia i otyłości.

Zakończenie projektu nie oznacza końca prac związanych z jego rozliczeniem. Przez kolejnych pięć lat będzie on podlegał kontroli, audytowi, ewaluacji oraz sprawozdawczości dotyczącej osiągniętych wyników. Pracownicy Uniwersytetu, którzy będą korzystać z nowego sprzętu, zostali przeszkoleni z ich obsługi. Urządzenia nie będą tylko ozdobą uczelni – już tworzą się kolejki chętnych do wykorzystywania badań.

**JERZY TOKAJUK, PEŁNOMOCNIK DS. PROJEKTU,
UNIwersytet Medyczny w Białymstoku:**

– W najbliższym czasie należy się spodziewać efektów realizacji projektu, którymi będą: powstanie atrakcyjnego miejsca do pracy i studiowania, podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności personelu naukowo-dydaktycznego w zakresie prowadzenia badań z wykorzystaniem innowacyjnego sprzętu, wyższa jakość kształcenia absolwentów UMB poprzez wzrost umiejętności personelu naukowo-dydaktycznego, a także poprawa wizerunku regionu poprzez umocnienie pozycji naukowej UMB.

Projekt: „Utworzenie bazy aparaturowej na rzecz Centrum Badań Innowacyjnych Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku”

Beneficjent: Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Działanie: I.3 Wspieranie innowacji

Dofinansowanie: 11,38 mln zł

Okres realizacji: 2009-2011

Obecnie budynki Uniwersytetu w Białymstoku są rozproszone na terenie całego miasta. Dzięki dofinansowaniu powstaną nowe obiekty dydaktyczne wyposażone w specjalistyczny sprzęt wykorzystujący nowoczesne technologie. Inwestycja z pewnością wzmocni nie tylko pozycję Uniwersytetu w kraju, lecz także jego potencjał naukowy.

Projekt zakłada budowę innowacyjnych gmachów będących częścią nowoczesnego kampusu uniwersyteckiego w Białymstoku. Kampus zajmie obszar ponad 30 hektarów, a połowa terenu pozostanie zielonym parkiem. Współczesna forma budynków, zaprojektowana przez architekta prof. Marka Budzyńskiego, będzie nawiązywać do naturalnego otoczenia, jakim jest sąsiadujący z terenem kampusu las. – To inwestycja, która znalazła się na liście projektów kluczowych PO RPW – mówi dr hab. Marek Proniewski, pełnomocnik rektora ds. projektu. – Realizacja projektu zwiększy dostęp do edukacji i przyczyni się do wzrostu potencjału naukowo-dydaktycznego, kwalifikacji kapitału ludzkiego, a w efekcie rozwoju regionu. Szczególnie istotna w dobie gospodarki opartej na wiedzy jest możliwość wykorzystania nowoczesnych technologii oraz narzędzi i technik informacyjnych – przekonuje Marek Proniewski.

Zarówno Budynek Instytutu Biologii, jak i gmach Wydziału Matematyki i Informatyki zostaną wykonane w nowoczesnej technologii. Będą to obiekty energooszczędne, spełniające normy ochrony przed hałasem i drganiami, w żaden sposób nie będą

negatywnie oddziaływać na środowisko. Oba gmachy zasili nowoczesna sieć komputerowa. Na dziedzińcu Instytutu Biologii zaprojektowano Centrum Przyrodnicze im. prof. Andrzeja Myrchy. Na dachu budynku powstaną ścieżki dydaktyczne dla zwiedzających m.in. z cennymi przyrodniczo gatunkami drzew, przedstawiające budowę Układu Słonecznego oraz dzieje życia na Ziemi. Sale wykładowe budynku dydaktycznego Wydziału Matematyki i Informatyki będą miały szklaną ścianę, przez którą widać będzie zadrzewiony Plac Słoneczny.

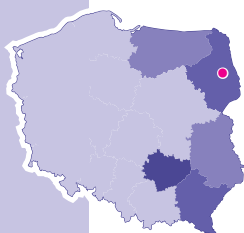
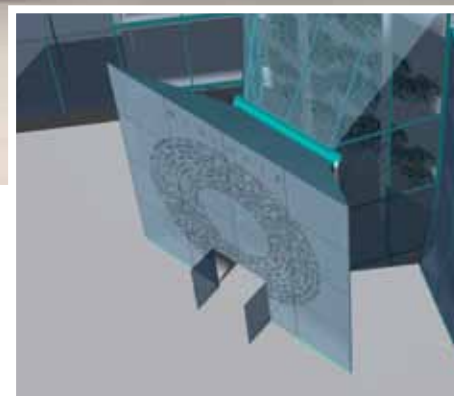
Istotnym elementem realizowanego projektu jest Uniwersyteckie Centrum Obliczeniowe wyposażone w komputery dużej mocy, które będzie pełnił rolę ośrodka badań naukowych, rozwojowych i wdrożeniowych. W ramach Centrum Obliczeniowego rozwijana będzie dydaktyka poprzez realizację prac dyplomowych, rozpraw doktorskich oraz nauczanie na odległość.

Powstanie nowych budynków dydaktycznych przygotuje uczelnię do aktywnego udziału w tworzeniu konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy. Wzrost umiejętności i kwalifikacji pracowników i przedsiębiorców wpłynie na rozwój społeczno-gospodarczy regionu. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury edukacyjnej szkolnictwa wyższego przyczyni się do poprawy jakości wykształcenia absolwentów. Przewidywani użytkownicy budynku Instytutu Biologii to 500 studentów i 112 pracowników, a budynku Wydziału Matematyki i Informatyki wraz z Uniwersyteckim Centrum Obliczeniowym to 1000 studentów i 170 pracowników.

PROF. MAREK PRONIEWSKI, PEŁNOMOCNIK REKTORA DS. PROJEKTU, PROREKTOR DS. EKONOMICZNYCH I KONTAKTÓW Z REGIONEM, UNIWERSYTET W BIAŁYMSTOKU:

– Jestem przekonany, że projekt ten wzmocni i unowocześni bazę dydaktyczno-naukową Uniwersytetu w Białymstoku w zakresie nauk przyrodniczych i matematycznych. Mam nadzieję, że nowoczesne i dobrze wyposażone pracownie i laboratoria stworzą warunki do zdobywania wiedzy na najwyższym światowym poziomie. Dzięki tej inwestycji Uniwersytet w Białymstoku bardziej zaznaczy swoją obecność na akademickiej mapie Europy i świata.

Projekt: „Budowa Instytutu Biologii oraz Wydziału Matematyki i Informatyki wraz z Uniwersyteckim Centrum Obliczeniowym”

Beneficjent: Uniwersytet w Białymstoku

Działanie: I.1 Infrastruktura uczelni

Dofinansowanie: 106,46 mln zł

Okres realizacji: 2007-2015

Uniwersytet Medyczny w Lublinie tworzy ponadregionalne laboratoria wyposażone w sprzęt najnowszej generacji. Ze specjalistycznych urządzeń oraz wiedzy naukowców korzystać będą firmy z branży farmaceutycznej i medycznej z różnych województw. Nowoczesne zaplecze laboratoryjne zwiększy też konkurencyjność naszej nauki na arenie międzynarodowej.

Uniwersytet Medyczny w Lublinie należy do ścisłej czołówki uczelni medycznych w kraju zarówno pod względem osiągnięć naukowych, jak i liczby studentów. Posiada 120 katedr, zakładów i klinik, w których pracuje ok. tysiąca nauczycieli akademickich. Na wszystkich wydziałach i kierunkach studiuje ponad 3,5 tys. osób. Uczelnia szczyci się osiągnięciami w takich dyscyplinach naukowych i klinicznych, jak: biochemia, biologia molekularna, chemia nieorganiczna, genetyka, farmakologia oraz chirurgia, kardiologia, okulistyka, ortopedia, radiologia zabiegowa, stomatologia i wielu innych.

Projekt „Wypożyczenie innowacyjnych laboratoriów prowadzących badania nad nowymi lekami stosowanymi w terapii chorób cywilizacyjnych i nowotworowych” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej rozpoczął się w marcu 2009 r., a zakończy się 30 września 2012 r. Docelowo w najnowszej aparaturę wyposażonych zostanie 10 katedr, zakładów i pracowni:

- Samodzielna Pracownia Genetyki Klinicznej
- Katedra i Zakład Chemii Leków
- Katedra i Zakład Patofizjologii
- Katedra i Zakład Patomorfologii Klinicznej
- Katedra i Zakład Syntezy i Technologii Chemicznej Środków Leczniczych
- Katedra i Zakład Botaniki Farmaceutycznej
- Katedra i Zakład Immunologii Klinicznej
- I Klinika i Katedra Ginekologii Onkologicznej i Ginekologii
- Katedra i Zakład Farmakognozji z Pracownią Roślin Leczniczych
- Samodzielna Pracownia Biologii Medycznej.

Z europejskich pieniędzy zakupiono m.in.: chromatografy i spektrometry MAS, spektroskopy, mikroskopy, cytometry, separator komórkowy, spektrometr NMR, sprzęt do analizy substancji znanekowanych izotopami, urządzenia do histopatologii i do badania substancji leczniczych. Uczelnia kupiła również oprogramowanie specjalistyczne oraz meble laboratoryjne.

Zakupy będą mieć bezpośredni wpływ na optymalizację chemioterapii, wprowadzenie nowych szczepionek przeciwnowotworowych, badania wstępne materiału genetycznego oceniające możliwość leczenia *in vitro* oraz wprowadzenia immunoterapii jako skutecznej metody leczenia. Pozwoli to m.in. na podjęcie współpracy z innowacyjnymi firmami z rynku farmaceutycznego czy medycznego, które będą korzystać z nowego zaplecza naukowego.

Profesor Kazimierz Głowniak zwraca uwagę na korzyść związaną z lepszym wyposażeniem lubelskich laboratoriów. – Od pewnego czasu obserwujemy zwiększone zainteresowanie obcokrajowców studiami na Uniwersytecie Medycznym. Pobiera u nas naukę

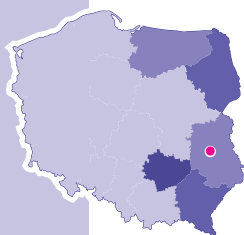
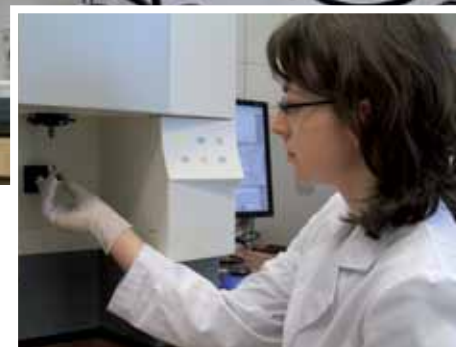
ok. 1000 osób z takich krajów, jak Stany Zjednoczone, Kanada, Szwecja. Jestem pewny, że gdy rozejdzie się informacja o naszych nowych inwestycjach, to zainteresowanie ofertą uczelni jeszcze bardziej wzrośnie.

Uniwersytet utrzymuje ożywione międzynarodowe kontakty naukowe z takimi uczelniami i klinikami, jak: Rush University w Chicago (USA), Hvidovre Hospital w Kopenhadze (Dania), Maria Ziekenhuis w Tilburgu (Holandia), University of Pensylwania (USA), M. Negri University w Mediolanie (Włochy), Uniwersytet w Bochum (Niemcy) oraz Uniwersytet Medyczny we Lwowie (Ukraina). Lubelscy studenci aktywnie uczestniczą też w międzynarodowej wymianie studenckiej w ramach programu Erasmus.

**PROF. DR HAB. KAZIMIERZ GŁOWNIAK,
PROREKTOR DS. WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ
I SZKOLENIA PODYPLOMOWEGO,
UNIwersYTET MEDYCZNY W LUBLINIE:**

– Sprzęt najnowszej generacji, w który wyposażane są nasze laboratoria, ma bezpośredni wpływ na wyższy poziom nauczania i jakość badań. Mamy teraz podobny sprzęt, w jaki wyposażone są najlepsze europejskie laboratoria. W prowadzonych przez nas badaniach powinniśmy osiągać porównywalne wyniki. Wpłynie to korzystnie na liczbę publikacji, które ukazywać się będą w najbardziej liczących się czasopiśmie naukowych.

Projekt: „Wyposażenie innowacyjnych laboratoriów prowadzących badania nad nowymi lekami stosowanymi w terapii chorób cywilizacyjnych i nowotworowych”

Beneficjent: Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Działanie: I.3 Wspieranie innowacji

Dofinansowanie: 38,34 mln zł

Okres realizacji: 2009-2012

Nowy Wydział Farmaceutyczny

Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Lublin należy do najprężniejszych ośrodków akademickich w kraju. Szczególną pozycję zajmuje Uniwersytet Medyczny, który dzięki inwestycjom z Funduszy Europejskich znacznie poszerzył i unowocześnił swoją bazę naukową i dydaktyczną. Dumą uczelni jest nowoczesny budynek Wydziału Farmaceutycznego, który został oddany do użytku w lutym br.

– Poprzednio Wydział Farmaceutyczny mieścił się w centrum miasta. Budynek był objęty ochroną konserwatorską, co znacznie utrudniało jego przebudowywanie z myślą o zainstalowaniu nowoczesnej aparatury i urządzeń – mówi prof. dr hab. Kazimierz Główniak, prorektor ds. współpracy z zagranicą i szkolenia podyplomowego, wieloletni dziekan Wydziału Farmaceutycznego. – Większość wyposażenia sal dydaktycznych i laboratoriów, pracowni naukowych było wyeksploatowane. Zajęcia dydaktyczne i laboratoryjne prowadzone były tradycyjnymi metodami ze względu na utrudniony dostęp do nowoczesnych urządzeń. Ponadto rozwiązania konstrukcyjnie budynku nie pozwalały na wykonanie odpowiednich instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, które są niezbędne do prowadzenia badań naukowych w dziedzinie farmacji.

Mając na względzie trudną sytuację Wydziału Farmaceutycznego, władze uczelni postanowiły rozwiązać ten problem. Na początku brano jeszcze pod uwagę kapitalny remont starego budynku. Na podstawie zamówionych ekspertyz odrzucono ten wariant. Ze względu na położenie budynku w obrębie zespołu urbanistycznego śródmieścia Lublina i jego historyczny charakter (jest

wpisany do rejestru zabytków województwa lubelskiego) nie-możliwa byłaby jego przebudowa ani rozbudowa. W tej sytuacji podjęto decyzję o wzniesieniu nowego gmachu. Zdecydowano się na lokalizację w dzielnicy, w której już znajdują się szpitale kliniczne, inne budynki dydaktyczne oraz domy studenckie Uniwersytetu Medycznego. Na taką decyzję wpłynęła też możliwość uzyskania dotacji na sfinansowanie większości kosztów inwestycji z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Projekt, który złożyła uczelnia, został pozytywnie oceniony i uzyskał dofinansowanie.

Budowa Collegium Pharmaceuticum rozpoczęła się w grudniu 2008 r. i zakończyła się w listopadzie 2010 r. Dzięki terminowej realizacji inwestycji już w lutym 2011 studenci mogli rozpocząć semestr akademicki w nowym obiekcie.

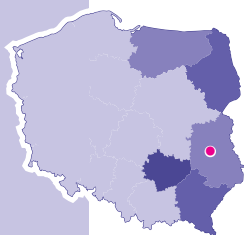
Budynek posiada dwa skrzydła połączone przeszklonym halliem. W skrzydłach znajdują się pomieszczenia dydaktyczne i laboratoryjne. Na nowe miejsce przeprowadziło się większość katedr i zakładów Wydziału Farmaceutycznego. Na etapie projektowym przyjęto zasadę wyodrębnienia zakładów.

Na parterze usytuowano aulę, która może pomieścić ponad 200 osób. Dzięki budowie Wydział wzbogacił się o 11 nowych laboratoriów i 13 sal dydaktycznych. Umożliwi to wzrost liczby studentów o 360 osób w ciągu 3 lat i utworzenie 25 nowych etatów naukowo-dydaktycznych.

PROF. DR HAB. KAZIMIERZ GŁÓWNIAK, PROREKTOR DS. WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ I SZKOLENIA PODYPLOMOWEGO, UNIWERSYTET MEDYCZNY W LUBLINIE:

– Budynek ma ponad 9 tys. m² powierzchni i jest kubaturowo i konstrukcyjnie dostosowany do zainstalowania nowoczesnych urządzeń. W tych warunkach możemy prowadzić kształcenie studentów i badania naukowe na najwyższym światowym poziomie.

Projekt: „Budowa Teoretycznych Zakładów Naukowych III Uniwersytetu Medycznego w Lublinie”

Beneficjent: Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Działanie: I.1 Infrastruktura uczelni

Dofinansowanie: 37,87 mln zł

Okres realizacji: 2008-2011

Wydziały, które powstały w latach 70., dziś borykają się z przestarzałą infrastrukturą i brakiem nowoczesnej aparatury. Aby kształcić na najwyższym poziomie, konieczne są zabiegi modernizacyjne. Dzięki funduszom unijnym Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej ma najnowsze wyposażenie i przyciąga studentów.

„Rozbudowa i modernizacja Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej” to pierwszy projekt, który uczelnia zrealizowała ze środków PO RPW. Dzięki jego realizacji z sal dydaktycznych zniknęły przestarzałe komputery, a ich miejsce zajęło wyposażenie najwyższej klasy. Uczelnia borykała się również z brakiem odpowiedniej aparatury do realizacji projektów badawczych. – Część sprzętów ze względu na stan techniczny pełniła funkcję jedynie pokazową. Tylko dzięki ogromnemu zaangażowaniu pracowników proces dydaktyczny przebiegał prawidłowo – podkreśla dziekan wydziału, prof. Bogusław Szmygin, koordynator projektu. Ze środków unijnych udało się także wyposażyć nowoczesne Laboratorium Budownictwa, dzięki któremu studenci Politechniki Lubelskiej są lepiej przygotowywani do wymogów rynku.

– To duża inwestycja, której nie udało by się zrealizować, gdyby nie fundusze unijne – podkreśla prof. Szmygin. Przy okazji nowoczesnego wyposażenia uczelni, zapadły decyzje także o rozbudowie obiektu i dostosowaniu go do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zmodernizowano instalacje elektryczne, zamontowano monitoring i szybkie łącza internetowe. Przebudowano także wnętrza,

których nie powstydzilyby się najlepsze zachodnie uczelnie. Dziś studenci korzystają z 15 sal dydaktycznych wyposażonych w niezbędne sprzęty, także audiowizualne. Mają nie tylko uatrakcyjnić obywatelom się zajęcia, ale przede wszystkim stworzyć warunki do realizacji programów łączenia i współdziałania z innymi ośrodkami. – Mamy w planach realizację wideokonferencji z wybitnymi naukowcami oraz nawiązywanie kontaktów z innymi ośrodkami naukowymi i uczelniami – wyjaśnia prodziekan ds. nauki dr inż. Jerzy Podgórski.

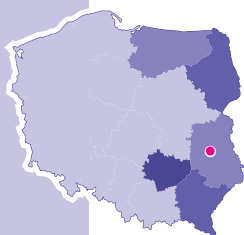
Tu nowy sprzęt nie stoi zakurzony, jest w ciągłym użyciu. – Zakupiona aparatura pozwala zrealizować większą liczbę projektów z zakresu badań materiałowych i konstrukcyjnych – podkreśla koordynator projektu. Naukowcy oraz studenci mają do dyspozycji mikroskopy elektronowe, niezbędne do badań nanotechnologicznych czy maszyny osiowo skrętne, które pozwalają na obserwację obciążeń wałów śmigłowców w różnych temperaturach. Wśród najciekawszych urządzeń zakupiono także kamery o dużej szybkości rejestracji, które wykonują około miliona zdjęć na sekundę i są pomocne w obserwacji szybko zachodzących zjawisk, jak pękanie szkła.

Z roku na rok rośnie zainteresowanie studiami na Wydziale Budownictwa i Architektury. W ubiegłym roku akademickim o jedno miejsce na kierunku budownictwo ubiegało się 6 kandydatów, a o jeden indeks na architekturze rywalizowało prawie 5 osób. Władze uczelni przewidują, że nowoczesne warunki kształcenia i dostosowana do potrzeb rynku oferta dydaktyczna będą przyciągać z roku na rok nowe rzesze kandydatów.

**KATARZYNA CHOROŚ, MENEDŻER PROJEKTU,
POLITECHNIKA LUBELSKA:**

Wyposażenie Wydziału Budownictwa i Architektury w nowoczesny sprzęt dydaktyczny i laboratoryjny znacząco podniosło jakość kształcenia poprzez udostępnienie studentom możliwości pracy z nowoczesnymi technologiami. Nowa aparatura zachęcała studentów do realizacji prac dyplomowych w oparciu o badania laboratoryjne, dzięki czemu wiedzę teoretyczną i umiejętności mogą sprawdzić w praktyce i później wykorzystać w pracy. Oznacza to, że gospodarkę Lubelszczyzny każdego roku zasili 300 lepiej wykształconych inżynierów budownictwa, drogownictwa i architektury.

Projekt: „Rozbudowa i modernizacja potencjału edukacyjnego i badawczego Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej”

Beneficjent: Politechnika Lubelska

Działanie: I.1 Infrastruktura uczelni

Dofinansowanie: 23,6 mln zł

Okres realizacji: 2007-2010

Od kilku już lat obserwujemy przyrost liczby studentów na uczelniach wyższych w całym kraju. W naszej gospodarce zwiększa się zapotrzebowanie na inżynierów. W związku z tym renesans przeżywają szkoły techniczne. Jednakże przestarzała infrastruktura nie zawsze spełnia oczekiwania studentów i pracowników naukowych. Dlatego Politechnika Świętokrzyska postawiła na modernizację.

Podstawą rozwoju regionu oraz innowacyjności jest przede wszystkim kapitał ludzki, ze szczególnym uwzględnieniem kadry inżynierskiej i menedżerskiej. To od ludzi – ich umiejętności i zaangażowania – zależy, jak sprawnie będą przebiegać działania stymulujące transfer wiedzy i technologii. – Politechnika Świętokrzyska jest jedyną publiczną uczelnią techniczną w województwie. Chcąc aktywnie współtworzyć konkurencyjną gospodarkę opartą na wiedzy musi unowocześnić swoją bazę edukacyjno-badawczą i dostosować ją do obowiązujących norm i standardów europejskich – mówi Stanisław Adamczak, rektor Politechniki Świętokrzyskiej. Celem projektu jest stworzenie warunków do nauki dla młodzieży studiującej na kierunkach technicznych o europejskich standardach. Realizacja projektu przyczyni się również do poprawy warunków pracy i rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej na Politechnice Świętokrzyskiej. Modernizacja infrastruktury uczelni ułatwi rozwój kontaktów międzynarodowych, a także stworzy silny ośrodek naukowy, który może stanowić zaplecze badawcze dla małych i średnich przedsiębiorstw regionu.

„MODIN II – modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjno-badawczej Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach” jest kontynuacją poprzedniego projektu (zrealizowanego w ramach ZPORR 2004-2006). W czasie jego realizacji wykonano termomodernizację czterech budynków dydaktycznych, dwóch hal laboratoryjnych, w tym sali do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Obiekty mają nową elewację. Przeprowadzono także modernizację instalacji centralnego ogrzewania i wentylacji. W trzech domach studenckich zainstalowano łącza dostępu do internetu, dające możliwość korzystania z sieci wszystkim mieszkańcom.

Przedmiotem projektu MODIN II jest modernizacja czterech budynków dydaktycznych wraz z pasażami, czterech hal laboratoryjnych wraz z łącznikami, budowa nowej wielofunkcyjnej auli wykładowej na 600 miejsc oraz zagospodarowanie terenu. Zmodernizowana i rozbudowana baza laboratoryjna będzie wyposażona w nowoczesny sprzęt naukowo-badawczy. W sześciu laboratoriach (m.in. Laboratorium Pomiarów Wielkości Komputerowych, Elektrotechniki Konstrukcji Betonowych i Diagnostowania Obiektów Technicznych, Centrum Laserowych Technologii Metali) wykonano już prace budowlane i zakupiono nowe urządzenia. Studenci i pracownicy Politechniki Świętokrzyskiej już czują się dumni ze swojej uczelni. Z roku na rok przyciąga ona coraz większą liczbę absolwentek szkół średnich.

**DR INŻ. ANDRZEJ SĘK, KANCLERZ,
POLITECHNIKA ŚWIĘTOKRZYSKA:**

– Ten innowacyjny projekt jest doskonałym przykładem, że warto wykorzystywać fundusze unijne. Uczelnia stanie się bardziej nowoczesna i interesująca dla studentów. Rozbudowa infrastruktury edukacyjno-badawczej wpłynie korzystnie na rozwój nie tylko miasta, ale też województwa i całego kraju.

Projekt: „MODIN II – modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjno-badawczej Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach”

Beneficjent: Politechnika Świętokrzyska

Działanie: I.1 Infrastruktura uczelni

Dofinansowanie: 80,96 mln zł

Okres realizacji: 2007-2013

W jaskini 3D

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie

Centrum Edukacji Międzynarodowej w Kielnarowej (CEM) to najnowocześniejszy obiekt Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie (WSiZ). Mieszczą się w nim laboratoria nowoczesnych technologii teleinformatycznych oraz innowacyjny sprzęt ułatwiający naukę studentom niepełnosprawnym.

WSiZ jako jedyna niepubliczna uczelnia w kraju otrzymała dotację z PO RPW na budowę nowoczesnego obiektu dydaktycznego. Mieszczą się w nim sale wykładowe i ćwiczeniowe, aula na 300 osób, biblioteka multimedialna i siedemnaście laboratoriów. – Nasi studenci mają możliwość nauki na oprzyrządowaniu wykorzystywanym przez profesjonalistów. Zakupiliśmy najnowocześniejszy dostępny obecnie na rynku sprzęt – mówi Lucjan Hajder, dyrektor ds. informatyki WSiZ. – Laboratoria pokazują różne sposoby wykorzystania informatyki.

Laboratoria to największy atut CEM. Jedno z nich – finansowe – prezentuje innowacyjne wykorzystanie informatyki w ekonomii. – Symuluje warunki pracy na giełdzie. To jedna z pierwszych takich inicjatyw w Europie Środkowo-Wschodniej. W sali znajdują się 24 komputery (terminale) wyposażone w podwójne monitory, takie, jakich używają maklerzy. Sprzęt umożliwia łatwe i komfortowe posługiwanie się oprogramowaniem finansowym, zwłaszcza wykresami cenowymi różnych instrumentów finansowych – tłumaczy Lucjan Hajder. W laboratorium znajduje się również ściana graficzna (video wall), składająca się z sześciu mniejszych wyświetlaczy. Każdy z nich pokazuje inne

informacje finansowe. Studenci będą prowadzić gry symulacyjne. Doświadczą konsekwencji podejmowania błędnych decyzji, nauczą się analizowania ryzyka, a pod koniec semestru okaże się, kto robił to najtrafniej.

W Laboratorium Podstaw Automatyki i Robotyki studenci poznają budowę i zasady działania robotów humanoidalnych i przemysłowych. WSiZ dysponuje jaskinią 3D w Laboratorium Wirtualnej Rzeczywistości. Użytkownik wyposażony w okulary 3D i specjalne rękawice widzi przestrzenny obraz kreowany przez komputery (np. morze, las, pokój i inne miejsca) i dotyka trójwymiarowych przedmiotów. – Studenci nauczą się generować obraz, czyli tworzyć wirtualne światy – mówi dyrektor.

W Laboratorium Grafiki Komputerowej i Sztuki Cyfrowej studenci i naukowcy mogą pracować nad realizacją grafiki dwuwymiarowej i obiektów trójwymiarowych, czyli 3D. Na wyposażeniu jest skaner obiektów trójwymiarowych 3D oraz drukarka trójwymiarowa drukująca obiekt przestrzenny, który jest kopią obiektu zeskanowanego. Pozwala to np. przygotować prototyp obiektu.

Laboratoria CEM służą kadrze naukowej i studentom, a także firmom współpracującym z WSiZ. Będą w nich prowadzone projekty naukowo-badawcze. Atutem CEM jest sprzęt, który ułatwia naukę osobom niepełnosprawnym. Dla niedosłyszących zainstalowano pętle indukcyjne, a dla niedowidzących specjalne monitory i drukarki Baille'a. Cały budynek jest nie tylko interesujący pod względem architektonicznym, ale też w pełni zinformatyzowany i wyposażony w najnowocześniejsze, zdalnie sterowane systemy zarządzania energią elektryczną i ogrzewaniem.

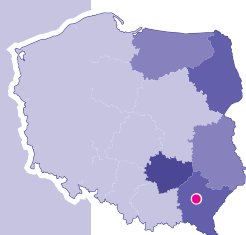

**LUCJAN HAJDER, DYREKTOR DS. INFORMATYKI,
WYŻSZA SZKOŁA INFORMATYKI I ZARZĄDZANIA W RZESZOWIE:**

– Budowa CEM to krok milowy w rozwoju uczelni. Bez wsparcia z PO RPW nie byłoby szkoły stać na tak dużą inwestycję. Samo wyposażenie laboratoriów kosztuje około 10 mln zł. Dzięki unijnej dotacji mogliśmy zakupić supernowoczesny sprzęt, który pozwoli studentom poznać najnowsze trendy na rynku. Możemy kształcić wysokiej klasy specjalistów w różnych dziedzinach informatyki. Będzie to z korzyścią dla młodzieży i regionu, który zyska doskonale wyszkoloną kadrę, wykorzystującą nowoczesne technologie informatyczne.

Laboratorium finansowe

Projekt: „Centrum Edukacji Międzynarodowej”
Beneficjent: Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie
Działanie: I.1 Infrastruktura uczelni
Dofinansowanie: 22,03 mln zł
Okres realizacji: 2009-2011

Serce inkubatora

Gmina Stalowa Wola

Przed podkarpackimi firmami wdrażającymi nowe technologie i innowacje pojawiła się interesująca możliwość. W Stalowej Woli powstał Inkubator Technologiczny, który oferuje najnowocześniejszy sprzęt oraz pomieszczenia biurowe. Ma to być sposób na ożywienie gospodarcze i nowe miejsca pracy w regionie.

– Idea wsparcia przedsiębiorczości w Stalowej Woli pojawiła się przed laty, ale wciąż brakowało pieniędzy na jej realizację – mówi koordynator projektu Ryszard Sęczyk. Dofinansowanie ze środków unijnych pozwoliło na stworzenie innowacyjnego inkubatora przedsiębiorczości. Oprócz pomieszczeń biurowych, które są naturalną formą inkubacji nowych firm, do dyspozycji przedsiębiorcy mają zaplecze maszynowe. Laboratoria Inkubatora służyć będą też studentom Politechniki Rzeszowskiej wydziału w Stalowej Woli.

Pomieszczenia biurowe wraz z salą konferencyjną mieszczą się w wyremontowanej i dostosowanej do nowych potrzeb dawnej stołówce Huty Stalowa Wola. W dobudowanej obok hali zamontowano urządzenia obróbcze i laboratoryjne najnowszej generacji. Będą one udostępniane innowacyjnym firmom na rynkowych zasadach, natomiast nowe podmioty, zwłaszcza te działające w Inkubatorze, skorzystają z nich na preferencyjnych warunkach. – To będzie jedna z form pomocy, którą im zaoferujemy – wyjaśnia Ryszard Sęczyk i dodaje, że inkubacja może trwać nawet do trzech lat.

W Inkubatorze znalazły się innowacyjne urządzenia służące do obróbki metali, w tym m.in. tokarka OSN, Centrum Pionowe OSN 4-osiowe, Centrum Poziome 4-osiowe. Jest także maszyna do cięcia strumieniem wody (PASER) i trenażer spawalniczy. Jako ostatnia pojawiła się elektrodrażarka wgłębna, która służy do wykonywania skomplikowanych operacji przy produkcji form wtryskowych. Zjawisko elektroerozji wykorzystane w tym urządzeniu pozwala wykonywać w krótkim czasie formy w twardym materiale – wyjaśnia Robert Matyjek, dostawca sprzętu.

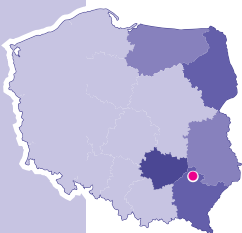
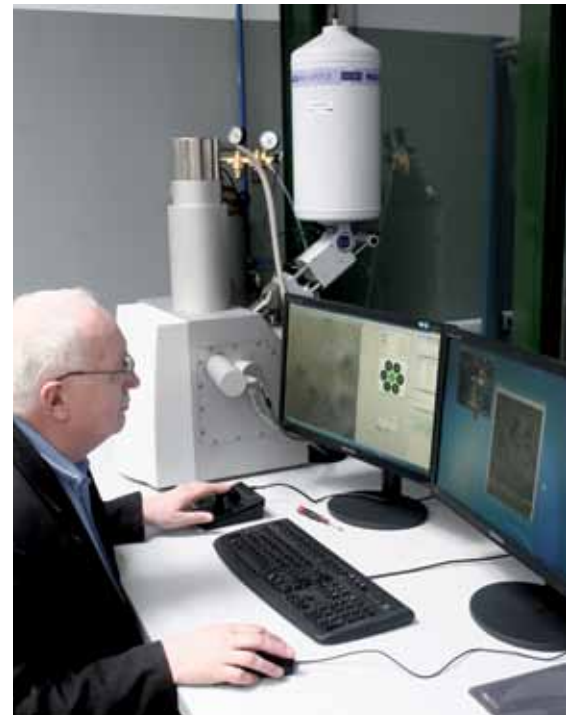
Sercem Inkubatora są innowacyjnie wyposażone laboratoria m.in. procesów spawalniczych, wiązki elektronów, obróbki cieplnej, badań twardości oraz laboratorium pomiarowe. – Zainstalowana tu maszyna pomiarowa jest jedną z kilku działających w Europie. Jej atutem jest ogromna precyzja pomiaru np. detali wykorzystywanych w produkcji lotniczej. Podstawą handlu takimi detalami są atesty wydawane przez specjalistyczne laboratorium. Zanim uzyskamy prawo do ich wydawania, nasze laboratorium musi przejść odpowiednią certyfikację i właśnie jesteśmy na tym etapie – podsumowuje koordynator.

Każda z firm dostarczających urządzenia zapewnia także szkolenia pracowników. Na razie podpisano umowy z czterema firmami, które będą tu działać, kolejne są negocjowane. W Inkubatorze zatrudnienie znajdzie 20 osób.

**RYSZARD SĘCZYK, KOORDYNATOR PROJEKTU,
KIEROWNIK ZESPOŁU PROJEKTOWEGO DS. FUNDUSZY EUROPEJSKICH,
URZĄD MIASTA W STALOWEJ WOLI:**

– Misją inkubatora jest wspieranie przedsiębiorstw zorientowanych na stosowanie nowoczesnych technologii oraz stymulowanie współpracy środowisk naukowych i przedsiębiorców. Wyposażenie zakupiliśmy po konsultacjach z przedsiębiorcami i naukowcami, którzy powiedzieli nam, jakiego rodzaju sprzęt jest potrzebny na lokalnym rynku. Chcemy poprzez udostępnianie innowacyjnych maszyn przekonać właścicieli podkarpackich firm, aby wykorzystywali i wdrażali nowe technologie, bo wtedy staną się bardziej konkurencyjni.

Projekt: „Od COP-u do innowacji i rozwoju.
Inkubator Technologiczny w Stalowej Woli jako narzędzie
rozwoju gospodarki i innowacji Polski Wschodniej”
Beneficjent: Gmina Stalowa Wola
Działanie: I.3 Wspieranie innowacji
Dofinansowanie: 15,33 mln zł
Okres realizacji: 2010-2011

Politechnika na światowym poziomie

Politechnika Rzeszowska

Laboratoria Politechniki Rzeszowskiej (PR) zostały wyposażone w najnowocześniejszy sprzęt badawczy, dzięki czemu kadra naukowa będzie mogła realizować więcej badań na światowym poziomie. Zaowocuje to rozwojem nauki, kolejnymi publikacjami, a co za tym idzie wzrostem prestiżu uczelni.

Dzięki dofinansowaniu z PO RPW Politechnika otrzymała szansę na wyposażenie laboratoriów w najnowocześniejszą aparaturę badawczą. Sprzęt posłuży kadrze uczelni do pracy naukowej. – Szkoła wyższa, chcąc dobrze realizować proces dydaktyczny, musi prowadzić na dobrym poziomie badania naukowe. Własnymi doświadczeniami dzielimy się ze studentami. Powiązanie nauki z dydaktyką jest ściśle – podkreśla prof. Feliks Stachowicz, prorektor ds. ogólnych Politechniki Rzeszowskiej. – Do tej pory część badań realizowaliśmy w innych ośrodkach, niektórych w ogóle nie mogliśmy przeprowadzić. Teraz stworzyliśmy naukowcom szansę na rozszerzenie zakresu badań za pomocą profesjonalnego sprzętu. Kilkadziesiąt urządzeń trafi do laboratoriów wydziałów Budowy Maszyn i Lotnictwa, Budownictwa i Inżynierii Środowiska, Elektrotechniki i Informatyki oraz Chemicznego.

Dla Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa zakupiono urządzenia do laboratorium systemów szybkiego prototypowania. – Nie wiele ośrodków w Polsce ma tego typu pracownie – podkreśla prorektor. Zakupiliśmy skaner 3D do odtwarzania geometrii wyrobu. Chodzi o to, by można było dokładnie zapisać jego kształt w komputerze i dokonywać obróbki pozwalającej na wykonanie

prototypu. Trafiła tu także drukarka 3D EOSINT M270 – do szybkiego prototypowania poprzez spiekanie proszku metalu wiązką lasera. Aparaturę zastosujemy do wykonywania modeli części stosowanych w konstrukcji maszyn. Z uwagi na dokładność oraz bardzo dobre parametry wytrzymałościowe, modele posłużą jako prototypy funkcjonalne i będą poddawane badaniom eksploatacyjnym.

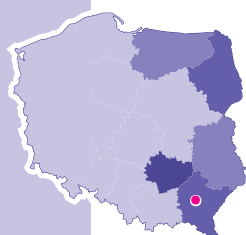
Centrum Transferu Technologii wzbogaciło się o narzędzia i oprzyrządowanie do obróbki powierzchni złożonych, ze szczególnym uwzględnieniem powierzchni występujących w przemyśle lotniczym (np. powierzchnie łopatek wirników silników lotniczych czy też wirników sprężarek). Jedną z nowych pracowni na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa jest laboratorium badań kompozytów. To materiały o właściwościach wytrzymałościowych wyższych niż metal, a jednocześnie o mniejszym ciężarze. Coraz częściej więc znajdują zastosowanie w konstrukcji powłok szybowców, samolotów i karoserii samochodów. Poza tym do laboratoriów związanych z eksploatacją samochodów zakupiony zostanie m.in. symulator samochodu ciężarowego.

Na Wydziale Budownictwa pojawi się maszyna wytrzymałościowa do badań betonu. Z kolei Laboratorium Technologii Mikro i Optoelektrycznych na Wydziale Elektrotechniki i Informatyki wyposażono w system mikroskopii bliskich oddziaływań (mikroskop sił atomowych). Stanowi on część zestawu aparatury niezbędnej do prowadzenia badań z zakresu nanotechnologii.

**PROF. FELIKS STACHOWICZ, KOORDYNATOR PROJEKTU,
PROREKTOR DS. OGÓLNYCH, POLITECHNIKA RZESZOWSKA:**

– Dzięki nowoczesnej aparaturze badawczej uczelnia uzyskała możliwość utrzymywania odpowiedniego poziomu naukowego i dydaktycznego – niezbędnego, by uczestniczyć w ogólnoswiatowym rozwoju nauki. Dzięki nowoczesnej aparaturze wzrastają też nasze szanse na pozyskanie zleceń zewnętrznych oraz grantów na prowadzenie badań. Nowy sprzęt usprawni także proces zdobywania stopni oraz tytułów naukowych. Ponieważ jest to najnowocześniejszy sprzęt badawczy dostępny obecnie na rynku, jego obsługa wymaga odpowiedniego przygotowania. Każda z umów na dostawę aparatury obejmuje także szkolenia.

Projekt: „Rozbudowa infrastruktury naukowo-badawczej Politechniki Rzeszowskiej”

Beneficjent: Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza

Działanie: 1.3 Wspieranie innowacji

Dofinansowanie: 60,7 mln zł

Okres realizacji: 2009-2011

Wspólny cel nauki i przedsiębiorstw

Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie
Zamiejscowy Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej

Nowoczesny obiekt z laboratoriami naukowymi spełniający europejskie normy – taki będzie efekt budowy Regionalnego Ośrodka Badań i Rozwoju w Białej Podlaskiej (ROBiR). Inwestycja rozwinie współpracę uczelni i firm, dzięki czemu wyniki badań będą mogły znaleźć praktyczne zastosowanie.

– Regionalny Ośrodek Badań i Rozwoju w Białej Podlaskiej jest odpowiedzią na zapotrzebowanie przedsiębiorstw, które muszą regularnie podnosić jakość swoich usług, aby spełnić oczekiwania klientów – tłumaczy prof. Jerzy Sadowski, dziekan Zamiejscowego Wydziału Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej. Dlatego laboratoria wyposażone w nowoczesną aparaturę badawczą posłużą m.in. do opracowywania nowoczesnych technologii oraz nowych rozwiązań z branży medycznej, farmaceutycznej, fizjoterapeutycznej i kosmetycznej. Efekty prac firmy będą mogły wykorzystać w swojej działalności. ROBiR chce podjąć współpracę z przedsiębiorstwami w ramach tzw. zespołów mieszanych (jednostka naukowa – podmiot gospodarczy). Chęć współdziałania i prowadzenia wspólnych inicjatyw badawczych zadeklarowały już m.in. firma Pharma z Ostrowi Mazowieckiej, Celon Pharma z Łomianek, Technomex z Gliwic, Uzdrowisko Nałęczów oraz Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej.

W ramach projektu powstanie nowy, pięciokondygnacyjny obiekt połączony z istniejącym budynkiem dydaktyczno-administracyjnym uczelni. Wewnątrz znajdzie się 11 nowych laboratoriów na-

ukowych: biochemiczne, biomechaniki, kinezylogii, modelowania ruchu i ergonomii, elektromiografii, nowoczesnych technologii, rehabilitacji narządu ruchu, chemii kosmetycznej, diagnostyki molekularnej, postawy ciała, psychomotoryki oraz analityczne interdyscyplinarne centrum obliczeniowe. Zmodernizowane zostanie istniejące laboratorium fizjologii i biomechaniki. Wszystkie pomieszczenia będą wyposażone w specjalistyczną aparaturę i urządzenia. Aby upowszechniać dokonania naukowe i uruchomić sprawny transfer wyników badań powstanie Centrum Upowszechniania Wyników Badań i Obsługi Przedsiębiorców, a także Centrum Udostępniania Informacji Naukowej.

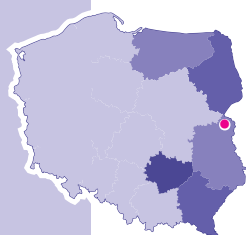
Na inwestycji skorzystają nie tylko przedsiębiorcy. Dla pracowników ZWWF to szansa na rozwój dalszej kariery naukowej. Opracowane przez naukowców wyniki badań znajdą praktyczne zastosowanie przy wdrażaniu nowej jakości produktów czy usług. Jednocześnie prowadzone przez nich badania naukowe umożliwią zdobywanie wiedzy oraz nowego doświadczenia. Warto dodać, że rozbudowa infrastruktury wydziału będzie miała wpływ na zwiększenie liczby studentów. Dziekan chciałby ukierunkowywać ich edukację na osiągnięcie umiejętności dostosowanych do zapotrzebowania regionalnego i krajowego rynku pracy.

W kwietniu 2011 r. budynek był jeszcze w stanie surowym zamkniętym. Trwały prace elewacyjne, instalacyjno-montażowe oraz wykończeniowe wewnątrz budynku. Zakończenie realizacji inwestycji zaplanowano na czerwiec 2012 r.

**PROF. JERZY SADOWSKI, DZIEKAN ZAMIEJSCOWEGO WYDZIAŁU
WYCHOWANIA FIZYCZNEGO I SPORTU W BIAŁEJ PODLASKIEJ,
AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W WARSZAWIE:**

– Rozwój uczelni odpowiadającej na zapotrzebowanie rynku decyduje o postrzeganiu AWF jako instytucji dynamicznej, dostosowanej do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, współpracującej z przedsiębiorcami. Rozszerzenie świadczonych usług o działalność badawczo-rozwojową umocni pozycję uczelni na rynku i zwiększy przewagę konkurencyjną nad innymi placówkami. Na terenie województwa lubelskiego nie funkcjonuje i nie jest realizowana inwestycja o podobnym charakterze. Regionalny Ośrodek Badań i Rozwoju jest zatem przedsięwzięciem unikatowym w skali regionu, które pozwoli na prowadzenie współpracy międzyregionalnej, zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym.

Projekt: „Regionalny Ośrodek Badań i Rozwoju w Białej Podlaskiej”
Beneficjent: Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego
 w Warszawie, Zamiejscowy Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu
 w Białej Podlaskiej
Działanie: I.3 Wspieranie innowacji
Dofinansowanie: 33 mln zł
Okres realizacji: 2009-2012

Za pieniądze z Unii Europejskiej w Instytucie Agrofizyki PAN w Lublinie powstało wyjątkowe w skali kraju laboratorium energii odnawialnej. Zostało wyposażone w najnowocześniejszy sprzęt pozwalający na prowadzenie kompleksowych badań nad wytwarzaniem i przetwarzaniem biomasy na cele energetyczne.

– Dzięki dwóm dużym projektom współfinansowanych z Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej mogliśmy znacznie polepszyć warunki pracy i prowadzenia badań – mówi prof. dr hab. Józef Horabik, dyrektor Instytutu. – W ramach pierwszego projektu wykonaliśmy prace budowlane i termomodernizacyjne, a także wyposażyliśmy część laboratoriów. Drugą dotację wykorzystaliśmy na budowę Środowiskowego Laboratorium Energii Odnawialnej.

W nowym laboratorium możliwe jest prowadzenie kompleksowych badań w trzech kluczowych i wzajemnie ze sobą powiązanych obszarach badawczych:

- nowych metod i technologii produkcji oraz pozyskiwania biomasy

- procesów gazyfikowania biomasy, w tym analizy procesu fermentacji metanowej i badania biogazu
- sposobów zagospodarowywania odpadów pofermentacyjnych, w tym technologii wytwarzania z odpadów nawozu i badania jego wpływu na wzrost roślin i jakość gleb.

Profesor Horabik uważa, że to najlepszy czas na inwestycje w takie laboratorium. – Z jednej strony wpisaliśmy się w europejski trend promujący produkcję energii ze źródeł odnawialnych, a z drugiej stworzyliśmy zaplecze badawcze dla regionów Polski Wschodniej, w których produkcja biomasy na cele energetyczne może być szansą na szybszy rozwój gospodarczy – mówi profesor.

W ramach projektu powstało 11 nowych jednostek badawczych, w tym 6 laboratoriów (nowych technologii pozyskiwania energii odnawialnej oraz biomasy, fermentacji metanowej, analizy biogazu, mikrobiologii molekularnej i środowiskowej, biochemii oraz oceny, ulepszania i wykorzystywania osadów pofermentacyjnych) i 5 pracowni (chemicznych i fizykochemicznych właściwości osadu, utylizacji i wykorzystywania fazy stałej osadu, ulepszania gleb, fizycznych właściwości gleb modyfikowanych,

PROF. DR HAB. JÓZEF HORABIK, DYREKTOR INSTYTUTU AGROFIZYKI IM. BOHDANA DOBRZAŃSKIEGO PAN:

– Nasz Instytut przeżywa najlepszy okres w swojej historii. Przez 42 lata budowaliśmy zespół bardzo dobrych naukowców, lecz zawsze mieliśmy problemy z dostępem do najnowszej aparatury niezbędnej do prowadzenia badań na najwyższym poziomie. Projekt rozwiązuje ten problem.

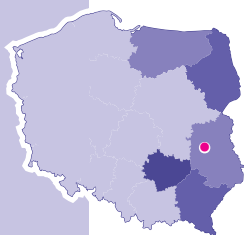

a także wzrostu roślin). Wszystkie laboratoria i pracownie zostały wyposażone w nowoczesną aparaturę naukowo-badawczą. Prowadzone tu będą także badania nad biopaliwami drugiej i trzeciej generacji, w tym z wykorzystaniem biomasy alg. Laboratorium ma charakter otwarty. Ważnym jego zadaniem jest bowiem rozwój współpracy pomiędzy ośrodkami naukowymi Polski Wschodniej w zakresie badań nad odnawialnymi źródłami energii, podniesienie ich jakości, a także dostosowanie do potrzeb regionalnej i krajowej energetyki. Krąg odbiorców efektów badań jest szeroki i obejmuje zarówno instytucje publiczne – uczelnie wyższe, instytuty naukowe, administrację rządową i samorządową, jak i sektor prywatny – rolników czy przedsiębiorców z branży energetyki odnawialnej. Dzięki realizacji projektu Instytut Agrofizyki znacznie zwiększył swoje szanse na realizację nowych projektów badawczych. Informacja o powiększeniu zaplecza laboratoryjnego już rozniosła się w świecie naukowym. Ostatnio lubelska placówka PAN uzyskała finansowanie na prowadzenie badań w ramach dwóch projektów z zakresu mikrobiologii środowiskowej.

**DR MAGDALENA FRĄĆ, KIEROWNIK PROJEKTU,
INSTYTUT AGROFIZYKI IM. BOHDANA DOBRZAŃSKIEGO PAN:**

– W projekcie przewidzieliśmy zakup najnowszych fotobioreaktorów, w których hodujemy organizmy wykorzystujące do swojego wzrostu i rozwoju proces fotosyntezy. Zakupiliśmy dwanaście takich urządzeń, co oznacza, że jednocześnie możemy prowadzić badania nad różnymi szczepami alg. Także tymi, które w ciągu doby potrafią wielokrotnie zwiększyć swą objętość.

Projektu: „Środowiskowe Laboratorium Energii Odnawialnej”

Beneficjent: Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego
Polskiej Akademii Nauk

Działanie: I.3 Wspieranie innowacji

Dofinansowanie: 22,12 mln zł

Okres realizacji: 2009-2011

Transfer wiedzy i innowacji

Agencja Rozwoju Regionalnego „MARR” SA

Laboratoria wyposażone w najnowocześniejszy sprzęt naukowo-badawczy, hale produkcyjne i powierzchnie biurowe to oferta powstającego w Mielcu Inkubatora Nowych Technologii.

To nie jedyna inwestycja Małopolskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA (MARR). Projekt, na który MARR otrzymał dofinansowanie ze środków EFRR, zakłada zabudowę i modernizację czterech obszarów. Trudno o lepszą lokalizację, wszystkie inwestycje umiejscowiono na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSE) oraz w pobliżu lotniska. Dobra komunikacja i sąsiedztwo ośrodków naukowych będą sprzyjać ścisłej współpracy z naukowcami Akademii Górniczo-Hutniczej oraz Politechniki Rzeszowskiej.

Na obszarze IN Tech 1 powiększony i rozbudowany zostanie Inkubator Przedsiębiorczości. Składający się z trzech hal produkcyjno-usługowych obiekt funkcjonuje na tym terenie już od lat 90. i należy do najstarszych w kraju. Dzięki realizacji projektu, 19 firm mających tam siedzibę zyska nowe, zmodernizowane przestrzenie. W nowej części, która stanie obok, znajdzie się kompleks biurowo-usługowy, prototypownia oraz administracja, a wyższe piętra zostaną przeznaczone na laboratoria oraz specjalistyczne biura konstrukcyjne, norm, certyfikacji i praw własności. Prototypownia posłuży firmom zainteresowanym wprowadzaniem nowych produktów, technologii i innowacji. Zostanie wyposażona w rzadko spotykane urządzenia w parku maszynowym firm produkcyjnych. W laboratorium pojawiają się przyrządy niezbędne do realizacji podstawowych prac badawczo-rozwojowych. Loka-

torzy Inkubatora skorzystają także z czytelni, archiwum oraz nowej sali konferencyjno-szkoleniowej.

Obszar IN-Tech 2 to wyremontowany budynek byłej szkoły zawodowej. – To trzeci obiekt składający się na Inkubator Nowych Technologii, przeznaczony przede wszystkim pod usługi z dziedziny informatyczno-teletechnicznej – wyjaśnia Zdzisław Klonowski, prezes Agencji Rozwoju Regionalnego „MARR” SA. Wyposażony zostanie m.in. w nowoczesną instalację zapewniającą bezprzewodowy, szerokopasmowy dostęp do internetu i biura typu open-space.

Trzecim zadaniem, którego realizację przewiduje projekt, jest rozbudowa Mieleckiego Parku Przemysłowego. Dzięki środkom unijnym powstanie hala przemysłowa wraz z zapleczem biurowym na potrzeby usług lotniczych, które w regionie odgrywają bardzo ważną rolę.

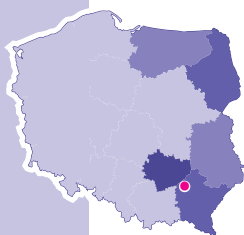
Ostatnim elementem prac, jakie podejmie Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego, będzie wybudowanie linii energetycznej oraz infrastruktury drogowej skracającej czas dojazdu do obiektów zlokalizowanych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej.

Dzięki zrealizowaniu wszystkich prac, wzrośnie innowacyjność Mieleckiego Parku Przemysłowego oraz poprawi się możliwość współpracy Inkubatora z ośrodkami naukowymi. Jak podkreślił prezes MARR, zyska na tym całe Podkarpacie, ponieważ wzrośnie transfer wiedzy ze środowiska akademickiego do innowacyjnych przedsiębiorstw, a uczelnie, w zależności od potrzeb, wniosą jako partnerzy możliwości badawcze i laboratoryjne. Z nowych obiektów będzie można korzystać już w 2012 roku.

**ZDZISŁAW KLONOWSKI,
PREZES AGENCJI ROZWOJU REGIONALNEGO „MARR” SA:**

– Inkubator Nowych Technologii ma być miejscem budowania i rozwijania więzi pomiędzy środowiskiem akademickim a przedsiębiorczością. Polskie firmy są zainteresowane nowoczesnymi technologiami, oczekują jednak wsparcia, ponieważ ich wdrażanie to proces drogi, podobnie jak prace rozwojowe i badawcze. Co więcej, zawsze są one obarczone ryzykiem. Dlatego jednym z najważniejszych zadań naszego Inkubatora jest zmniejszanie obciążeń przedsiębiorców związanych z wdrażaniem nowych technologii oraz innowacji produktowych i procesowych.

Projekt: „Budowa Inkubatora Nowych Technologii IN-Tech wraz z rozbudową Mieleckiego Parku Przemysłowego”

Beneficjent: Agencja Rozwoju Regionalnego „MARR” SA

Działanie: I.3 Wsparcie innowacji

Dofinansowanie: 38,13 mln zł

Okres realizacji: 2008-2012

Wirtualne spacery

Gmina Miasto Tomaszów Lubelski

Statyczne fotografie nie zawsze pokazują piękno prezentowanych obiektów. Dlatego na stronach internetowych poświęconych turystyce coraz popularniejsze stają się zdjęcia panoramiczne. Takie właśnie rozwiązania wykorzystała miasta wspólnie realizujące projekt promocyjny.

Horyniec-Zdrój to urokliwe miasteczko, słynące z wód leczniczych i sanatoriów. Znacznie większy, liczący prawie 20 tys. mieszkańców Tomaszów Lubelski to siedziba m.in. WSK (producent części dla przemysłu lotniczego, motoryzacyjnego i maszynowego), a także firm z branży rolno-spożywczej. Tu mieści się Wydział Zamiejscowy KUL oraz Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych. Na terenie obydwu gmin kiedyś mieszkali Polacy, Żydzi i Ukraińcy. Tu jeszcze kilkadziesiąt lat temu mieszały się języki, religie i kultury. Ślady wielokulturowości są cały czas na tym terenie widoczne, czy to w postaci nieczynnych już świątyń czy też rozsianych w lasach dawnych cmentarzy greckokatolickich. Pokazanie bogactwa kultur było jednym z celów projektu.

O ile Horyniec jest znaną miejscowością uzdrowiskową, o tyle Tomaszów Lubelski dotychczas nie był kojarzony jako miasto atrakcyjne dla turystów. Przez Tomaszów tylko przejeżdżano, udając się do Lwowa czy na Rostocze. – Chcieliśmy to zmienić, dlatego przystąpiliśmy do projektu – mówi Janusz Brodowski zastępca naczelnika Wydziału Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych Urzędu Miasta w Tomaszowie Lubelskim.

Uczestniczące w projekcie samorządy postanowiły przyciągać turystów, proponując w nowoczesny sposób wirtualne spacery po gminach. W tym celu wykorzystano już istniejące strony inter-

netowe: www.tomaszow-lubelski.pl, www.ughoryniec.iap.pl oraz nowo utworzoną www.tomaszowlubelski.vtour.pl.

Na zamieszczonych w internecie galeriach i panoramicznych zdjęciach wiele obiektów, przede wszystkim świątynie, prezentowanych jest zarówno z zewnątrz, jak i wewnątrz. Dzięki temu można uzyskać pełną wiedzę o ich wyglądzie. Zdjęcia były wykonywane o różnych porach roku, np. wyciągi czy narciarskie trasy zjazdowe i biegowe prezentowane są w zimie.

Kolejnym przedsięwzięciem było nakręcenie filmów o Tomaszowie Lubelskim i Horyńcu oraz spotu reklamowego zachęającego do odwiedzenia obydwu miejscowości. Unijne dofinansowanie było także okazją do postawienia nowych znaków powitalnych przy wjazdach do obydwu miejscowości. Przy wszystkich zabytkach pojawiły się tablice z wizualizacją obiektu oraz opisem po polsku i po angielsku.

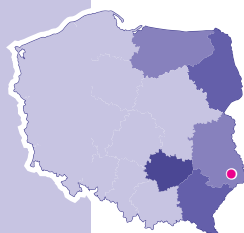
W Tomaszowie przy Rynku i przy urzędzie miasta pojawiły się też wielkie plany miasta. Podobnie stało się w Horyńcu. Teraz turysta (i nie tylko) nie będzie miał problemu z dotarciem do poszukiwanego miejsca. W ramach projektu wydano też przewodnik po polsku i po angielsku. W przewodnikach są informacje o obydwu miejscowościach, zarówno o współczesności, jak i ich przeszłości. Nie tylko o zabytkach, ale też o ścieżkach rowerowych i szlakach turystycznych.

Projekt podsumowano konferencją na temat turystyki, którą zorganizowano w Horyńcu. Obydwa samorządy zachęcane rezultatami projektu, a przede wszystkim nawiązaniem kontaktów i dobrą współpracą, mają już pomysły na nowe wspólne przedsięwzięcia.

JANUSZ BRODOWSKI, ZASTĘPCA NACZELNIKA WYDZIAŁU OŚWIATY, KULTURY, SPORTU I SPRAW SPOŁECZNYCH, URZĄD MIASTA TOMASZÓW LUBELSKI:

– Nasze wspólne działania były skierowane zarówno do turystów, jak i inwestorów. Wirtualne spacery miały na celu zwrócenie ich uwagi na nasze miasta. Zainteresowanie Tomaszowem Lubelskim i Horyńcem wpłynie na ożywienie gospodarcze obydwu miejscowości – rozwój usług i inwestycji hotelarskich, gastronomicznych, agroturystycznych i rekreacyjno-sportowych.

Projekt: „Wspólne działania promocyjne miast Tomaszów Lubelski i Horyniec-Zdrój szansą na dynamiczny rozwój gospodarczy Roztocza Środkowego i Wschodniego”

Beneficjent: Gmina Miasto Tomaszów Lubelski

Działanie: I.4 Promocja i współpraca

Dofinansowanie: 205,5 tys. zł

Okres realizacji: 2009-2010

Pionierska inicjatywa

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach

Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach zainicjował pierwszą inicjatywę klastrową w obszarze rozwoju żywności ekologicznej. Umożliwiła to dotacja z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej.

Klaster to przestrzennie skoncentrowana grupa wzajemnie powiązanych firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, zakładów działających w pokrewnych sektorach oraz związanych z nimi instytucji, np. uniwersytetów, jednostek badawczych i normalizacyjnych oraz stowarzyszeń branżowych. Klaster Dolina Ekologicznej Żywności ma charakter otwarty i do jego struktur mogą przystąpić podmioty i organizacje zainteresowane rozwojem produkcji ekologicznej żywności na terenie pięciu województw Polski Wschodniej.

Niedługo po inauguracji przedsięwzięcia utworzono grupę inicjatywną składającą się z 6 podmiotów, która rozpoczęła budowę struktury klastrowej. Od tamtego czasu Klaster Dolina Ekologicznej Żywności podwoił liczbę członków. Oprócz Państwowego Instytutu Badawczego są to: stowarzyszenia – „EkoLubelszczyzna”, „Ekoland” i Związek Stowarzyszeń „Podkarpacka Izba Rolnictwa Ekologicznego”, grupa producentów – Brzost-Eko Sp. z o.o., firmy Elżbieta Janik-Tyminska „Magiczny Ogród”, „Bioavena” Sp. z o.o., „Bio Concept Bogusław Bednarz”, Ekologiczne PPHU Bio-Eko Marian Wójtowicz, JK Sp. z o.o., „Barwy Zdrowia”, „Chmiel” Sławomir Chmiel, Cukiernia W. Zaniewicz oraz Zespół Szkół Agrobiznesu w Klementowicach. W Lublinie utworzono biuro klastra, a filię w Świlczy pod Rzeszowem. Ośrodki naukowe, firmy produkcyjne, przetwórcze i dystrybucyjne podmioty działające na rzecz innowacyjności podjęły z sobą współpracę.

Stoisko na targach BIOFACH w Norymberdze

– Do 2013 r. chcemy wyłonić liderów na rynku ekologicznej żywności w Polsce Wschodniej i stworzyć solidne podstawy współpracy. Liderzy będą stopniowo przejmować odpowiedzialność za dalszy rozwój tak, by klastr mógł się utrzymywać z innych źródeł i dalej rozwijać – mówi kierujący projektem dr Krzysztof Jończyk z Instytutu w Puławach.

Ważnym elementem łączącym członków klastra jest logotyp wraz ze wspólnym systemem wizualizacji. Wszystkie możliwe warianty użycia logotypu zostały zawarte w szczegółowej księdze znaku. Uczestnicy klastra mają dostęp do kompleksowej informacji i wiedzy w zakresie produkcji, przetwórstwa i marketingu produktów ekologicznych. Pod adresem www.dolinaeko.pl ruszył portal klastra. Znajduje się w nim obszerna baza wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego obejmująca akty prawne, artykuły, publikacje i prezentacje. Ponadto internauci mogą tutaj znaleźć szczegółowe informacje na temat członków klastra wraz z danymi o sposobie dotarcia.

„Klastr Dolina Ekologicznej Żywności” szeroko promuje się w kraju i za granicą. Delegacja klastra dwukrotnie wyjechała z misją organizowaną podczas targów BIOFACH w Norymberdze – najważniejszych w Europie specjalistycznych targów certyfikowanych produktów ekologicznych. – Pierwszy wyjazd potraktowaliśmy

rekonesansowo, chcąc się zapoznać ze skalą rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz różnymi formami promocji tego systemu produkcji.

Drugą misję na targach BIOFACH klastr zorganizował we współpracy z Urzędami Marszałkowskimi – Lubelskim i Podkarpackim, prezentując pełną ofertę Klastra DEŻ – mówi dr Krzysztof Jończyk. Uczestnicy misji na targach BIOFACH 2011 odbyli wiele owocnych spotkań z przedstawicielami firm zajmujących się ekoprodukcją, głównie z Niemiec, Austrii, Francji i Holandii. Efektem było podpisanie kontraktów handlowych na eksport konkretnych produktów, m.in. podlaskich sękaczy, pszenicy orkisz czy nasion roślin dyniowatych. Wśród produktów, które promowane były na wspólnym stoisku, znalazły się: oleje tłoczone na zimno, wędliny najwyższej jakości, pieczywo, soki i przetwory owocowe, owoce suszone w formie chipsów, herbatki owocowe i ziołowe oraz ciasta ekologiczne. Wspólna, ponadregionalna ekspozycja budziła zainteresowanie i uznanie wśród pozostałych wystawców. Wprowadzenie nowych lub udoskonalonych produktów i usług wpływa na wzrost konkurencyjności uczestników klastra. Dolina Ekologicznej Żywności poprzez działania uświadamiające i promocyjne chce zwiększyć popyt na produkty ekologiczne wśród konsumentów.

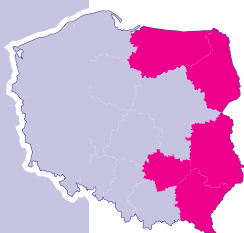

**DR INŻ. KRZYSZTOF JOŃCZYK, KIEROWNIK PROJEKTU,
INSTYTUT UPRAWY, NAWOŻENIA I GLEBOZNAWSTWA,
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY W PUŁAWACH:**

– Już od lat 90. nasz Instytut prowadzi badania dotyczące rolnictwa ekologicznego, m.in. skutków produkcyjnych, środowiskowych różnych systemów produkcji (ekologicznego, integrowanego, konwencjonalnego), doskonalenia agrotechniki roślin, ocen organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw. Dzięki temu stworzyliśmy solidne zaplecze naukowe i kadrowe, umożliwiające prowadzenie tej pionierskiej inicjatywy klastrowej.

Stoisko na targach BIOFACH w Norymberdze

Projekt: „Rozwój klastra Dolina Ekologicznej Żywności”
Beneficjent: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
 – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach
Działanie: I.4 Promocja i współpraca
Dofinansowanie: 2,25 mln zł
Okres realizacji: 2010-2013

Informatyka z Polski Wschodniej

Stowarzyszenie „Informatyka Podkarpacka”

Naukowcy zajmujący się gospodarką województwa podkarpackiego zauważyli, że w tym regionie jest stosunkowo dużo firm informatycznych. Dlatego w 2006 r. kilka przedsiębiorstw zawiązało inicjatywę klastrową – Stowarzyszenie „Informatyka Podkarpacka”. Teraz stowarzyszenie nawiązało kontakty z przedstawicielami podobnej inicjatywy z województwa lubelskiego i realizuje unijny projekt.

Projekt „Rozwój Klastra Informatycznego Firm Wschodniej Polski” skierowany jest do małych i średnich firm. Takie podmioty zgrupowane w klastrze (grupa firm z podobnej branży działających na określonym obszarze) mają możliwość podjęcia poważniejszych działań marketingowych i promocyjnych.

Powodzenie każdej inicjatywy klastrowej zależy od współpracy z placówkami naukowymi i badawczo-rozwojowymi. Nie inaczej jest również w tym przypadku – wykorzystanie wyniku prac sektora B+R jest jednym z podstawowych elementów projektu. Stowarzyszenie Informatyka Podkarpacka współpracuje z Wyższą Szkołą Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie i jej Instytutem Gospodarki.

Naukowcy zbadają rynek, na którym działa klastery, określą też trendy w skali nie tylko kraju, ale i całego świata. Wdrożenie wyników ich badań pozwoli poszerzyć ofertę firm uczestniczących w klastrze – do końca 2013 r., mają dzięki temu pojawić się cztery nowe produkty lub innowacje procesowe (czyli nowe metody produkcji, dystrybucji itd.).

– Na zlecenie klastra naukowcy przeprowadzą analizę usług B2B, stworzą bazę danych firm z Polski Wschodniej z podziałem na branżowe segmenty, z uwzględnianiem informacji o ich potencjale – mówi Andrzej Kusior, koordynator projektu, dyrektor biura Stowarzyszenia „Informatyka Podkarpacka”.

Projekt zakłada też zakup nieopatentowanej wiedzy z zakresu technologii informatycznej. A dzięki wdrożeniu nowych usług i produktów, przedsiębiorstwa informatyczne z regionu zatrudnią nowych pracowników i zwiększą przychody. Trudno byłoby oczekiwać takich efektów bez połączenia sił.

Jednym z działań w ramach projektu mają być konferencje poświęcone propagowaniu idei klasteringu. Odbłyły się już dwie. Ostatnia z nich – „Klasy jako sposób na rozwój innowacyjnych przedsiębiorstw w Polsce” – odbyła się w Rzeszowie 14 marca 2011 r. Wśród uczestników byli naukowcy, przedsiębiorcy, a także politycy. Planowane jest kilka konferencji na ten temat w różnych miastach Polski Wschodniej, a na koniec także w Warszawie.

Na razie w działanie grona zaangażowanych jest kilka firm z dwóch województw. Docelowo ma być ich znacznie więcej – mowa jest nawet o 30 podmiotach z wszystkich pięciu województw objętych PO RPW. Stowarzyszenie otwarte jest na wszystkich chętnych przedsiębiorców, instytucje otoczenia biznesu i placówki naukowo-badawcze.

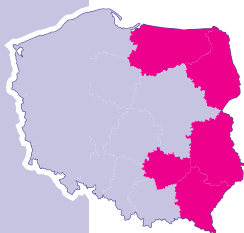

**ANDRZEJ KUSIOR, KOORDYNATOR PROJEKTU,
DYREKTOR BIURA STOWARZYSZENIA „INFORMATYKA PODKARPACKA”:**

– Jednym z celów klastra ma być powstanie marki produktów informatycznych z Polski Wschodniej. Chcemy też zachęcić podmioty (urzędy, biznes) z całego tego regionu, by korzystały z oferty i usług miejscowych firm. Członkowie grona będą także współpracować z sobą przy realizacji większych projektów, których zasięg czy skomplikowanie mogłyby przekraczać możliwości jednej małej czy średniej firmy. Jestem przekonany, że realizacja projektu zapewni naszym firmom konkurencyjność.

Konferencja w Rzeszowie

Projektu: „Rozwój Kłaster Informatycznego Firm Wschodniej Polski”

Beneficjent: Stowarzyszenie „Informatyka Podkarpacka”

Działanie: I.4 Promocja i współpraca

Dofinansowanie: 3,54 mln zł

Okres realizacji: 2010-2013

Wspólnota interesów i ideałów

Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe

Na gospodarczej mapie Polski pojawiła się nowa inicjatywa – Klaster Instytucji Otoczenia Biznesu. To wspólnota firm, stowarzyszeń i jednostek naukowych, która powstała z przekonania, że w życiu gospodarczym i działalności biznesowej konkurencja nie wyklucza dobrze rozumianej współpracy.

BiznesKlaster to promotor przedsiębiorczości, rzetelny partner biznesowy dla innych firm, instytucji publicznych czy administracji samorządowej. Tomasz Kozłowski, prezes Polskiego Stowarzyszenia Doradczego i Konsultingowego, koordynator projektu, podkreśla, że BiznesKlaster jest strukturą kondensującą usługi biznesowe i stanowi pomost między przedsiębiorcami a światem nauki.

– BiznesKlaster otwiera przed nami nowe, nieznane dotąd możliwości. Dzięki kooperacji z uczelniami wyższymi następuje transfer wiedzy, która w połączeniu z doświadczeniem biznesowym i znajomością realiów gospodarczych tworzy wartościowe inicjatywy. Uwarunkowania, które dotąd nie były doceniane – choćby rola kapitału intelektualnego, innowacyjność, synergia – dziś są czynnikami naszego wzrostu – dodaje Tomasz Kozłowski.

Do tej pory do Klastra Instytucji Otoczenia Biznesu przystąpiło 26 podmiotów: 18 przedsiębiorstw, 6 instytucji otoczenia biznesu i 2 jednostki naukowo-badawcze (Uniwersytet w Białymstoku oraz Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku). Efektem funkcjonowania Klastra jest wzrost jakości świadczonych usług biznesowych oraz wzrost konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, co stanowi warunek konieczny do zbudowania

nowoczesnej gospodarki. Działania BiznesKlastra podnoszą atrakcyjność społeczno-gospodarczą Polski Wschodniej, ograniczają postępującą marginalizację tej części kraju.

– Kooperacja między firmami, budowanie wspólnej platformy współpracy, podejmowanie zsynchronizowanych działań w zakresie promocji, reklamy, sprzedaży i wzajemna pomoc przy wchodzeniu na inne, dotąd niedostępne rynki to najważniejsze zadania BiznesKlastra – podkreśla jego koordynator.

Projekt pomaga zrealizować przedsięwzięcia, których pojedynczy podmiot nie byłby w stanie podjąć samodzielnie. Wspólne działania są bowiem podstawą obniżania kosztów i ryzyka. Klaster wspiera eksport oraz międzynarodową promocję marek.

Początkowe działania BiznesKlastra skupiły się na rozpoznaniu wspólnych pól zainteresowań, dokonaniu szczegółowych opracowań i wdrożeniu strategii rozwoju Klastra. Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe dostrzegło niewykorzystany potencjał sektorów naukowego i biznesowego, które do tej pory na wschodzie Polski nie miały wielu możliwości współpracy. Inicjatywa od razu spotkała się z dużym zainteresowaniem wśród firm konsultingowych, reklamowych, finansowych, IT, a także w świecie nauki.

Warunkiem sukcesu jest różnorodna grupa partnerów, która zapewni wieloaspektowe spojrzenie na problemy i promocję projektu na rynku regionalnym i krajowym.

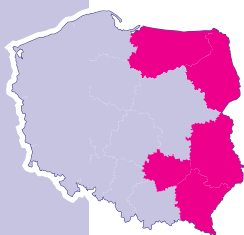
TOMASZ KOZŁOWSKI, KOORDYNATOR PROJEKTU, PREZES POLSKIEGO STOWARZYSZENIA DORADCZEGO I KONSULTINGOWEGO:

– Wciąż doskonalimy nasz klaster, podejmujemy działania – konferencje, seminaria, warsztaty, misje zagraniczne, portal biznesklaster.pl – które przyczyniają się do promocji przedsiębiorczości, podnoszenia standardów biznesowych i poszerzenia gospodarczej oferty całego makroregionu Polski Wschodniej. Klaster jest otwarty na współpracę ze wszystkimi podmiotami: przedsiębiorstwami, instytucjami i organizacjami gospodarczymi. Najważniejsza jest chęć działania i możliwość jej realizacji. Wewnętrzna siła do pokonywania przeciwności, entuzjazm i konsekwencja to czynniki sukcesu, których nam nie brak.

Ogólnopolska konferencja BiznesKlaster
na Zamku Królewskim w Warszawie

Projekt: „Klaster Instytucji Otoczenia Biznesu”
Beneficjent: Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe
Działanie: I.4 Promocja i współpraca
Dofinansowanie: 3,97 mln zł
Okres realizacji: 2010-2014 r.

Zagłębie bieliźniane na Podlasiu

Podlaski Klaster Bielizny

W Polsce Wschodniej istnieje wiele firm z branży bieliźnarskiej, które wytwarzają produkty najwyższej jakości. Podlaski Klaster Bielizny został założony w 2008 r. jako pierwsze tego typu powiązanie w Polsce oraz jedno z nielicznych na świecie, dzięki któremu firmy produkujące i sprzedające bieliznę mogą współpracować z sobą oraz nawiązywać kontakty ze środowiskiem naukowym. Za wzór posłużyły prężnie działające klastry w Polsce oraz na arenie międzynarodowej, ale jak podkreślają organizatorzy, podlaskie powiązanie stawia na oryginalne struktury oraz podkreślanie specyfiki branży.

Klaster założyło siedem firm produkcyjnych i jedna dystrybucyjna. Mimo iż nie rywalizują ze sobą – zwiększają swoją konkurencyjność na rynku krajowym i międzynarodowym. To jednak nie jedyne zalety współpracy. Firmy, które zdecydowały się przystąpić do porozumienia, pracują nad wspólną marką promocyjną, nawiązują współpracę z podlaskimi uczelniami i jednostkami badawczo-rozwojowymi oraz koncentrują się na innowacjach. Na działalności Klastra Bieliźnarskiego korzysta cały region. Już dziś jest rozpoznawalny jako jedyne miejsce w Polsce skupiające firmy produkujące bieliznę, a produkty zrzeszonych w klastrze marek takich jak Kinga, Ava, Gaia czy Kostar można znaleźć nie tylko w wielu krajach Unii Europejskiej, ale także w Stanach Zjednoczonych oraz Izraelu. Przedsiębiorcy stawiają przede wszystkim na nowoczesność: zatrudniają własnych projektantów, posiadają wyspecjalizowane studia projektowe, wykorzystują najnowocześniejsze technologie i światowej klasy surowce.

Co dała realizacja projektu „Rozwój kooperacji firm z branży bieliźnarskiej z regionów Polski Wschodniej”? Firmy skupione w Podlaskim Klastrze Bielizny lepiej ze sobą współpracują oraz stały się bardziej otwarte na kontakty z jednostkami badawczo-rozwojowymi i instytucjami otoczenia biznesu. Realizacja projektu zachęca także podmioty gospodarcze i społeczne do podejmowania współpracy z klastrem, co sprzyja umacnianiu pozycji stowarzyszenia w Polsce i za granicą. Członkowie porozumienia dziś prowadzą swoją działalność na dotychczasowych zasadach, zapewniają jednak, że wkrótce na rynku pojawi się nowa linia produktów wypracowana dzięki działaniom w klastrze. Plany rozwoju obejmują także stworzenie wspólnej hafciarni oraz farbiarni, które zapewnią nowoczesne zaplecze produkcyjne dla wszystkich zrzeszonych podmiotów.

Samo stowarzyszenie jest magnesem przyciągającym firmy z branży, które doskonale zdają sobie sprawę z tego, że działając w dużej grupie łatwiej osiągnąć sukces. Poprzez wspólne uczestnictwo w konferencjach, zagranicznych targach oraz ciężką pracę w Stowarzyszeniu rozwijają nie tylko własne przedsiębiorstwa, ale przede wszystkim zyskują wspólną markę parasolową, z którą łatwiej wkraczać na międzynarodowe rynki, rywalizować z odzieżowymi korporacjami czy ubiegać o dofinansowanie innowacyjnych rozwiązań produkcyjnych.

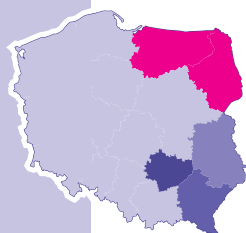
MARTA ZAWISTOWSKA, KOORDYNATOR PROJEKTU, PODLASKI KLASTER BIELIZNY:

– Pragniemy promować nasze województwo jako zagłębie bieliźniane, które dzięki ogromnemu skupieniu branży ma możliwość ciągłego rozwoju skierowanego przede wszystkim na jakość i innowacyjność produktów. Dzięki realizacji projektu Podlaski Klaster Bielizny jako inicjatywa innowacyjna cieszy się coraz większą popularnością, przyciągając dostawców oraz budząc zainteresowanie dystrybutorów, klientek i mediów.

Do Podlaskiego Klastra Bielizny przystępują nowi partnerzy

Projekt: „Rozwój kooperacji firm z branży bielizniarskiej z regionów Polski Wschodniej”

Beneficjent: Podlaski Klastr Bielizny

Działanie: I.4 Promocja i współpraca

Dofinansowanie: 3,85 mln zł

Okres realizacji: 2010-2011

Nowa energia

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.

Wyobraźmy sobie, że domy, mieszkania i biura ogrzewane są energią, która jest blisko nas. W ziemi, wodzie, powietrzu, znajdują się ogromne pokłady ekologicznej energii. Nadchodzi czas energooszczędnych rozwiązań we wszystkich dziedzinach życia.

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o., realizując projekt „Świętokrzysko-Podkarpacki Klaster Energetyczny”, wspiera podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności instytucji poprzez zakup licencji, wyników badań, analiz, ekspertyz, technologii, patentów i nieopatentowanej wiedzy technicznej. – Zadaniem Klastra jest zbudowanie platformy współpracy ponadregionalnej z zakresu poszanowania energii, a w szczególności promocja, wdrażanie i upowszechnianie celów nowej polityki energetycznej Unii Europejskiej – mówi dyrektor, dr Włodzimierz Grochal. – Swym działaniem obejmuje dwa województwa: świętokrzyskie i podkarpackie. Ma również wpłynąć na podniesienie jakości życia na terenie Polski Wschodniej.

W ramach projektu określono działania strategiczne skupiska, takie jak opracowywanie gminnych i regionalnych analiz eko-energetycznych i wspieranie działań na rzecz energetyki odnawialnej. Organizowanie wyjazdów studyjnych dla członków Klastra ma na celu zaznajomienie ich z europejskimi dobrymi praktykami i przykładami realizacji lokalnych i regionalnych inicjatyw w zakresie energetyki odnawialnej.

Do Klastra przystąpiło 21 podmiotów. Jego członkami są jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa, uczelnie wyższe

oraz instytucje działające na terenie województw świętokrzyskiego i podkarpackiego. Klaster ma na tyle otwartą formułę, że mogą do niego przystępować kolejne organizacje.

W 2010 r. przeprowadzono kilkanaście seminariów informacyjnych. Do corocznych zadań Klastra należy organizacja Świętokrzyskiej Giełdy Kooperacyjnej Nowych Technologii Energii Odnawialnej – Technologia Przyszłości. W tym roku odbyła się ona 2 marca 2011 r. podczas Targów ENEX Nowa Energia na Targach Kielce. Towarzyszyła jej konferencja „Efektywne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii dzięki zastosowaniu nowych technologii”. W ramach projektu w 2010 r. zorganizowano także 2 misje branżowe do Zurichu i Monachium oraz do Güssing.

Poza działaniami promocyjnymi i edukacyjnymi członkowie Klastra prowadzą badania dotyczące możliwości wykorzystania biomasy na potrzeby energetyczne w województwie świętokrzyskim i podkarpackim. Trwają również badania mikro-turbiny wodnej, badanie składu odpadów komunalnych, ocena zasobów energetycznych wiatru w regionie świętokrzyskim oraz badanie instalacji kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych. Wyniki badań będą upowszechniane na terenie województwa świętokrzyskiego i podkarpackiego. Wpłynie to na popularyzację systemów produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

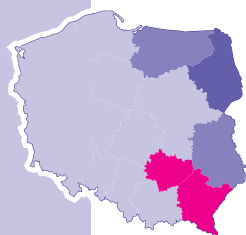

DR WŁODZIMIERZ GROCHAL, DYREKTOR ŚWIĘTOKRZYSKIEGO CENTRUM INNOWACJI I TRANSFERU TECHNOLOGII SP. Z O.O.:

– Wobec ciągłego wzrostu cen ropy i gazu, coraz więcej ludzi poszukuje niezawodnego, niedrogiego, odnawialnego źródła energii. Rosną także wymogi środowiskowe, dlatego tak ważne są wszystkie działania skierowane na pozyskanie alternatywnych źródeł energii. Klaster Energetyczny jest formą wymiany informacji, wiedzy oraz doświadczeń w zakresie nowych źródeł energii. Nadszedł czas, aby umiejętnie wykorzystywać promieniowanie słoneczne, energię wiatru i geotermalną biomasę, by służyć człowiekowi i przyrodzie.

Wystawa o budownictwie pasywnym

Projekt: „Świętokrzysko-Podkarpacki Klaster Energetyczny”

Beneficjent: Świętokrzyskie Centrum Innowacji

i Transferu Technologii Sp. z o.o.

Działanie: I.4 Promocja i współpraca

Dofinansowanie: 3,69 mln zł

Okres realizacji: 2010-2013

Wizyta w firmie BlueChip Energy w Güssing

Kiedyś poligon – dziś park technologiczny

Gmina Miasto Elbląg

Parki Technologiczne to nieodłączny element innowacyjnej gospodarki. Sprzyjają współpracy nauki z biznesem. Elbląski Park Technologiczny na Modrzewinie Południe jest pierwszym tego typu obiektem w regionie sfinansowanym ze środków Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej.

Tereny byłego poligonu w Elblągu wreszcie posłużą miastu i mieszkańcom. Po wieloletnich staraniach udało się pozyskać od wojska obszar Modrzewiny, który ma wszystkie cechy idealnej lokalizacji dla biznesu. Dobra komunikacja z centrum Elbląga pozwoliła na wytyczenie w 2007 roku planów budowy Parku Technologicznego. Projekt składa się z dwóch etapów: budowy infrastruktury Parku na Modrzewinie Południe oraz rozwoju systemu dróg i infrastruktury technicznej.

Łącznie Park Technologiczny zajmuje powierzchnię ponad 67 ha. Na części terenu powstaną miejsca rekreacji biznesowej, planowane jest m.in. pole golfowe. Pozostałe obszary zajmą inwestycje przedsiębiorstw oraz obiekty Parku. Budynek Centrum Biznesu Rozwoju i Innowacji, który został właśnie oddany do użytku, ma powierzchnię prawie 6 tys. m kw. Na czterech kondygnacjach pracę rozpoczną centra badawczo-rozwojowe, m.in. Centrum Transferu Technologii Informatycznych.

Mimo iż oficjalnie Park na Modrzewinie rozpoczął działalność 1 kwietnia 2011, już ma na swoim koncie wiele podpisanych umów. Urząd Miasta w Elblągu nawiązał współpracę z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową, Politechniką Gdańską i Instytutem Technologii Drewna w Poznaniu. Trzonem funkcjonowania elblą-

skiej instytucji będą jednak przedsiębiorstwa. Oferta Parku już dziś cieszy się zainteresowaniem firm z branży nowoczesnych technologii inżynierskich, ochrony środowiska, metalurgii czy IT.

W centrum uwagi znalazły się tereny inwestycyjne zlokalizowane wokół Parku. Już teraz dwie firmy wybudowały swoją siedzibę na Modrzewinie. Są to Technika Okien SA oraz Posteor Sp. z o.o. Do dużej inwestycji przygotowuje się także firma Metal Expert. Trzech kolejnych inwestorów złożyło listy intencyjne, w których deklarują zakup nieruchomości jeszcze w 2011 r.

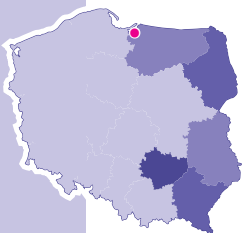
Przedsiębiorców przyciągają preferencyjne warunki korzystania z wybudowanego obiektu. Ulgi podatkowe, różnej wielkości działki inwestycyjne, dzierżawa pomieszczeń biurowych i możliwość wynajmu sal konferencyjnych to tylko niektóre z zachęt dla przedsiębiorców. Właściciele firm skorzystają też z pełnej oferty doradczej oraz wsparcia koordynatorów na każdym etapie swoich inwestycji.

Park nawiązał współpracę z zagranicznymi odpowiednikami w Niemczech, Szwecji, Rosji i na Litwie. – Nie bez znaczenia jest sąsiedztwo z Obwodem Kaliningradzkim, który może stać się oknem na rynki wschodnie. Funkcjonowanie Elbląskiego Parku Technologicznego ma przyciągnąć inwestorów, zmniejszyć bezrobocie oraz zachęcić młodzież do rozpoczęcia kariery zawodowej właśnie w Elblągu.

**ANITA PAWLAK, KOORDYNATOR PROJEKTU,
URZĄD MIASTA ELBLĄG:**

– Cała inwestycja to odpowiedź na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy. Duży wskaźnik bezrobocia i brak perspektyw doprowadziły do powstania planu budowy Parku, a położenie w granicach Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej stało się jego dodatkowym atutem. Elbląski Park będzie pełnił funkcję mentora i stymulatora rozwoju gospodarczego i społecznego. Sercem instytucji jest oddane do użytku Centrum Biznesu Rozwoju i Innowacji. Dzięki naszej ofercie liczymy na większą innowacyjność firm i podniesienie ich konkurencyjności.

Projekt: „Elbląski Park Technologiczny na Modrzewinie Południe”
Beneficjent: Gmina Miasto Elbląg
Działanie: I.3 Wspieranie innowacji
Dofinansowanie: 55,59 mln zł
Okres realizacji: 2007-2010

Roztocze to przepiękna kraina na granicy województw podkarpackiego i lubelskiego oraz Polski i Ukrainy. Zaś miasteczka Narol i Zwierzyniec to prawdziwe „bramy Roztocza”. Dla turysty przybywającego do tej dziewiczej przyrodniczo krainy, odwiedzenie tych miast staje się obowiązkiem.

Realizowany na zasadzie partnerstwa przez obie gminy projekt „Zwierzyniec i Narol liderami rozwoju kultury i turystyki Roztocza” pokazał, że miasta – mimo iż leżą w innych województwach – mają doskonałe podstawy do współpracy. Chodzi przede wszystkim o położenie na Roztoczu, a więc w unikatowej w skali Polski krainie geograficzno-przyrodniczej. Dzięki temu gminy i ich mieszkańcy będą mogli w większym stopniu niż obecnie korzystać z turystyki.

– Projekt zakładał stworzenie strategii marki i rozwoju turystyki oraz strategię współpracy – mówi Andrzej Kołodziej, pracownik UMiG Narol, koordynator projektu. – W Narolu wystarczyło ją zaktualizować, zaś w Zwierzyńcu trzeba było ją stworzyć. Strategie obydwu gmin mają na celu stworzenie stałych ram współpracy. Zwierzyniec i Narol mają swoje atuty, które wzajemnie się uzupełniają i nie konkurują z sobą. Chodzi o to, by tak skoordynować działania, aby powstała ciekawa, kompleksowa oferta dla turystów, a przedsiębiorcom i mieszkańcom utrzymującym się z pobytu gości, zapewnić stałe źródło dochodu. Jak może to wyglądać w praktyce? Na przykład wspólna organizacja cyklicznych imprez sprawi, że oferty kulturalne obydwu miejscowości będą się wzajemnie przenikały i wspierały, a nie rywalizowały z sobą.

Zwierzyniec – kościółek na wodzie

Letnia Akademia Filmowa w Zwierzyńcu

W Narolu atrakcjami są m.in. „Muzyczny Gościniec” i „Narolskie Spotkania” z udziałem artystów europejskiego i światowego formatu. Przyciąga ich światowej sławy muzyk, prof. Władysław Kłosiewicz, związany ostatnio z miastem. Zachowały się ślady dawnej wielokulturowości tych ziem. Są tutaj zabytkowe kościoły i cmentarze różnych wyznań oraz cerkwie, z których jedna została odnowiona i zamieniona na Centrum Koncertowo-Wystawienne. Odnawiany pałac Łosiów to przykład kultury dworskiej. Jako atuty miasta w strategii wymieniono także przyjazny klimat, krajobraz oraz stosunkowo duży obszar zalesienia, co stwarza korzystne warunki do wypoczynku.

Zwierzyniec, promując aktywny wypoczynek, dąży do rozwijania oferty prozdrowotnej (usług pielęgnacyjno-rehabilitacyjnych). W strategii marki czytamy m.in. o „enklawie zdrowia” – idealnym miejscu dla osób żyjących w pośpiechu i aktywnie wypoczywających, korzystających z rowerów czy kajaków oraz klasycznych funkcjach uzdrowskowych i wykorzystaniu tego, co daje klimat. Jest też mowa o „Ogrodzie zmysłów” – miejscu, które ma inspirować artystów – malarzy czy muzyków. Tu będą organizowane plenery artystyczne. Inspiracją dla artystów mogą być np. słynny kościół na wodzie pw. św. Jana Nepomucena, dzikie konie, rysie i inne zwierzęta występujące w Roztoczańskim Parku Narodowym z siedzibą w Zwierzyńcu.

Pomóc w osiągnięciu celu mają wydane w ramach projektu materiały promocyjne: album prezentujący najważniejsze atrybuty gmin, przewodnik po Roztoczu promujący szczególnie turystykę kwalifikowaną, w tym trasy rowerowe i najważniejsze zabytki, kalendarz pokazujący najciekawsze miejsca oraz film promujący obydwie miejscowości (wydany na płycie razem z innymi materiałami multimedialnymi). W gminach odbyły się także konferencje na temat wspólnej promocji i dalszego działania, a wydane

dzięki projektowi materiały były wykorzystane na targach turystycznych.

Na potrzeby promocji obu gmin powstał specjalny, rozbudowany serwis internetowy, który zachęca turystów do odwiedzenia Roztocza (ze szczególnym uwzględnieniem Narola i Zwierzyńca) oraz inwestorów do lokowania środków w sektor turystyki i kultury na tym terenie. Jednocześnie serwis ma zachęcić inne jednostki samorządu terytorialnego do wsparcia inicjatyw na rzecz rozwoju kulturalno-turystycznego Roztocza.

Sukces zakończono już projektu jest początkiem dalszej współpracy obu gmin, które nie bacząc na podział administracyjny postanowiły wypromować własną markę i opracować wspólną strategię dla Roztocza.

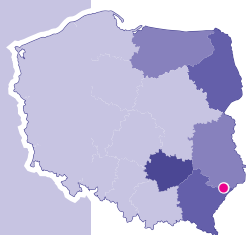

ANDRZEJ KOŁODZIEJ, KOORDYNATOR PROJEKTU, URZĄD MIASTA I GMINY NAROL:

– Jednym z efektów projektu jest strona internetowa www.bramyroztocza.pl. z informacjami nie tylko o projekcie, ale również o bazie turystycznej miast (hotele, gastronomia), zapowiedzi wydarzeń kulturalnych, galerie zdjęć, a także informacje dla potencjalnych inwestorów. Co ważne, projekt zakłada współpracę nie tylko samorządów, ale też przedsiębiorców. Na przykład hotelarze czy właściciele gospodarstw agroturystycznych z jednej gminy polecaliby atrakcje u sąsiadów. Działania obu samorządów tworzyć mają podwaliny do współpracy mieszkańców obu gmin.

Dzwonnica przykościelna w Narolu

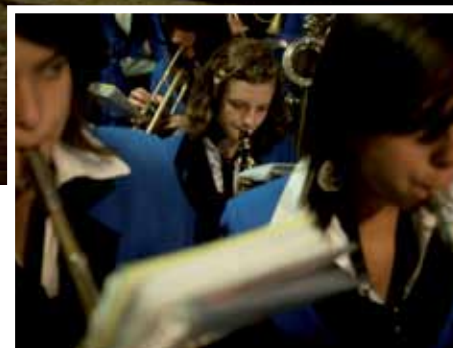
Projekt: „Zwierzyniec i Narol liderami rozwoju kultury i turystyki Roztocza”

Beneficjent: Gmina Narol

Działanie: I.4 Promocja i współpraca

Dofinansowanie: 460,45 tys. zł

Okres realizacji: 01-12.2010

Przeгляд Młodzieżowych Orkiestr Dętych
w Zwierzyńcu

Społeczeństwo informacyjne

W ramach **osi priorytetowej II „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego”** PO RPW jest realizowane jedno działanie – **II.1 „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej”** i jeden duży projekt pod tą samą nazwą. Polega on na budowie internetowej sieci szerokopasmowej, obejmującej swym zasięgiem obszar 5 województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, a więc całej Polski Wschodniej.

Właścicielami infrastruktury wybudowanej w ramach projektu będą samorządy tych województw. Powstanie internetowej sieci szkieletowej umożliwi lokalnym operatorom telekomunikacyjnym oferowanie usług szerokopasmowych w swoich regionach poprzez sieci dostępne zbudowane w oparciu o węzły dostępne przyłączone w danej lokalizacji do punktu dystrybucyjnego.

Za realizację tego przedsięwzięcia odpowiada Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. W kwietniu 2011 r. zakończył się proces podpisywania umów z zarządami poszczególnych województw. Budżet projektu wynosi 1453,5 mln zł (w tym dofinansowanie z UE to 1017,4 mln zł. W podziale na województwa przedstawia się on następująco:

- lubelskie – 388,75 mln zł (w tym z UE 271,86 mln zł)
- podkarpackie – 296,03 mln zł (w tym z UE 207,26 mln zł)
- podlaskie – 252,36 mln zł (w tym z UE 176,83 mln zł)
- świętokrzyskie – 202,16 mln zł (w tym z UE 141,69 mln zł)
- warmińsko-mazurskie – 314,19 mln zł (w tym z UE 219,74 mln zł).

Tak duży projekt i zaangażowanie 5 samorządów w jego realizację wymaga zastosowania uzgodnionych procedur oraz wypracowania jednolitych rozwiązań w zarządzaniu każdym z pięciu podprojektów. Kluczową rolę odgrywa współpraca samorządów i konsultacje odbywające się pod kierunkiem PARP.

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Oplatanie siecią

Pięć województw Polski Wschodniej

Niski poziom korzystania z szerokopasmowego dostępu do internetu, szczególnie na obszarach wiejskich, to jeden z najpoważniejszych problemów zdiagnozowanych w województwach Polski Wschodniej. Z tego powodu pogłębia się wykluczenie cyfrowe społeczeństw w tych regionach. Aby odwrócić ten proces, przygotowano megaprojekt dotyczący rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego obejmujący pięć województw.

Wykluczenie cyfrowe oznacza, że mieszkańcy wschodnich regionów mają mniejsze możliwości kształcenia się, rozwijania działalności gospodarczej opartej na rozwiązaniach internetowych czy korzystania z usług świadczonych tą drogą. Problem dotyczy nie tylko osób indywidualnych, ale także firm i instytucji publicznych. W pięciu województwach Polski Wschodniej nadal wskaźniki dostępu do sieci pozostają poniżej średniej unijnej. Część instytucji publicznych oraz jednostek samorządu terytorialnego rozpoczęła proces dostosowywania się do świadczenia usług w formie elektronicznej. Jednak ze względu na brak niezbędnej infrastruktury informatycznej, korzystanie z nowoczesnych technologii informatycznych jest przywilejem nielicznych mieszkańców, przedsiębiorców czy instytucji. Problem dotyczy w szczególności gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

Odpowiedzią jest projekt „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej” realizowany w ramach działania II.1 PO RPW. Najważniejszym

jego celem jest zwiększenie dostępu do Internetu instytucji publicznych, przedsiębiorstw i mieszkańców obszarów peryferyjnych zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. Ze względu na zasięg i zaangażowane środki jest to projekt wyjątkowy w skali Europy. Podstawowym zadaniem jest budowa ponadregionalnej sieci szerokopasmowej składającej się z 5 regionalnych sieci szkieletowych województw Polski Wschodniej (lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego). Projekt jest złożony nie tylko ze względu na olbrzymi obszar, na jakim będą prowadzone prace – w pięciu województwach muszą też zostać skoordynowane prace nad budową sieci szkieletowych, tak by wszystko można było powiązać w jedną całość. Dlatego wprowadzono jednolite standardy zarządzania przedsięwzięciem. Nadzór nad realizacją całego projektu sprawuje PARP. Wnioskodawcami i jednocześnie podmiotami odpowiedzialnymi za realizację projektu są samorządy województw. Urzędy marszałkowskie powołały do realizacji projektu tzw. zespoły zadaniowe. Następnym krokiem było wyłonienie przez województwa inżynierów kontraktów, którzy przejmą odpowiedzialność za nadzór techniczny nad wykonaniem prac budowlano-montażowych oraz ich odbiór od wykonawców. Sprawowanie pieczy nad całością zagadnień realizacyjnych wymaga odpowiednich kwalifikacji merytorycznych, zasobów ludzkich oraz doświadczenia. Inżynier kontraktu powinien też wspomagać zamawiającego przy przygotowaniu i przeprowadzeniu przetargów.

**JAKUB WILK, ZASTĘPCA DYREKTORA DEPARTAMENTU
SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO,
URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO:**

– Z formalnego punktu widzenia „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej” to jeden projekt, mimo że realizuje go pięć województw. Dzięki temu podlega on jednemu procesowi notyfikacji przez Komisję Europejską. Pomiędzy województwami uczestniczącymi w tym projekcie jest ścisła współpraca. Wymieniamy się doświadczeniami i wspólnie wypracowujemy model realizacji projektu.

Po zakończeniu prac inwestycyjnych i odbiorze końcowym całej infrastruktury wojewódzkiej zostanie wybrany operator infrastruktury. W każdym regionie będzie to podmiot zewnętrzny w stosunku do właściciela sieci szkieletowej (samorządu województwa), odpowiedzialny za prawidłową eksploatację wybudowanej sieci.

W każdym województwie zostanie położonych od 1400 km do 3000 km światłowodów i powstanie kilkaset węzłów szkieletowo-dystrybucyjnych, które będą stanowić punkt styku dla operatorów telekomunikacyjnych zainteresowanych korzystaniem z usług sieci. Efektem realizacji przedsięwzięcia będzie zapewnienie do 2015 r. dostępu do usług szerokopasmowych 90% gospodarstw domowych oraz 100% instytucji publicznych i przedsiębiorców w regionie Polski Wschodniej. – Nie należy tego jednak mylić z zapewnieniem dostępu ostatecznym użytkownikom – to raczej stworzenie możliwości, a czy ona zostanie wykorzystana, to będzie już zależało od komercyjnych operatorów, którzy muszą zapewnić dostęp na „ostatniej mili”. Powinni się zatem pojawić operatorzy dostępowi, którzy podłączą się do tej sieci i będą doprowadzać sygnał do użytkowników końcowych. W naszym województwie projekt polegać będzie na zbudowaniu ponad 2000 km sieci światłowodowej, 207 węzłów dystrybucyjnych oraz pewnej liczby węzłów szkieletowych – mówi Jakub Wilk z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Prace przygotowawcze dotyczące dokumentacji i studium wykonalności są zakończone (pozostało jedynie doprecyzowanie map terenów najbardziej narażonych na wykluczenie cyfrowe).

W dotychczasowych założeniach były to tradycyjne obszary: „białe”, „szare” i „czarne”, zaś projekt miał objąć tylko pierwsze

dwa, najbardziej zagrożone wykluczeniem cyfrowym – wyjaśnia Arkadiusz Gałązka. Obszary te definiowano następująco: obszar „biały” (całkowity brak infrastruktury do świadczenia usług szerokopasmowego dostępu do Internetu i brak przedsiębiorców telekomunikacyjnych świadczących takie usługi), obszary „szare” (istnienie infrastruktury jednego operatora, a usługi świadczone są co najmniej przez jednego przedsiębiorcę) oraz obszary „czarne” (istnieje infrastruktura co najmniej dwóch operatorów a usługi szerokopasmowego internetu świadczone są przez konkurujących z sobą przedsiębiorców). W chwili obecnej mamy już zatwierdzoną nową metodykę ustalania obszarów na potrzeby udzielania pomocy publicznej w odniesieniu do szybkiego wdrażania sieci szerokopasmowych.

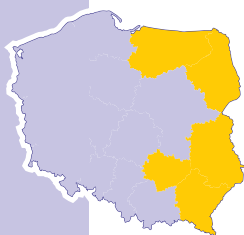
Działaniom służącym rozwojowi infrastruktury szerokopasmowej towarzyszyć będą przedsięwzięcia wspierające podaż usług społeczeństwa informacyjnego oraz zwiększające poziom umiejętności mieszkańców 5 regionów w posługiwaniu się współczesnymi narzędziami teleinformatycznymi. Komponentem uzupełniającym projekt jest szkolenie osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. Programem szkoleń zostanie objętych w sumie kilka tysięcy osób.

15 kwietnia 2011 r. ostatnie z województw (podlaskie) podpisało z PARP umowę o realizacji projektu. Województwa są gotowe do ogłoszenia przetargów. Komisja Europejska dała wstępne „zielone światło” (prenotyfikacja). Została określona metodologia wyznaczania terenów pod budowę sieci. Notyfikacja projektu przez Komisję Europejską jest już kwestią czasu.

ARKADIUSZ GAŁĄZKA, GŁÓWNY SPECJALISTA DS. SIECI SZEROKOPASMOWYCH, URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO:

– Czeką nas jeszcze notyfikacja pomocy publicznej i uzyskanie decyzji Komisji Europejskiej zatwierdzającej projekt. Uwagi KE oraz wyniki prowadzonych przez MRR konsultacji społecznych pozwolą na zaktualizowanie studium wykonalności. Celem konsultacji jest w szczególności prawidłowe zidentyfikowanie obszarów interwencji w ramach projektu.

Projekt: „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej”

Beneficjent: Województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie

Działanie: II.1 Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

Dofinansowanie: 1 017,36 mln zł

Okres realizacji: 2011-2014

Rzeszów

Ośrodki wzrostu

Kluczową rolę w kształtowaniu konkurencyjności regionów odgrywają obszary metropolitalne, które nadają dynamikę gospodarce subregionów oraz są centrami kulturalnymi. Rozwój metropolii korzystnie wpływa nie tylko na miasta, ale również na całe otoczenie w promieniu nawet do 100 km.

Oś priorytetowa III „Wojewódzkie ośrodki wzrostu” PO RPW obejmuje dwa działania:

- **III.1 „Systemy miejskiego transportu zbiorowego”**
- **III.2 „Infrastruktura turystyki kongresowej i targowej”**

Do rozwoju potencjału wzrostu gospodarczego oraz wspierania swobody poruszania się konieczne jest stworzenie zintegrowanych systemów transportu zbiorowego. W dalszej perspektywie rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej przyczyni się do zwiększenia mobilności zawodowej i przestrzennej mieszkańców, a tym samym wzrostu dostępności do rynku pracy i nauki. To z kolei korzystnie wpływa na jakość życia mieszkańców danego obszaru. Temu służy pierwsze z wymienionych działań.

Kolejne działanie ogniskuje się na wsparciu rozwoju innych funkcji metropolitalnych, w szczególności na tworzeniu na terenach miast obiektów wystawienniczych, kongresowych, targowych i konferencyjnych. Wystawcy oraz zwiedzający przysparzają dochodów nie tylko takim podmiotom jak hotele czy restauracje, ale także małym firmom usługowym zajmującym się obsługą konferencji lub targów.

Wszystkie projekty w ramach osi priorytetowej przyczynią do wzrostu ekonomicznej aktywności regionów oraz ich atrakcyjności zarówno dla inwestorów, turystów biznesowych, jak i mieszkańców. Przyjrzyjmy się kilku przykładom.

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Targowe metamorfozy

Targi Kielce Spółka Akcyjna

Każdego roku do Kielc na imprezy wystawiennicze przyjeżdża około dwustu tysięcy gości, którzy odwiedzają miasto i region świętokrzyski. Dzięki pieniądзом z PO RPW Targi Kielce za kilka lat będą posiadały futurystyczne, a zarazem funkcjonalnie wyposażone Centrum Kongresowe.

Imprezy wystawiennicze podnoszą atrakcyjność ekonomiczną i turystyczną regionu, są siłą napędową dla hoteli, gastronomii, instytucji kulturalno-rozrywkowych, usług transportowych, wpływają na rozwój infrastruktury drogowej, parkingowej, komunikacyjnej. Wzrost rangi imprez targowych ma bezpośredni wpływ na kondycję sektora usług turystycznych w regionie. Targi wpływają na kontakty zagraniczne miasta, kształtują jego wizerunek. By jeszcze bardziej unowocześnić ośrodek wystawienniczy, realizowany jest projekt „Modernizacja i rozbudowa infrastruktury Targów Kielce jako Międzynarodowego Ośrodka Wystawienniczo-Kongresowego”.

– Centrum Kongresowe Targów Kielce dzięki niestandardowym rozwiązaniom będzie spełniało wiele funkcji – mówi Andrzej Mochoń, prezes Targów Kielce. – Mobilne ściany i ruchoma widownia pozwolą na organizację zarówno dużych wydarzeń, np. kongresów, koncertów czy konferencji, jak i mniejszych: seminariów, wystaw i wernisaży. Obiekt pomieści ponad 1000 osób, a w podziemiach zaplanowano parking. Jednym z ciekawszych elementów budynku kongresowego będzie 57-metrowa wieża widokowa, w której znajdzie się sala bankietowa.

Dotychczas powstały dwie nowoczesne hale oraz terminal z elektronicznym systemem rejestracji wystawców i zwiedzających. Posiada on stanowiska do obsługi wystawców i zwiedzających oraz zespół bramek i kołowrotków zintegrowanych z elektronicznym systemem ewidencji. Futurystyczna hala E o ciekawym łukowatym kształcie z antresolami pomiędzy halami jest wizytówką Targów. To jednak tylko wierzchołek mocarnej konstrukcji skrywającej się wewnątrz. Do budowy wykorzystano tzw.

Wizualizacja
Centrum Kongresowego
Targów Kielce

bezpieczne szkło, które w razie rozbicia nie grozi okaleczeniem. Na antresolę prowadzą schody ruchome oraz system wind. Jedna z wind jest panoramiczna i służy do przewożenia osób niepełnosprawnych. Obiekt jest klimatyzowany i zlokalizowano w nim pokój lekarski. Halę wyposażono w system oddymiania, instalację wodną, elektryczną i internetową. Świetna akustyka pozwala na realizację wydarzeń towarzyszących organizowanym targom lub konferencjom, m.in. dużych koncertów czy przedstawień.

Targi szukają ciekawych form promocji. – W sierpniu 2010 r. z okazji otwarcia hali realizowany był spektakl telewizyjny, wielkie widowisko taneczno-muzyczne z udziałem artystów światowej sceny muzycznej, m.in. Włodka Pawlika, Urszuli Dudziak, Agi Zaryan i Chóru Voice Factory – opowiada Andrzej Mochoń.

– Kolejne inwestycje to rozbudowa istniejącego budynku administracyjnego – wymienia Danuta Jamrozik-Szymkiewicz, dyrektor Wydziału Inwestycji i Remontów. Projekt planujemy poszerzyć o budowę nowoczesnego terminalu zachodniego oraz parkingu wielopoziomowego na 400 stanowisk – dodaje dyrektor.

Realizacja projektu stworzy możliwość organizacji kilku powiązanych z sobą tematycznie imprez targowych jednocześnie. Prężne funkcjonowanie firmy Targi Kielce i konsekwentne przekształcenie jej w centrum kongresowo-wystawiennicze o znaczeniu europejskim, pozytywnie wpłynie na pobudzenie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w mieście oraz w regionie świętokrzyskim. Projekt będzie stymulować tworzenie nowych miejsc pracy. Jego realizacja jest szansą województwa świętokrzyskiego na zmianę struktury zatrudnienia z przemysłowej w kierunku sektora usługowego.

Rzeźba odsłonięta podczas Targów Interkamień

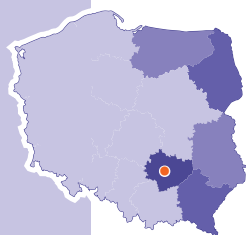

**DANUTA JAMROZIK-SZYMKIEWICZ, KOORDYNATOR PROJEKTU,
DYREKTOR WYDZIAŁU INWESTYCJI I REMONTÓW, TARGI KIELCE SA:**

– W trakcie trwania Targów Interkamień w kwietniu 2011 r. wykonana została rzeźba – artystyczna wizja nowo projektowanego Centrum Kongresowego Targów Kielce. Trzypółmetro-
we dzieło zostanie w całości obłożone kamieniem naturalnym, a każdy zwiedzający będzie mógł dołożyć do niego swoją cegielkę. Organizatorem tego wydarzenia jest SparTM, a pomysłodawcą Lubosz Karwat z Tuchowa. Jest to oryginalna forma promocji naszego projektu.

Otwarcie hali E

Projekt: „Modernizacja i rozbudowa infrastruktury Targów Kielce jako Międzynarodowego Ośrodka Wystawienniczo-Kongresowego”

Beneficjent: Targi Kielce Spółka Akcyjna

Działanie: III.2 Infrastruktura turystyki kongresowej i targowej

Dofinansowanie: 71 mln zł

Okres realizacji: 2009-2013

Komfort podróżowania

Miasto Lublin

Kilkadziesiąt nowych autobusów i trolejbusów, przebudowane ulice i skrzyżowania, system zarządzania ruchem – to tylko niektóre z elementów Zintegrowanego Systemu Miejskiego Transportu Publicznego (ZSMTP), który powstaje w Lublinie. W efekcie realizacji projektu znacznie wzrośnie komfort podróżowania i zostanie ograniczone zanieczyszczanie środowiska.

Takich zakupów, jak te planowane w najbliższym czasie w Lublinie, jeszcze nie było. W ciągu najbliższych kilku lat nastąpi unowocześnienie taboru – na lubelskie ulice wyjedzie 70 nowoczesnych trolejbusów i 100 autobusów. Pojazdy zastąpią wysłużone jelcze i ikarusy, które dziś wożą pasażerów. – Program ma na celu promocję publicznego transportu jako alternatywy dla korzystania z własnych aut osobowych. Sprzyjać to będzie realizacji strategii ekologicznego rozwoju i kształtowania wysokiej jakości życia w Lublinie – przekonuje Krzysztof Żuk, prezydent Lublina.

W ramach ZSMTP w Lublinie rozbudowana zostanie m.in. siatka tras trolejbusowych. W związku z tym zaplanowano przebudowę kilku ulic i skrzyżowań oraz założenie ponad 26,4 km zupełnie nowej traktacji. – Pozwoli to na doprowadzenie linii trolejbusów nawet do odległych zakątków miasta. Część z nich zastąpi autobusy, dzięki czemu ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń i hałasu – wyjaśnia Justyna Góźdz, rzecznik prasowy Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie.

Beneficjentami budowy zintegrowanego systemu będą przede wszystkim mieszkańcy Lublina oraz sąsiednich gmin, czyli całe-

go lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Realizacja projektu dla użytkowników komunikacji miejskiej oznacza poprawę komfortu podróży. Transport publiczny będzie też łatwiej dostępny dla osób niepełnosprawnych – nowe autobusy i trolejbusy wyposażone będą w niską podłogę, funkcję „przykłęku” (kierowca może obniżyć poziom podłogi na przystanku, aby ułatwić pasażerom wsiadanie), miejsca dla wózków inwalidzkich. Funkcjonowanie komunikacji ma być też bardziej niezawodne – autobusy i trolejbusy rzadziej będą się spóźniały, a ich rozkład jazdy ma odpowiadać realnym potrzebom lublinian. Ma to zapewnić wdrożenie Systemu Zarządzania Ruchem i Systemu Zarządzania Transportem Publicznym, które pozwolą na monitorowanie i sterowanie ruchem pojazdów.

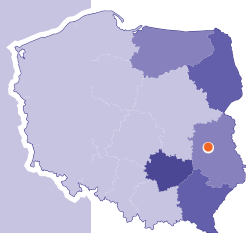
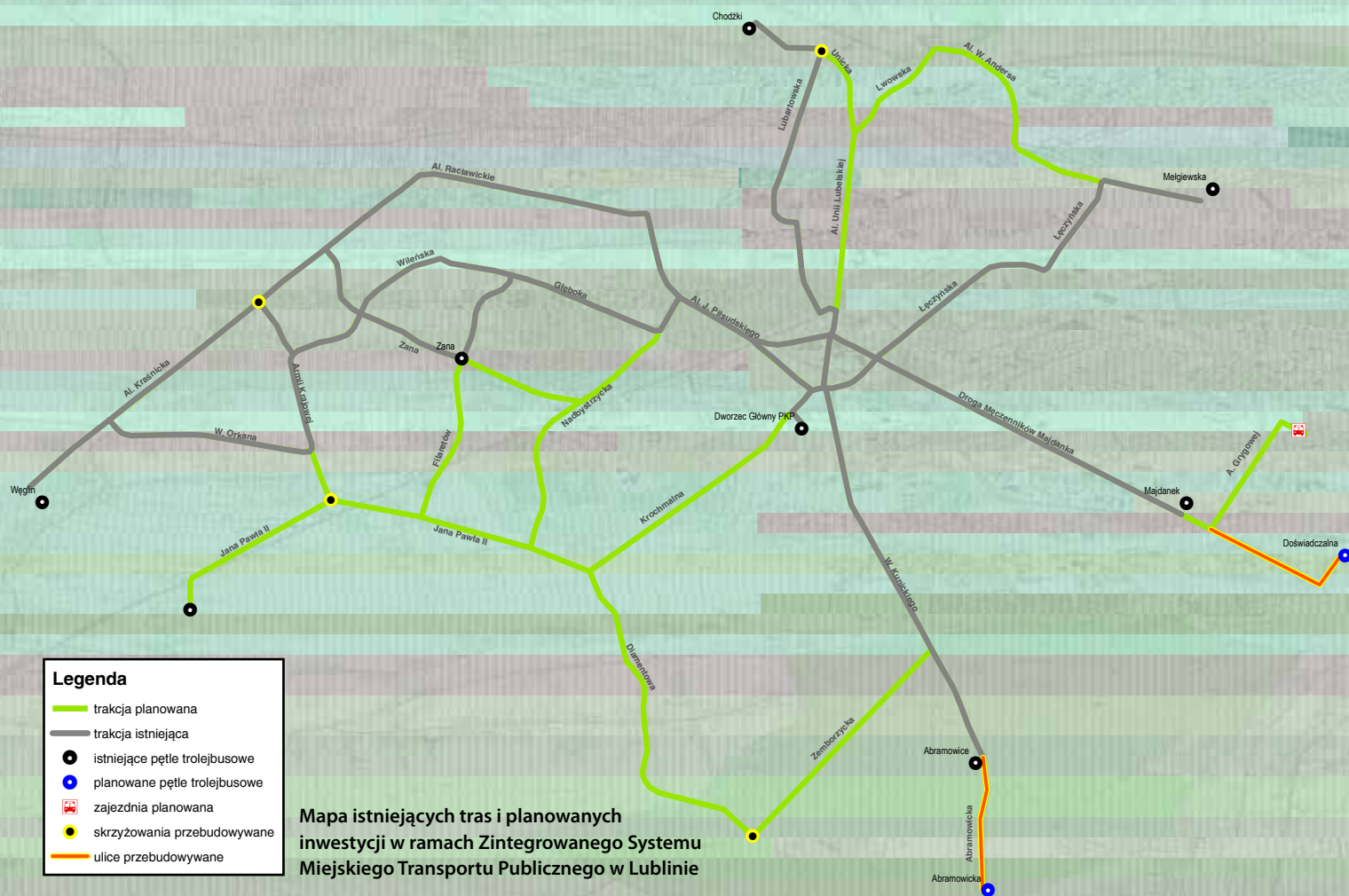
– Jeśli chociaż część mieszkańców każdego dnia przesiądzie się z własnego auta do autobusów czy trolejbusów, zmniejszą się korki w mieście, ale także emisja zanieczyszczeń – uważa Bernadeta Krzysztofik, dyrektor Wydziału Funduszy Europejskich w lubelskim ratuszu.

Realizacja projektu już się rozpoczęła. Jego wartość całkowita wyniesie aż 520,64 mln zł. Dotychczas wybrano dostawcę 80 nowych autobusów. Umowy z firmami Autosan i EvoBus Polska zostały podpisane w kwietniu, a autobusy będą przyjeżdżać do Lublina partiami, począwszy od lipca 2011 r. Wszystkie będą pomalowane w miejskie barwy, czyli kolory zielony, czerwony i biały. O tym, jak będą wyglądały, współdecydowali mieszkańcy miasta. Jeszcze w tym roku mają ruszyć prace budowlane związane z przebudową ulic.

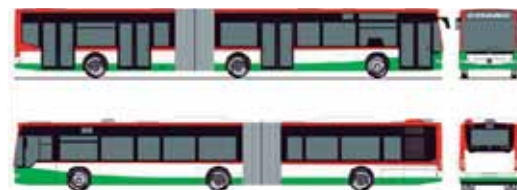

**KRZYSZTOF ŻUK,
PREZYDENT LUBLINA:**

– Stworzona w wyniku realizacji projektu infrastruktura oraz zintegrowane systemy zarządzania ruchem miejskim i transportem publicznym na pewno wpłyną pozytywnie na życie lublinian oraz sąsiednich gmin. Aplikując o dofinansowanie, braliśmy pod uwagę opinię pasażerów. Naszym zadaniem było takie skonstruowanie projektu, aby efekty jego realizacji miały pozytywny wpływ na wizerunek Lublina jako miasta przyjaznego i zapewniającego dostępność komunikacyjną oraz zachęcały pasażerów do korzystania z komunikacji publicznej. Autobusy i trolejbusy miejskie zapewnią wysoki standard świadczenia usług, spełniając najwyższe normy ekologiczne przewidziane dla tego typu pojazdów.

Projekt: „Zintegrowany System Miejskiego Transportu Publicznego w Lublinie”
Beneficjent: Miasto Lublin
Działanie: III.1 Systemy miejskiego transportu zbiorowego
Dofinansowanie: 395,1 mln zł
Okres realizacji: 2011-2015

W 2014 r. na niezagospodarowanym dotychczas terenie w centrum Lublina powstanie centrum konferencyjne – jeden z najnowocześniejszych tego typu obiektów w kraju, który stanie się prawdziwą wizytówką stolicy województwa.

Lokalizacja obiektu w reprezentacyjnej części Lublina – w sąsiedztwie Ogrodu Saskiego oraz planowanego Centrum Spotkania Kultur – narzuciła wymóg zapewnienia najwyższego standardu architektoniczno-urbanistycznego. Samorząd województwa chciałby, aby budynek współtworzył nowe oblicze Lublina i całego województwa. Wartość całkowita przedsięwzięcia wyniesie 89,55 mln zł, a prawie połowę tej kwoty udało się pozyskać z Funduszy Europejskich.

Lubelskie Centrum Konferencyjne (LCK) będzie sporym obiektem (powierzchnia ok. 9750 m², powierzchnia użytkowa 5100 m²) z sześcioma naziemnymi i trzema podziemnymi kondygnacjami. Spełni dwie funkcje: z jednej strony umożliwi organizację zjazdów, kongresów i konferencji, a z drugiej realizację przedsięwzięć wystawowych. Największa sala z pełnym wyposażeniem technicznym pomieści 400 osób. Do tego dojdą mniejsze sale, m.in. na 210 osób (z możliwością podziału na dwie – na 140 i 70 osób). Kolejna sala na 100 gości przeznaczona będzie na mniejsze spotkania przedsiębiorców lub dyskusje panelowe towarzyszące większym imprezom. W projekcie przewidziano także centrum biznesowe.

Z kolei część wystawiennicza zapewni przestrzeń dla ok. 800 zwiedzających z możliwością usytuowania ekspozycji na dwóch kondygnacjach. Znajdzie się tam pełne wyposażenie niezbędne wystawcom – boksy, stojaki, oświetlenie, nagłośnienie, komputery, projektory, telewizory plazmowe, a także zaplecze cateringowe.

Na parterze budynku zlokalizowane zostanie biuro kongresowe, którego zadaniem będzie zarządzanie powierzchnią konferencyjną i wystawienniczą, zdobywanie i obsługa klientów oraz promocja LCK. Obok powstanie Informacja Turystyczna Województwa Lubelskiego.

Efektowny hall będzie wykorzystywany do wystaw i projektów plastycznych. Projektanci przewidzieli przestrzeń na różne formy promocji wydarzeń organizowanych w Centrum. Organizatorzy będą tu mogli ustawić billboardy, ekrany, flagi czy multimedialną fontannę.

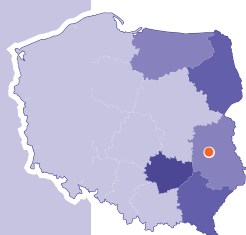
W sąsiedztwie LCK powstają inne nowoczesne budowle – z jednej strony biurowiec budowany przez prywatnego inwestora, a z drugiej siedziba Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego. Po wielu latach przestoju wznowiono budowę Centrum Spotkania Kultur, w którym organizowane będą wydarzenia artystyczne najwyższej rangi.

**MAGDALENA BANACH, PEŁNOMOCNIK DS. PRZYGOTOWANIA PROJEKTU,
URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO:**

– W mieście brakuje miejsc, które dysponowałyby nowoczesną i multifunkcjonalną przestrzenią do organizacji konferencji, seminariów, dyskusji, a także wystaw. Gdy pojawiła się możliwość współfinansowania takiego przedsięwzięcia w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, zarząd województwa postanowił z niej skorzystać.

W budynku Lubelskiego Centrum Konferencyjnego odbywać się będą wystawy i pokazy towarzyszące wydarzeniom konferencyjnym.

Projekt: „Lubelskie Centrum Konferencyjne”
Beneficjent: Województwo Lubelskie
Działanie: III.2 Infrastruktura turystyki kongresowej i targowej
Dofinansowanie: 41,95 mln zł
Okres realizacji: 2011-2014

Kilkuetapowe przedsięwzięcie pozwoliło stworzyć w stolicy województwa podlaskiego kilka nowoczesnych ciągów komunikacyjnych. Stopniowa wymiana taboru autobusowego oraz wdrożenie systemu informacji pasażerskiej przyczyniają się do wzrostu jakości usług komunikacji zbiorowej.

Białystok kontynuuje realizację I etapu projektu „Poprawa jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego miasta Białegostoku”, wdrożonego jeszcze w ramach ZPORR. Było to konieczne ze względu na nasilanie się ruchu samochodowego w centrum miasta, a także potrzebę ciągłego podnoszenia jakości usług komunikacji zbiorowej. I etap projektu polegał m.in. na modernizacji ciągu komunikacyjnego sześciu ulic oraz zakupie 43 ekologicznych autobusów. W dobiegającym końcu II etapie zakupiono następne 48 autobusów, zmodernizowano kolejny ciąg komunikacyjny i wybudowano nowy odcinek obwodnicy śródmiejskiej, stanowiący jednocześnie jej domknięcie. Miasto zrealizowało najbardziej zaawansowane technologicznie działanie w projekcie – system dynamicznej informacji pasażerskiej (osoby na przystankach są na bieżąco informowane o czasie oczekiwania na autobus). W tym etapie powstała także infrastruktura do wprowadzenia Białostockiej Karty Miejskiej.

Projekty zrealizowane przez miasto z udziałem Funduszy Europejskich – na co zwraca uwagę Alina Pisiecka z Urzędu Miasta Białystok – przyczyniają się do szybszego rozwoju metropolii oraz polepszenia warunków życia mieszkańców, m.in. poprzez poprawę jakości systemu transportowego, promocję miasta i regionu, wsparcie systemu oświaty, kultury i ochronę środowiska. Celem wszystkich etapów projektu jest podnoszenie atrakcyjności i stopnia wykorzystania autobusowej komunikacji zbiorowej w centrum Białegostoku.

Miasto już zaplanowało uruchomienie III etapu projektu, w którym również będą naprawiane nawierzchnie jezdni. Inwestycja ma się przyczynić do dalszego ograniczania tłoku na ulicach. Zaplanowano przebudowę i rozbudowę ciągu ulic: H. Dąbrowskiego, al. J. Piłsudskiego, H. Sienkiewicza na odcinku od ul. Ogrodowej do ul. Białówny. Powstanie też nowe centrum przesiadkowe przy ul. H. Sienkiewicza, w rejonie rzeki Białej. Władze miasta chcą zakupić jeszcze 70 autobusów oraz wybudować centrum sterowania ruchem z podsystemem zarządzania komunikacją zbiorową. Zrealizowane z sukcesem dwa etapy projektu dowodzą, że najistotniejsze w strategii władz miejskich są działania, które mają zachęcić mieszkańców do korzystania z autobusów komunikacji miejskiej. Większość z nich jest już nowoczesna, dostosowana do potrzeb pasażerów i – co istotne – kursuje punktualnie.

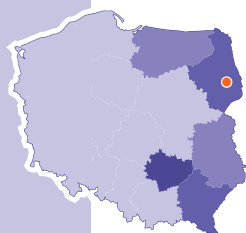

**ALINA PISIECKA,
PEŁNOMOCNIK DS. REALIZACJI PROJEKTU,
URZĄD MIASTA BIAŁYSTOK:**

– W Białymstoku przekonaaliśmy się, że najlepsze efekty przynosi nie tyle duża liczba składowych projektów, ale raczej zintegrowane działania zaplanowane na lata, kompleksowo zaspokajające potrzeby miasta i jego mieszkańców. W związku z tym do kolejnych etapów projektu nie wybierano przypadkowych ulic, wymagających akurat pilnego remontu. Chodziło o coś znacznie ważniejszego – o stworzenie nowoczesnych ciągów komunikacyjnych ułatwiających poruszanie się po mieście, a także łączących jego centrum z drogami krajowymi.

Kładka dla pieszych nad ul. Ojca Pio

Nazwa projektu: „Poprawa jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego miasta Białegostoku” – etap II i III

Beneficjent: Miasto Białystok

Działanie: III.1 Systemy miejskiego transportu zbiorowego

Etap II: **Dofinansowanie:** 117,12 mln zł

Okres realizacji: 2008-2011

Etap III: **Dofinansowanie:** 119,18 mln zł

Okres realizacji: 2009-2013

Sposób na korki

Gmina Miasto Rzeszów

Rzeszów – największe miasto województwa podkarpackiego – wciąż się rozrasta pod względem obszaru. Zwiększa się liczba mieszkańców. Sprawia to, że co roku przybywa kilka tysięcy samochodów, co skutkuje korkami, zanieczyszczeniem środowiska i częstymi kolizjami. Projekt realizowany przez Urząd Miasta Rzeszowa pozwoli rozwiązać część tych problemów.

Stolicę Podkarpacia czeka w najbliższym czasie przebudowa i rozbudowa lokalnego układu komunikacyjnego, modernizacja ulic i skrzyżowań specjalnie na potrzeby transportu publicznego. Będzie też wiele innowacji, pozornie niewidocznych dla kierowców i pasażerów, ale ułatwiających ruch.

– Na początku chcemy zapewnić płynny ruch pojazdów przez ulice miasta i zmniejszyć emisję spalin do atmosfery – mówi Tadeusz Ferenc, prezydent Rzeszowa. Pomoże w tym System Obszarowego Sterowania Ruchem Drogowym. Dzięki niemu m.in. prawo przejazdu w pierwszej kolejności mają mieć autobusy. Tym sposobem pasażerowie komunikacji zbiorowej dotrą na czas. Dotacja z PO RPW pozwoli na zakup 100 autobusów, wśród nich także wozów zasilanych paliwem ekologicznym, czyli gazem CNG. Po zakończeniu projektu ponad połowa autobusów miejskich będzie napędzana w ten sposób. Co ważne, wszystkie autobusy mają być niskopodłogowe, a zatem łatwo do nich wsiądą osoby starsze, niepełnosprawni czy matki z dziećmi. Ponadto pojazdy te będą klimatyzowane, co ma zapewnić bardziej komfortowy przejazd. W autobusach zamieszczona będzie pełna

informacja o trasie oraz kolejnych przystankach – to ułatwienie dla korzystających z komunikacji zbiorowej.

Podobnie jak w wielu innych miastach Polski czy Europy, w stolicy Podkarpackiego pojawi się wreszcie e-bilet, który ułatwi korzystanie z różnych środków komunikacji zbiorowej. E-bilet to także odpowiedź na coraz większe zainteresowanie obrotem bezgotówkowym. Dodatkowo na przystankach i w autobusach umieszczone zostaną biletomaty.

Kolejna innowacja wprowadzona w ramach projektu to System Informacji Pasażerskiej. Dzięki specjalnym tablicom ludzie czekający na przystanku będą informowani o tym, jaki autobus właśnie nadjeżdża, o której godzinie będzie na miejscu, a który się spóźni. Stanie się to możliwe dzięki systemowi lokalizacji pojazdów. Wreszcie na ulicach pojawią się tablice informujące o tym, na których odcinkach jest największy korek i lepiej ich unikać, gdzie trwają remonty czy też w którym miejscu doszło do wypadku.

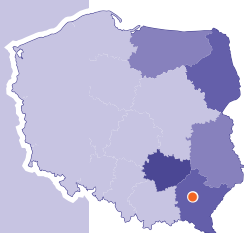
Projekt zakłada także przebudowę kilku ulic – Wyzwolenia, Rejtana oraz Lubelskiej – o największym natężeniu ruchu, w tym ruchu autobusowego. Zmodernizowane zostaną dojazdy oraz skrzyżowania. Trwają obecnie prace nad lokalizacją bus-pasów, czyli wydzielonych pasów dla komunikacji miejskiej.

Pracownicy magistratu są przekonani, że realizacja projektu pozwoli na zwiększenie liczby osób korzystających z miejskich autobusów, a więc na zmniejszenie liczby aut osobowych na ulicach. To z kolei będzie skutkować nie tylko skróceniem czasu przejazdu przez miasto, ale też mniejszym zanieczyszczeniem powietrza. Ulice wreszcie staną się bezpieczniejsze.

**STANISŁAWA BĘBEN, DYREKTOR WYDZIAŁU POZYSKIWANIA FUNDUSZY,
URZĄD MIASTA RZESZOWA:**

– Realizując nasz projekt, chcemy zachęcić zarówno mieszkańców, jak i przyjezdnych do korzystania z komunikacji zbiorowej. Samorząd już ze swoich środków zbuduje parkingi, na których kierowcy dojeżdżający spoza Rzeszowa będą mogli pozostawić samochody i poruszać się po mieście transportem publicznym. Projekt bez wątpienia poprawi komfort korzystania z transportu publicznego i miejskich ulic – jeździć będziemy szybciej i bezpieczniej. A nasze miasto stanie się bardziej przyjazne dla mieszkańców.

Projekt: „Budowa systemu integrującego transport publiczny Miasta Rzeszowa i okolic”

Beneficjent: Gmina Miasto Rzeszów

Działanie: III.1 Systemy miejskiego transportu zbiorowego

Dofinansowanie: 259,02 mln zł

Okres realizacji: 2011-2014

W ostatnich latach rozwój miast zmienił się diametralnie. Tempo życia wymusza nowe rozwiązania techniczne. Aby funkcjonowało nam się lepiej, urzędy miast rozbudowują i modernizują infrastrukturę komunikacyjną. Przyczynia się ona do zwiększenia mobilności zawodowej mieszkańców, a tym samym wzrostu dostępności do rynku pracy i nauki.

Miasto Kielce realizuje przedsięwzięcie pod nazwą „Rozwój systemu komunikacji publicznej w Kieleckim Obszarze Metropolitalnym”. – To największy projekt Gminy Kielce współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej i jednocześnie pierwszy z 12 dużych projektów w programie, który uzyskał akceptację Komisji Europejskiej – mówi Dariusz Salwa, zastępca dyrektora Wydziału Projektów Strukturalnych i Strategii Miasta w Urzędzie Miasta Kielce. Celem projektu jest zwiększenie konkurencyjności regionu oraz rozwój funkcji metropolitalnych miasta Kielce poprzez poprawę jakości infrastruktury drogowej i transportu publicznego. Do tej pory zakupiono 40 nowoczesnych autobusów, które obsługują 13 nowo utworzonych linii komunikacji miejskiej. Są to pojazdy wyposażone w automatyczną skrzynię biegów, monitoring wewnętrzny i zewnętrzny, klimatyzację oraz automaty do sprzedaży biletów. Poza tym spełniają obowiązujące normy emisji spalin (EURO 5). Zakończy-

ła się również budowa 3 pętli autobusowych, w tym na dwóch zlokalizowano mini dworce dla obsługi pasażerów. Ponadto wybudowano i przebudowano 9 zatok autobusowych.

– Od maja ubiegłego roku trwają prace przy budowie ulic usprawniających obsługę komunikacyjną w zachodniej części miasta (rejon Targów Kielce) Ruszyły też prace związane z największą inwestycją w ramach projektu, polegającą na budowie węzła drogowego u zbiegu ulic: Żelazna, 1 Maja, Zagnańska wraz z przebudową Ronda im. Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Uzupełnieniem infrastruktury dla obsługi pasażerów będą elektroniczne tablice informacyjne i automaty do sprzedaży biletów, które zostaną zamontowane w obrębie największych węzłów przesiadkowych – opowiada Dariusz Salwa.

W ramach projektu zostanie wybudowanych i przebudowanych ponad 5 km dróg, przebudowie i modernizacji ulegnie 7 skrzyżowań w głównych ciągach komunikacyjnych i powstaną 3 podziemne przejścia dla pieszych. Ponadto mieszkańcy będą mogli zakupić bilety w 20 stacjonarnych automatach, a informacje dotyczące m.in. rzeczywistego czasu przyjazdu autobusu na przystanek lub ewentualnego opóźnienia będą wyświetlane na 24 elektronicznych tablicach. Tablice i automaty zostaną zamontowane w miejscach o największym natężeniu ruchu pasażerskiego.

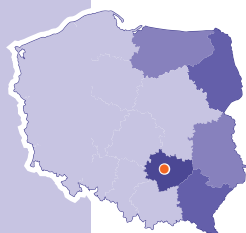

**DARIUSZ SALWA,
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU PROJEKTÓW STRUKTURALNYCH
I STRATEGII MIASTA, URZĄD MIASTA KIELCE:**

Projekty zrealizowane przez miasto z udziałem Funduszy Europejskich przyczyniają się do szybszego rozwoju miasta oraz polepszenia warunków życia. Już w czasie wdrażania inwestycji w Kielcach poprawi się jakość dróg miejskich, zwiększy bezpieczeństwo w ruchu kołowym i pieszym. Poza tym mieszkańcom służyć będą nowe przystanki i dworce oraz ekologiczne autobusy. Jest to projekt, który swym działaniem obejmuje całe miasto. Dzięki pełnemu zaangażowaniu jednostek organizacyjnych, takich jak Miejski Zarząd Dróg oraz Zarząd Transportu Miejskiego, projekt może być realizowany z takim rozmachem. W mieście już są widoczne efekty. Po kolejnych inwestycjach Kielce zyskają na atrakcyjności i użyteczności publicznej.

Fragment wizualizacji budowy węzła drogowego

Projekt: „Rozwój Systemu Komunikacji Publicznej w Kieleckim Obszarze Metropolitalnym”

Beneficjent: Gmina Miejska Kielce

Działanie: III.1 Systemy miejskiego transportu zbiorowego

Dofinansowanie: 233 mln zł

Okres realizacji: 2007-2013

Ulica Produkcyjna
w Białymstoku

Drogi

Poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw Polski Wschodniej – to główny cel **IV osi priorytetowej PO RPW: „Infrastruktura transportowa”**. W ramach niej zaplanowano jedno działanie:

- **IV.1 Infrastruktura drogowa.**

Wspierane z niego projekty przyczynią się do stworzenia szybszych i bezpieczniejszych powiązań pomiędzy ośrodkami centralnymi a pozostałymi obszarami w regionach Polski Wschodniej. Powinny one też ułatwić dostęp do głównych międzynarodowych korytarzy transportowych Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T. Równie ważnym celem jest usprawnienie połączeń komunikacyjnych pomiędzy poszczególnymi regionami, ośrodkami miejskimi i obszarami ważnymi dla rozwoju gospodarczego regionów (dostęp do terenów inwestycyjnych, atrakcji turystycznych, a także przejść granicznych).

Aby zmaksymalizować rezultaty i usprawnić koordynację działań poszczególnych beneficjentów, planowane do realizacji inwestycje drogowe będą prowadzone na szczególnie istotnych dla obszaru Polski Wschodniej ciągach drogowych. O dofinansowanie z PO RPW mogą się ubiegać wyłącznie projekty służące realizacji konkretnych zadań wymienionych w Programie.

Dzięki temu działaniu powstaną dwa nowe mosty na środkowej Wiśle, oraz dziesiątki nowych wiaduktów, estakad, odcinków dróg i ścieżek rowerowych. Wiele dróg zostanie zmodernizowanych. Te wszystkie inwestycje „przybliżą” województwa peryferyjne do innych regionów Europy.

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Miasto bez barier komunikacyjnych

Miasto Białystok

Nowe wiadukty, estakady, most i ścieżki rowerowe. To wszystko stanie się faktem, kiedy przebudowana zostanie ul. Gen. St. Maczka w Białymstoku. Mieszkańcy mają nadzieję, że życie ułatwi im budowa obwodnicy miasta, tzw. Trasy Generalskiej, której zadaniem będzie wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum Białegostoku.

Projekt będzie realizowany na terenach o różnych uwarunkowaniach przyrodniczych i różnym stopniu inwestycji. Ze względu na swoją klasę (droga główna ruchu przyspieszonego) ograniczającą dostępność poprzez zjazdy indywidualne na terenie zurbanizowanym bądź przewidzianym pod zagospodarowanie, po obu stronach ulicy zaprojektowano drogi serwisowe.

Bożena Zawadzka, zastępca dyrektora Zarządu Dróg i Inwestycji Miejskich Urzędu Miejskiego w Białymstoku, pełnomocnik ds. realizacji projektu, uważa, że to przedsięwzięcie jest wyjątkowe nie tylko w skali samego miasta, lecz także w wymiarze regional-

nym. – Jego specyfiką jest całkowita zmiana parametrów ulicy stanowiącej ciąg dwóch dróg krajowych, generujących ogromny ruch tranzytowy – podkreśla Bożena Zawadzka. – W przeważającej części jednojezdniowa ulica będzie przebudowana w nowoczesną, bezkolizyjną drogę dwujezdniową z dwoma pasami ruchu w każdym kierunku. Dodatkowo w wyniku przebudowy powstaną nowe obiekty mostowe: trzy wiadukty, dwie estakady oraz most dla drugiej jezdni ulicy. Wszystko to sprawia, że trwająca obecnie budowa jest przedsięwzięciem skomplikowanym, wymagającym koordynacji i współdziałania wielu jednostek.

Sytuacja komunikacyjna Białegostoku nie jest korzystna. Miasto boryka się z licznymi problemami w zakresie transportu drogowego, dotyczącymi zaspokojenia potrzeb komunikacyjnych mieszkańców oraz przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą. Niedostateczna liczba nowych inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej decyduje o małej atrakcyjności inwestycyjnej miasta. Stan nawierzchni ul. Gen. Maczka był bardzo zły.

Skrzyżowania tej ulicy z innymi cechowały się nieodpowiednią geometrią i niewystarczającą przepustowością. Poziom bezpieczeństwa ruchu (pieszego i kołowego) był niedostateczny, co stanowiło przyczynę dużej liczby wypadków.

Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia dostępności komunikacyjnej Białegostoku i całego regionu. Będzie stanowił kolejny etap uzyskania spójności strukturalnej województwa podlaskiego z resztą kraju. Przebudowa ul. Gen. St. Maczka spowoduje zwiększenie płynności ruchu drogowego (w tym tranzytowego), poprawę dostępności do sieci dróg krajowych i regionalnych biegnących w granicach miasta oraz polepszenie dostępności przestrzennej Białegostoku i całego regionu. Negatywny wpływ na środowisko zostanie w dużym stopniu ograniczony (obniży się emisja zanieczyszczeń i hałasu). Poprawi się bezpieczeństwo na drogach, zdecydowanie zmniejszy się zagrożenie dla uczestników ruchu drogowego. Zlikwidowane zostaną utrudnienia dla ruchu pieszo i osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy miasta odczują różnicę, bo zmniejszy się ruch pojazdów ciężkich. Przewidywane korzyści projektu to ponadto zwiększenie napływu turystów do regionu, korzystających z tras komunikacyjnych o lepszej jakości i standardzie. Dzięki projektowi poprawią się warunki dla rekreacji, zmniejszy się tempo degradacji pojazdów, obniżone zostaną koszty utrzymania dróg. Ze zrealizowanego projektu skorzystają więc mieszkańcy Białegostoku i gmin ościennych, a także przedsiębiorstwa – zarówno te zlokalizowane w pobliżu drogi, jak i pozostałe, uzależnione od sprawnego układu komunikacyjnego miasta. Beneficjentami

pośrednimi projektu będą zaś wszystkie osoby przejeżdżające przez miasto, w tym zwłaszcza uczestnicy ruchu tranzytowego na trasach prowadzących do granicy polsko-litewskiej (Budzisko) i polsko-białoruskiej (Bobrowniki) oraz ruchu turystycznego w kierunku Pojezierza Suwalskiego.

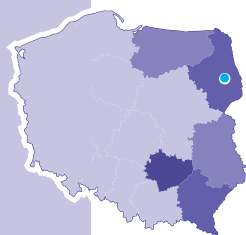
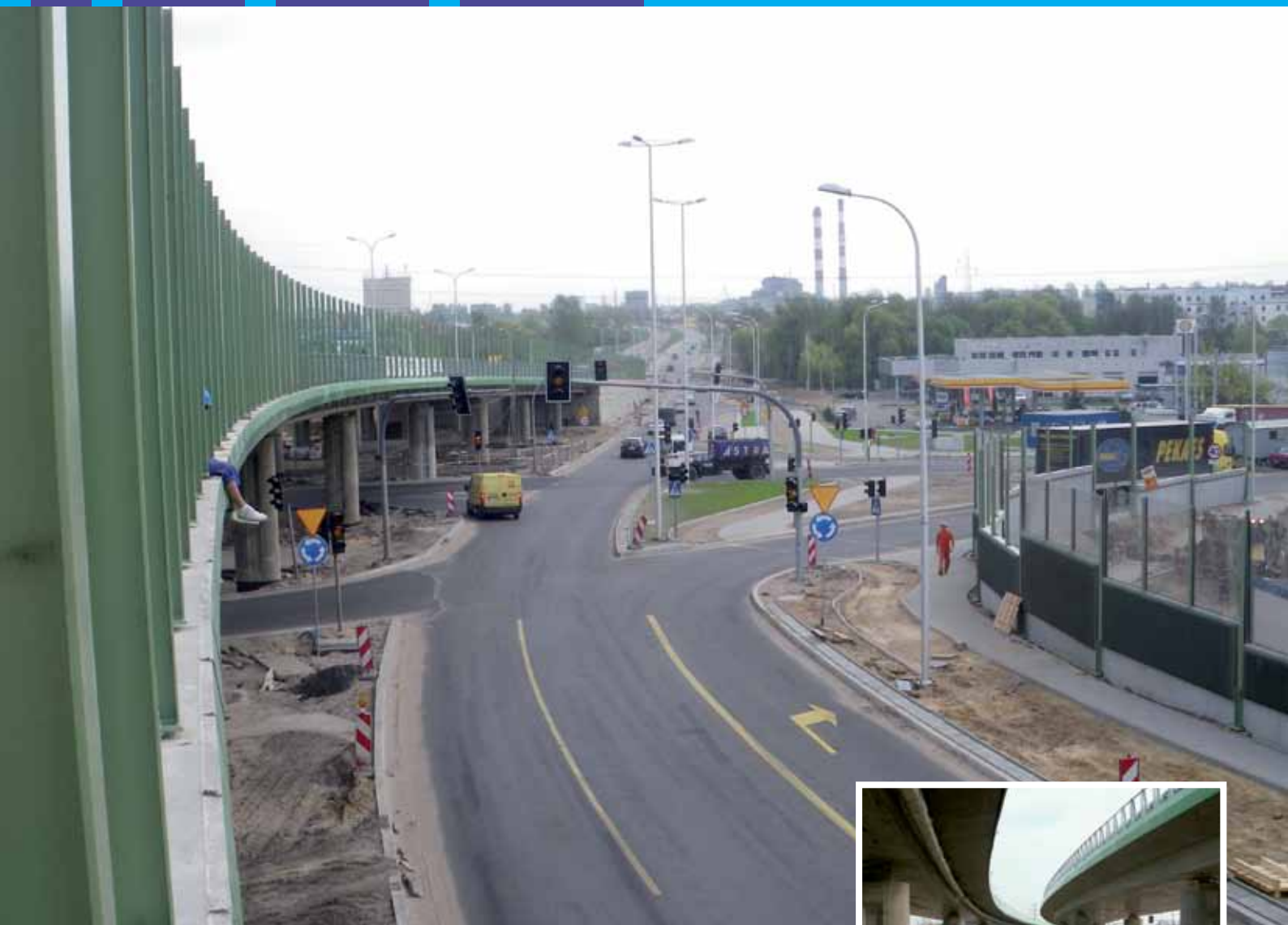
Planowane roboty budowlano-montażowe obejmują położenie nowej nawierzchni dostosowanej do parametrów ruchu przyspieszonego, chodników, budowę ścieżek rowerowych i dróg zbiorczych. Powstaną też zatoki i wiaty autobusowe. Projekt obejmuje montaż oświetlenia ulicy, sygnalizacji świetlnej, infrastruktury podziemnej, ekranów akustycznych, barier energochłonnych i przepustów migracyjnych. Zostaną wykonane trawniki i posadzone drzewa. Wykonawcą robót budowlano-montażowych objętych projektem jest konsorcjum firm: Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o. i Przedsiębiorstwo Robót Mostowych „Mosty Łódź” SA.

Równoległe z pracami budowlanymi prowadzone są działania promujące projekt, m.in. w prasie lokalnej i w serwisie internetowym miasta (www.bialystok.pl). Mieszkańców trzeba przekonać, że utrudnienia są okresowe, a po zakończeniu inwestycji będzie im się żyło wygodniej.

**BOŻENA ZAWADZKA, PEŁNOMOCNIK DS. REALIZACJI PROJEKTU,
ZASTĘPCA DYREKTORA ZARZĄDU DRÓG I INWESTYCJI MIEJSKICH
URZĄD MIEJSKI W BIAŁYMSTOKU:**

– Z badań przeprowadzonych w 2010 r. wynika, iż atrakcyjność inwestycyjna województwa podlaskiego jest najmniejsza w kraju. Niewątpliwie znaczny wpływ na taką sytuację ma dostępność transportowa regionu – także najniższa w Polsce. Naszym celem jest więc likwidacja barier komunikacyjnych i tworzenie warunków przyciągających potencjalnych przedsiębiorców.

Projekt: „Przebudowa ul. Gen. St. Maczka w Białymstoku”

Beneficjent: Miasto Białystok

Działanie: IV.1 Infrastruktura drogowa

Dofinansowanie: 126 mln zł

Okres realizacji: 2009-2011

Połączy wschód z zachodem

Województwo Lubelskie

Pozyskanie dofinansowania z PO RPW na budowę nowego mostu na Wiśle pozwoli przywrócić mieszkańcom województwa lubelskiego historyczne połączenie szlaków komunikacyjnych w miejscowości Kamień. Most już na dobre połączy Mazowsze i Lubelszczyznę.

Przeprawa promowa Kępa Gostecka – Kłudzie, z której od lat korzystają mieszkańcy Kamienia i Solca, wystarcza do obsługi jedynie ruchu lokalnego. Do najbliższych mostów przez Wisłę muszą dojechać albo 50 km do Puław, albo 30 km do Annopola. – To najdłuższy na całej rzece odcinek bez mostu – podkreśla Dariusz Wieczorek, pełnomocnik ds. przygotowania i realizacji projektu w Zarządzie Dróg Wojewódzkich w Lublinie.

Brak mostu to problem nie tylko dla mieszkańców, którzy tracą czas na dojazdy do większych miejscowości regionu. Utrudnia także działalność przedsiębiorstwom oraz ogranicza ruch turystyczny. Mimo iż historycznie most był zlokalizowany w Kamieniu od początku ubiegłego stulecia, plany odbudowy zniszczonego podczas wojny obiektu nie zyskiwały poparcia w samorządach lokalnych obu województw. Brakowało też pieniędzy na sfinansowanie inwestycji. Dzięki dotacji z PO RPW sytuacja zmieni się już w 2014 roku.

Nowy, wysokowodny most zintegruje regiony leżące po obu stronach największej polskiej rzeki. Konstrukcja ma mieć ponad 1 km długości i około 20 m szerokości. Nowoczesna przeprawa będzie

służyć nie tylko osobom podróżującym samochodami. Projekt zakłada budowę ścieżki rowerowej oraz chodnika. Zamontowane zostanie oświetlenie, bariery energochłonne oraz system odwodnienia z kanalizacją deszczową. Wraz z budową mostu unowocześniona zostanie także infrastruktura dróg dojazdowych. W planach jest rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 747 Iłża-Konopnica na terenie województwa lubelskiego na odcinku Kamień-Konopnica, która jest na liście projektów przewidzianych do dofinansowania w ramach PO RPW 2007-2013.

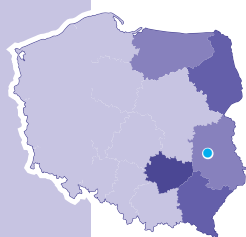
Budowa mostu w Kamieniu otworzy regionowi nowe możliwości. Ułatwi dostęp do głównych międzynarodowych korytarzy transportowych, Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T oraz zapewni ciągłość przejazdu między województwem mazowieckim i lubelskim. Władze regionu liczą także na większą aktywizację gospodarczą lokalnych podmiotów. Dzięki nowej przeprawie mieszkańcy zyskają szybkie połączenie z Lublinem, Radomiem, Kielcami, Wrocławiem i Krakowem, co może pomóc w przyciągnięciu inwestorów.

Integracja terenów nadwiślańskich odbywać się będzie nie tylko na płaszczyźnie gospodarczej. Mieszkańcy Solca i Kamienia liczą na ożywienie kulturalne. Dzięki budowie przeprawy, zyskają szansę na rozwój turystyki. Znajdują się tu bowiem obszary zakwalifikowane do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

**DARIUSZ WIECZOREK,
PEŁNOMOCNIK DS. PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI PROJEKTU,
ZARZĄD DRÓG WOJEWÓDZKICH W LUBLINIE:**

– Obecnie opracowywana jest dokumentacja projektowa, materiały geodezyjno-prawne do uzyskania decyzji zezwalającej na realizację inwestycji drogowej oraz studium wykonalności. Projekt opracowuje firma Halcrow Group Limited z Londynu. Nie mamy jeszcze decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla dwóch zadań, więc termin opracowania dokumentacji zakończy się najwcześniej na przełomie września i października 2011 r. Po tej dacie planujemy rozpocząć procedurę przetargową i w I kwartale nowego roku chcielibyśmy przystąpić do rozpoczęcia budowy mostu. Jeśli prace będą sprawnie przebiegać i nie wystąpią powody, zakończenie robót planujemy na 2014 r.

Projekt: „Budowa mostu na Wiśle w m. Kamień wraz z budową dróg dojazdowych”

Beneficjent: Województwo Lubelskie

Działanie: IV.1 Infrastruktura drogowa

Dofinansowanie: 104,6 mln zł

Okres realizacji: 2012-2014

Obwodnica z widokiem

GDDKiA Oddział w Olsztynie

Najdłuższy wiadukt w regionie i ponad 6 km obwodnicy usprawnią ruch w największych turystycznych miejscowościach Warmii i Mazur.

Mieszkańcy regionu oraz setki turystów nową trasą pojadą już w połowie 2011 r. Mrągowo ma szansę odzyskać swój dawny urok i silniej przyciągać inwestorów.

Dziś widać już wymierne efekty, a otwarcie drogi zaplanowano na czerwiec 2011 r. – To pierwsza tego typu inwestycja w regionie finansowana ze środków Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, bez których prawdopodobnie nie udało się sfinalizować projektu – podkreślają przedstawiciele Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Po przygotowanej wcześniej specyfikacji i dokładnej kalkulacji kosztów podpisanie umowy 31 lipca 2009 r. było jedynie formalnością.

Przejazd na Mazury wielu turystom kojarzył się z koniecznością oczekiwania w długich korkach i przeciskaniem się przez małe i zatłoczone miasteczka. Projekt budowy obwodnicy Mrągowa wychodzi naprzeciw tym potrzebom. Usprawni ruch nie tylko w sezonie, ale przede wszystkim posłuży okolicznym mieszkańcom. – Dzięki obwodnicy mają szansę zyskać większą popularność takie obiekty jak westernowe miasteczko Mrongoville – wspomina Karol Głębocki z GDDKiA. Planowany termin zakończenia inwestycji to 30 maja 2011 r.

Dotychczas można było korzystać z dróg krzyżujących się w samym sercu miasta. Mieszkańcy Mrągowa narzekali na hałas, spaliny i niebezpieczeństwa, jakie wiązały się ze wzmożonym ruchem

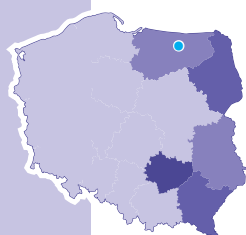
samochodowym. Inwestycja połączy drogę krajową nr 16 z drogą krajową nr 59, wyprowadzając tym samym ruch samochodowy poza obszar zurbanizowany miasta. Teraz mazurskie miasta będą spokojniejsze i bardziej przyjazne, a turyści i przedsiębiorcy szybciej dotrą do celu. Obliczono, że zyski związane ze skróceniem czasu przejazdu mogą osiągnąć nawet kwotę 3,5 mln euro rocznie.

Nie ma wątpliwości, że budowa tak sprawnego połączenia drogowego przyniesie za sobą pozytywne skutki dla gospodarki regionu. Mrągowo dziś boryka się z dużym bezrobociem. Jest szansa, że dobra infrastruktura przyciągnie inwestorów nie tylko z kraju, ale także z zagranicy. Największym atutem projektu jest jednak niewątpliwie jego malownicze położenie. Estakada znajduje się wśród wzgórz i lasów i przechodzi łukiem nad rzeką Dajną oraz lokalnymi drogami. Staraliśmy się jak najmniej ingerować w środowisko naturalne – podkreśla Marcin Masłowski, kierownik projektu w GDDKiA. Dlatego zaplanowano specjalne przejście dla płazów oraz ekrany akustyczne.

**MIROSŁAW NICEWICZ,
DYREKTOR GDDKIA ODDZIAŁ W OLSZTYNIE:**

– Inwestycja drogowa to złożone przedsięwzięcie, wymagające wiedzy i umiejętności. Dzięki wysiłkowi i zaangażowaniu pracowników Oddziału GDDKiA w Olsztynie oraz współpracy samorządu lokalnego i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości realizujemy projekt, który mocno wpłynie na życie i rozwój miasta. Nowa droga ominie Mrągowo od zachodu. Usprawni w ten sposób ruch tranzytowy, skróci czas podróży oraz wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ruchu i polepszenie warunków życia w mieście. Tranzyt poprowadzony obwodnicą spowoduje zmniejszenie negatywnego oddziaływania ruchu drogowego na środowisko naturalne. Poza obwodnicą Mrągowa dzięki PO RPW budowane są obwodnice Ełku i Olecka.

Projekt: „Zachodnia obwodnica Mrągowo w ciągu drogi krajowej nr 59”

Beneficjent: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie

Działanie: IV.1 Infrastruktura drogowa

Dofinansowanie: 114,06 mln zł

Okres realizacji: 2009-2011

Samochody ominą miasteczko

GDDKiA Oddział w Lublinie

Przez półtoratysięczny Frampol na Lubelszczyźnie każde doby przejeżdża nawet 3,7 tys. samochodów. W 2012 roku to się zmieni – auta pojadą nową obwodnicą.

Frampol to niewielkie miasteczko położone na pograniczu Roztocza Zachodniego i Równiny Biłgorajskiej. Układ przestrzenny został opracowany na podstawie renesansowych wzorów idealnego miasta i charakteryzuje się unikatowym na skalę światową układem architektonicznym ulic.

– Budowa obwodnicy na drodze krajowej nr 74 to dla naszego miasta bardzo ważna inwestycja – nie ma wątpliwości Tadeusz Niedźwiecki, burmistrz Frampola. – Już dziś samochodów jest tu sporo i widać efekty, bo ul. Janowska jest coraz bardziej zniszczona. Ruch na tej trasie będzie jeszcze większy, kiedy powstanie druga obwodnica – w miejscowości Gorajec – i cała droga krajowa nr 74 zostanie udostępniona dla ruchu ciężarowego w kierunku przejścia granicznego w Zosinie. Będzie to alternatywne połączenie z Ukrainą. Bez obwodnicy ciężarówki dosłownie „rozjechałyby” Frampol. Inwestycja ograniczy też niedogodności, takie jak hałas czy zanieczyszczenie powietrza – dodaje burmistrz.

W kwietniu 2010 r. burmistrz Frampola wydał decyzję środowiskową dla inwestycji. Był to jeden z kluczowych dla przedsięwzięcia dokumentów. Przetarg, który miał wyłonić wykonawców, ogłoszono w październiku 2010 r. Budowę obwodnicy zainteresowanych było trzynaście firm. Ofertę z najniższą ceną złożyło konsorcjum firm: HAK Construction oraz Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych FART, które realizację przedsięwzięcia wyceniło

na 33 mln zł. Umowę podpisano w styczniu 2011 r. Wykonawca ma na budowę obwodnicy 20 miesięcy.

Trasa obwodnicy ominie Frampol po stronie północnej. Będzie to jednojezdniowa droga z dwoma pasami ruchu o długości ok. 4,4 km i szerokości 9 m. Na początku i końcu trasy powstaną skrzyżowania umożliwiające zjazd z obwodnicy na dotychczasową drogę krajową nr 74. Na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką nr 835 (Lublin – Biłgoraj) zbudowane zostanie rondo. Oprócz obwodnicy powstanie sieć dróg dojazdowych obsługujących ruch lokalny, obiekty inżynierskie i ochrony środowiska, system odwodnienia oraz ciągi pieszo-rowerowe. W wytypowanych miejscach zamontowane będą ekrany przeciwhałasowe, a w sąsiedztwie istniejącej zabudowy zostanie ułożona „cicha nawierzchnia”, obniżająca hałas emitowany przez przejeżdżające pojazdy.

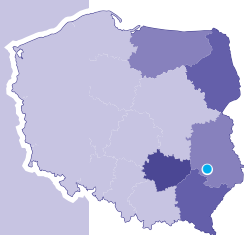
Prace trwają. Wycięto drzewa, ruszyły roboty ziemne. Kierowcy pojadą po nowym odcinku trasy do końca 2012 r. – Obwodnica poprawi płynność ruchu drogowego na trasie prowadzącej z województwa świętokrzyskiego przez Lubelszczyznę do przejścia granicznego z Ukrainą w Zosinie – zaznacza Krzysztof Nalewajko, rzecznik prasowy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie.

Inwestycja łącznie będzie kosztowała ok. 49 mln zł, z czego dofinansowanie z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej wyniesie 27,5 mln zł.

**JANUSZ WÓJTOWICZ,
DYREKTOR GDDKIA ODDZIAŁ W LUBLINIE:**

– Frampol nie leży przy głównych szlakach komunikacyjnych Lubelszczyzny, a wspomniana trasa ma relatywnie niskie natężenie ruchu. Tym bardziej cieszy fakt, że udało się pozyskać fundusze na realizację inwestycji z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej.

Projekt: „Budowa obwodnicy miasta Frampol w ciągu DK nr 74 Janów Lubelski – granica państwa”

Beneficjent: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie

Działanie: IV.1 Infrastruktura drogowa

Dofinansowanie: 27,5 mln zł

Okres realizacji: 2011-2012

Wszystkie drogi prowadzą do Jędrzejowa

GDDKiA Oddział w Kielcach

Transport drogowy nieustannie się rozwija, a poziom natężenia ruchu stale wzrasta. Wypadki i paraliże komunikacyjne – to tylko niektóre skutki zwiększonego natężenia ruchu. Aby im zapobiegać należy budować kolejne nowe drogi, które odciążą stare szlaki.

Droga krajowa nr 78 to niezwykle istotny element skomunikowania Śląska i południowych granic Polski (przejście graniczne w Ostrawie) z województwem świętokrzyskim, a także wschodnimi regionami kraju. Inwestycja, jaką jest budowa północnej obwodnicy Jędrzejowa, polega na budowie dwujezdniowej drogi klasy GP (drogi głównej o ruchu przyspieszonym) o długości 7,9 km. Trasa biegnie po stronie północnej miasta: od miejscowości Przysław, przez miejscowości Sudół i Wilanów, a w Jędrzejowie włącza się do obwodnicy wschodniej w ciągu drogi krajowej nr 7.

W ramach projektu powstaną m.in. drogi dojazdowe i lokalne, rondo w miejscowości Przysław i dwa węzły drogowe (Wilanów – węzeł typu trąbka, Jędrzejów – węzeł zespolony). Zaplanowano także budowę 5 wiaduktów, kładkę dla pieszych oraz przejścia gospodarcze na drogach powiatowych i gminnej. Pełnią one funkcje przejścia dla zwierząt, służą również zachowaniu ciągów komunikacyjnych (drogi gruntowe), by poruszać na nich mogły się maszyny rolnicze. Spowodowane jest to tym, iż nowa droga przebiega przez tereny uprawne.

Połączenie obwodnicy z istniejącym układem drogowym zapewnią węzły, skrzyżowania oraz przejazdy drogowe. Ruch lokalny

będzie teraz bezpieczny i bezkolizyjny, ponieważ powstaną drogi dojazdowe. Ekrany akustyczne uchronią mieszkańców przed hałasem, a pasy zieleni stworzą naturalną ochronę przed zanieczyszczeniami dla terenów rolniczych.

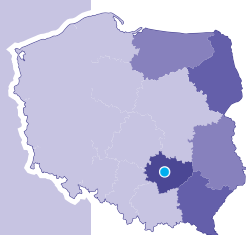
– Mieszkańcy od lat narzekają na to, że droga 78 biegnie przez rynek miasta – tłumaczy mgr inż. Ewa Sayor, dyrektor kieleckiego oddziału GDDKiA. – Po wybudowaniu wschodniej obwodnicy Jędrzejowa w ciągu drogi nr 7 w latach 2003-2005, przy udziale środków finansowych Banku Światowego, budżetu państwa oraz Krajowego Funduszu Drogowego, brakowało tylko północnego obejścia miasta w ciągu drogi 78, który stworzyłby obwodnicę Jędrzejowa.

Obwodnica poprowadzona będzie po północnej stronie miasta, przejmie ruch tranzytowy z istniejącej trasy zachód-wschód. Wpłynie to na poprawę bezpieczeństwa ruchu i ograniczenie hałasu w Jędrzejowie. Wcześniej odnotowywano tu ciągłe utrudnienia w ruchu. Niebezpieczeństwo potęgowała obecność ciężarówek w mieście i jego okolicach. Wynika to po części ze specyfiki okolicznych terenów – znajdują się tu kopalnie, z których przewożone są materiały budowlane.

**EWA SAYOR,
DYREKTOR GDDKIA ODDZIAŁ W KIELCACH:**

– Ta inwestycja to ogromna szansa dla Jędrzejowa na dynamiczny rozwój turystyczny i gospodarczy. Już teraz wzrasta zainteresowanie działalnością gospodarczą przy starym przebiegu drogi 78. Z projektu skorzystają więc mieszkańcy miasta i gmin ościennych, a także przedsiębiorstwa – zarówno te zlokalizowane w pobliżu drogi, jak i pozostałe, uzależnione od sprawnego układu komunikacyjnego miasta.

Projekt: „Budowa północnej obwodnicy Jędrzejowa w ciągu drogi krajowej nr 78”, „

Działanie: IV.1 Infrastruktura drogowa

Beneficjent: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Kielcach

Dofinansowanie: 110,67 mln zł

Okres realizacji: 2010-2012

Obwodnica na pylonie

Gmina Miejska Przemyśl

Przez Przemyśl położony tuż przy polsko-ukraińskiej granicy, przejeżdża 15-16 tys. samochodów dziennie. Już za półtora roku samochody ominą miasto. Nie będzie korków, ucichnie hałas i skończy się większość problemów komunikacyjnych.

Budowa planowanej od lat 90. obwodnicy zaczęła się w 2010 r. Krajobraz na placu budowy zmienia się z dnia na dzień. Szybko uporano się z pracami przygotowawczymi. Wykonawca dawno już zakończył prace na ziemi, budowane są już podpory, filary, jak i główny pylon. Dzięki projektowi „Budowa wschodniej drogi obwodowej miasta Przemyśla łączącej drogę krajową nr 77 z drogą krajową nr 28” do 2012 r. powstanie obwodnica o długości 3,84 km. Nowa trasa będzie mieć dwie dwupasmowe jezdnie.

Przebudowanych zostanie 12 odcinków ulic miejskich o łącznej długości 4,311 km (m.in. ulice 29 Listopada, Kopernika i Konopnickiej) oraz sześć skrzyżowań (m.in. na ulicach Krakowskiej, Sybiraków, Wincentego Pola i Lwowskiej). Sama obwodnica poprowadzi od ulicy Krakowskiej poprzez dzielnice Budy Wielkie, Winna Góra, Wilcze, Podbrzeże i Błonie, rzekę San w kierunku ulicy Lwowskiej.

– Teren przez który zaprojektowano drogę jest dość trudny. Przede wszystkim nie jest płaski, co więcej, trzeba przeprowadzić ruch przez rzekę San oraz ponad torami i nasypem kolejowym –

mówi kierownik projektu Jacek Cielecki, dyrektor Zarządu Dróg Miejskich w Przemyślu. – A San leży w granicach obszaru Natura 2000. Projektując obwodnicę trzeba było uwzględnić wszystkie te elementy. Zaproponowane rozwiązanie jest technicznie trudne, ale i najbardziej opłacalne. Dzięki niemu obejdzie się bez ingerencji w koryto rzeki.

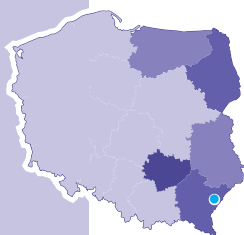
Część trasy przebiegać będzie przez most, a część przez estakadę. Powstaną dwa wiadukty i przebudowana zostanie infrastruktura. Najwyższa podpora mostu (czyli pylon) będzie miała imponującą wysokość 60 metrów (wysokość około 20 pięter). To sprawi, że obiekt będzie widoczny z wielu punktów położonego na wzgórzach miasta. Część trasy (tam, gdzie jest zabudowa) będzie oczywiście zabezpieczona ekranami akustycznymi.

Obwodnica znacznie skróci czas przejazdu przez miasto, co na pewno ucieszy przejeżdżających tranzytem kierowców ciężarówek czy samochodów dostawczych. Niebagatelne znaczenie ma też zapewnienie większej płynności oraz bezpieczeństwa ruchu. Wzrośnie też komfort życia mieszkańców miasta, z którego znikną korki, spaliny czy hałas. Jadący ulicami Przemyśla rowerzyści będą mogli czuć się bezpiecznie na drodze.

**JACEK CIELECKI, KIEROWNIK PROJEKTU,
DYREKTOR ZARZĄDU DRÓG MIEJSKICH W PRZEMYŚLU:**

– Jednym z efektów projektu będzie aktywizacja gospodarcza terenów, przez które przebiegnie trasa, czyli północno-wschodniej części miasta, przy granicy z gminą Żurawica. W tej okolicy powstało już kilka centrów handlowych. Pracę w nich znalazło kilkaset osób. Inwestorzy deklarują, że rozpoczęli przedsięwzięcia właśnie dzięki budowie obwodnicy. Na pewno wkrótce pojawią się kolejne inwestycje, bo trasa przebiega częściowo przez tereny niezurbanizowane. Zapewne w pobliżu powstaną także osiedla mieszkaniowe.

Nazwa projektu: „Budowa wschodniej drogi obwodowej miasta Przemyśla łączącej drogę krajową nr 77 z drogą krajową nr 28”

Beneficjent: Gmina Miejska Przemyśl

Działanie: IV.1 Infrastruktura drogowa

Dofinansowanie: 187,2 mln zł

Okres realizacji: 2010-2012

Rynek Wielki w Zamościu

Turystyka

Zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu – to cel główny **osi priorytetowej V PO RPW: „Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne”**. W ramach tej osi priorytetowej są realizowane dwa działania:

- **V.1 Promowanie zrównoważonego rozwoju turystyki**
- **V.2 Trasy rowerowe.**

Pierwsze działanie skupia się na opracowaniu wspólnej oferty turystycznej dla Polski Wschodniej, obejmującej promocję zrównoważonych form turystyki, w tym takich, które zmniejszają potrzebę korzystania z indywidualnych pojazdów mechanicznych. W realizowanym w ramach działania V.1 projekcie prezentowane są charakterystyczne dla poszczególnych regionów produkty turystyczne: obszary cenne przyrodniczo, atrakcje krajoznawcze, obszary wiejskie, tradycyjna kuchnia i oferta dla wypoczywających aktywnie (m.in. turystyka rowerowa). W przekazie promocyjnym podkreślona jest wielokulturowość makroregionu.

Z drugiego działania (V.2) również finansowany jest jeden duży projekt, który ma na celu stworzenie podstawowej infrastruktury związanej z obsługą ruchu rowerowego. Projekt obejmuje swym zasięgiem 5 województw Polski Wschodniej. Efektem budowy i połączenia tras rowerowych, a także wytyczenia i oznakowania ścieżek rowerowych na terenie pozamiejskim będzie powstanie najdłuższej w Polsce „rowerostrady”.

Oba te projekty przybliżamy Czytelnikowi. Pierwszy z nich jest w fazie realizacji, natomiast drugi – na etapie przygotowań, ale warto wiedzieć, jak zmieni się wizerunek Polski Wschodniej, jak i jej oferta dla turysty lubiącego podróżować rowerem.

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Piękny Wschód

Polska Organizacja Turystyczna

Piękna przyroda, czyste powietrze, bezcenne zabytki, gościnni ludzie i dobra kuchnia – te cechy łączą województwa Polski Wschodniej. Wydawałoby się, że to wystarczy, by turyści tłumnie zjeżdżali w tę część kraju. Tak jednak nie jest. Jak wykazują badania, walory turystyczne Polski Wschodniej są ciągle zbyt słabo znane. Stąd pojawiła się potrzeba realizacji projektu „Promocja zrównoważonego rozwoju turystyki”, który koordynuje Polska Organizacja Turystyczna.

Najbardziej rzucającym się w oczy elementem projektu jest multimedialna kampania promocyjna „Piękny Wschód”. Ma ona wykreować nowe spojrzenie na walory turystyczne makroregionu obejmującego pięć województw – lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. Oprócz wielu wspólnych elementów, jest sporo cech kulturowych i przyrodniczych charakterystycznych dla poszczególnych województw. Podobieństwa i różnice warto wykorzystać podczas promocji regionów, podkreślając oryginalność każdego z nich.

Efektom badawczej części projektu są trzy prace: „Potencjał turystyczny Polski Wschodniej” (obejmujący raport z badania jakościowego), „Makroekonomiczna analiza planowanych efektów kampanii promocyjnej wschodniej Polski” oraz „Studium uwarunkowań atrakcyjności turystycznej Polski Wschodniej”. W tej ostatniej, eksperci z Instytutu Turystyki dokonali inwentaryzacji atrakcji turystycznych wschodnich województw kraju, przeprowadzili analizę segmentów turystyki oraz zawarli rekomendacje dla przyszłej kampanii promocyjnej. Z analiz wynika, że potencjał

regionów wschodnich jest bardzo duży, jednak w konkurencji z kurortami nadmorskimi czy górskimi, wschodnia Polska musi poszukiwać swoich szans przede wszystkim w przyciągnięciu turystów zainteresowanych krótszymi wyjazdami urlopowymi, np. na weekend.

– Na podstawie prac analitycznych przekonał się, że najlepiej do wyjazdu do Polski Wschodniej jest przekonywać w pierwszej kolejności turystów z grup: poszukiwaczy „inności”, aktywnych i rodzinnych – mówi koordynująca projekt Anna Bartwicka z Polskiej Organizacji Turystycznej.

Poszukiwacze inności to osoby, które lubią jeździć w miejsca mniej popularne, mają często sprecyzowane zainteresowania i pasje (zarówno związane z kulturą, jak i przyrodą) i kierują się nimi przy wyborze miejsca na wakacje. Dla osób aktywnych najważniejsze jest czynne spędzanie czasu podczas wakacji – zarówno poprzez uprawianie sportów, jak i inne zajęcia na świeżym powietrzu, blisko natury. Z kolei pokazanie oferty bazy noclegowej o odpowiednim standardzie powinno pomóc w zachęceniu rodzinnych turystów. Dla nich najważniejszy na wakacjach jest czas spędzony z rodziną i znalezienie równowagi między relaksem a aktywnością. O dużym potencjale turystyki we wschodniej Polsce świadczy także to, że osoby, które były na wakacjach w tamtych regionach są bardzo z nich zadowolone. Dużym problemem jest zatem postrzeganie regionów wschodnich, a nie to, co oferują. Dlatego ważne jest, by zachęcić niezdecydowanego turystę do spędzenia wolnego czasu na terenach wschodnich.

Rusz się
na piękny wschód Polski.
Proponuję piękne zabytki,
rączę spacerki, pyszne bliny i cepeliny.
Przyjedź, nie leń się! Twój jeleni.

ODKRYJ JAK TO BLISKO

PIĘKNY WSCHÓD

www.pieknywschod.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013

Uhuhu!
Przebogata historia,
wielopokoleniowe tradycje,
zabytki światowej klasy.
Zapraszam w pouczającą podróż.

ODKRYJ JAK TO BLISKO

PIĘKNY WSCHÓD

www.pieknywschod.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013

Przy realizacji projektu Polska Organizacja Turystyczna ściśle współpracuje z pięcioma Regionalnymi Organizacjami Turystycznymi (ROT), które są partnerami projektu. Przedstawiciele ROT-ów biorą udział w pracach zespołu konsultacyjnego opiniującego najważniejsze decyzje w ramach projektu. Spotkania są dobrą okazją do wymiany doświadczeń.

Kampania multimedialna ruszyła w czerwcu 2010 r. i potrwa do czerwca 2012 r. Skierowana jest do turystów krajowych (w tym mieszkańców Polski Wschodniej) i zagranicznych, głównie z Niemiec i Ukrainy.

Sercem wszystkich działań jest strona internetowa www.pieknywschod.pl. Zawiera przede wszystkim bazę atrakcji turystycznych, podzielonych na 5 kategorii: zabytki i muzea, aktywnie, przyroda, zdrowie i uroda oraz rozrywka. Baza jest ciągle poszerzana – we wszystkich kategoriach dodawane są nowe atrakcje z każdego województwa. Ponadto w zakładkach dotyczących poszczególnych województw znalazły się bazy noclegów, kalendarz imprez, galeria zdjęć i informacje na temat kuchni regionalnej. Wraz z rozwojem projektu strona internetowa będzie zyskiwała kolejne funkcje. Uruchomiona jest angielska wersja językowa serwisu, a w dalszej kolejności powstanie wersje niemiecka i ukraińska.

Oprócz strony internetowej, na kampanię składa się bardzo wiele różnorodnych działań, w tym:

- kampania multimedialna wykorzystująca prasę, radio, telewizję, internet, reklamę zewnętrzną
- działania promocyjne obejmujące między innymi wizyty studyjne, konkursy, imprezy, pozwalające w niekonwencjonalny sposób podkreślić walory regionu.

Działania promocyjne skupiają się na pokazaniu wybranych dla poszczególnych województw produktów turystycznych. Prezentowane są obszary cenne przyrodniczo, atrakcje krajoznawcze, obszary wiejskie oraz kuchnia regionalna i oferta aktywności sportowych. W przekazie promocyjnym podkreślona jest wielokulturowość regionu. Najbardziej charakterystycznymi elementami spotów i reklam są lornetka i zwierzęta – bóbr, łos, sarna, które zapraszają turystów na piękny Wschód. – Na początku kampania miała charakter wizerunkowy, a teraz ewoluuje w kierunku produktowej – tłumaczy Anna Bartwicka. – Zmianę widać w nowych spotach i reklamach, które pokazywane są od marca do końca czerwca tego roku. Sympatyczny łos zaprasza do odwiedzenia konkretnych miejsc w pięciu województwach.

Ta część kampanii prezentowana jest w stacjach telewizyjnych, w prasie (np. magazyny kobiece i podróżnicze), w portalach internetowych oraz na nośnikach reklamy zewnętrznej. Akcję wspierają również internetowe gry oraz konkursy prasowe mające na celu zwiększenie wiedzy na temat atrakcji turystycznych Polski Wschodniej. Od początku przy wyborze mediów i kanałów komunikacji kierowano się kryterium jak największego zasięgu. Warto zaznaczyć, że nie jest to pierwszy program promujący wschodnie regiony kraju finansowany z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Od kilku miesięcy Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych prowadzi za granicą promocję gospodarczą tego regionu.

Kampania „Piękny Wschód” jest komplementarna z innymi projektami promocyjnymi realizowanymi przez Polską Organizację Turystyczną, np. „Promujmy Polskę razem”, mającym na celu zwiększenie liczby wizyt zagranicznych turystów w Polsce oraz wydłużenie sezonu turystycznego w kraju.

**ANNA BARTWICKA,
KOORDYNATOR PROJEKTU
POLSKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA:**

– Od początku zdawaliśmy sobie sprawę z tego, że jednym z głównych wyzwań naszej kampanii będzie pokazanie wątków łączących pięć regionów Polski Wschodniej z zachowaniem odrębności każdego z nich. Sporą porcję wiedzy dostarczyły nam badania i analizy, które zostały wykonane zanim ruszyły prace nad kampanią.

Zapraszam na kajaki,
pyszną rybkę, windsurfing, narty wodne
(nart sam chętnie spróbuję, nigdy nie jadłem).
Jednym słowem zapraszam
na bobre wakacje i bobrą zabawę!

ODKRYJ
JAK TO BLISKO

PIĘKNY WSCHÓD

www.pieknywschod.pl

 ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ
rozwoj.polski.wschodniej.pl

 POLSKA
ORGANIZACJA
TURYSTYCZNA

 UNIA EUROPEJSKA
Europejski Fundusz Regionalny

Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013

Hop, hop, hop na rowery.
Hop, hop, hop do miasteczka. Rusz się,
wskocz na deskę, poskacz na hopach,
przyjedź na weekend na Piękny Wschód!
Tu można robić mnóstwo rzeczy.
Zapraszam!

ODKRYJ
JAK TO BLISKO

PIĘKNY WSCHÓD

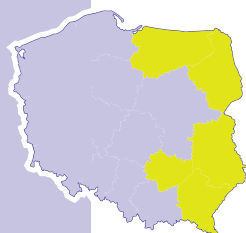
www.pieknywschod.pl

 ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ
rozwoj.polski.wschodniej.pl

 POLSKA
ORGANIZACJA
TURYSTYCZNA

 UNIA EUROPEJSKA
Europejski Fundusz Regionalny

Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013

Projekt: „Promocja zrównoważonego rozwoju turystyki”

Beneficjent: Polska Organizacja Turystyczna

Działanie: V.1 Promowanie zrównoważonego rozwoju turystyki

Dofinansowanie: 23,94 mln zł

Okres realizacji: 2010-2012

Rowerem z Bieszczad na Mazury

Pięć województw Polski Wschodniej

Najpóźniej w wakacje 2015 r. Polska zaoferuje miłośnikom dwóch kółek niezwykle atrakcję turystyczną – trasę rowerową o długości blisko dwóch tysięcy kilometrów. Trasa poprowadzi przez obszar wschodniej Polski, udostępniając turystom bogactwa pięciu województw: podkarpackiego, świętokrzyskiego, lubelskiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

Popularność turystyki rowerowej rośnie w Polsce z roku na rok. Coraz więcej Polaków nie tylko już wie, że czas spędzony na rowerze wpływa na nasze zdrowie, dobre samopoczucie i poprawia kondycję. Wielu przekonuje się, że wyprawy na dwóch kółkach nie są ponad ich siły. Niestety, infrastruktura rowerowa w Polsce ciągle jest słabo rozwinięta. Brakuje tras długodystansowych przystosowanych do wycieczek rowerowych. W ciągu najbliższych kilku lat ma się to zmienić. Trasa, która powstanie w Polsce Wschodniej, będzie pierwszym tak kompleksowym i innowacyjnym przedsięwzięciem w naszym kraju, prowadzonym równolegle aż w pięciu województwach. Słynne niemieckie czy holenderskie trasy rowerowe powstawały w sposób naturalny – na zasadzie łączenia krótszych gotowych już lokalnych ścieżek. Polska trasa będzie tworzona niemal od podstaw, przy znacznie gorszym stanie infrastruktury drogowej niż u zachodnich sąsiadów. Jednak ta słabość może zostać zamieniona w wielki atut,

a polska „rowerostrada” będzie przykładem skutecznej współpracy samorządów wschodniej Polski.

Fani aktywnego wypoczynku wypatrują tej trasy od dłuższego czasu. Pomysł jej powstania pojawił się już bowiem na etapie negocjacji Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013 z Komisją Europejską. Zaplanowano wtedy utworzenie ścieżek z myślą o ożywieniu turystycznym tej części kraju, co z kolei ma się przyczynić do rozwoju społeczno-gospodarczego jednego z najsłabszych ekonomicznie makroregionów w Unii Europejskiej. Dostrzeżono ogromny potencjał tego obszaru, który tkwi w jego niezwykle cennych walorach przyrodniczych oraz krajobrazowych i zdecydowano w lepszy sposób udostępnić go rowerzystom. Trasa z jednej strony ma zachęcać do aktywnej formy spędzania wolnego czasu, z drugiej zaś ma dać impuls do rozwoju drobnej przedsiębiorczości związanej z usługami dla turystów rowerowych (np. powstawanie bazy gastronomiczno-noclegowej, sprzedaż regionalnych wyrobów czy pamiątek, wypożyczanie i serwis rowerów). Z badań wynika bowiem, że ta grupa turystów ma największy potencjał i może pozytywnie wpłynąć na rozwój makroregionu. Miłośnikom turystyki rowerowej należy jednak stworzyć optymalne warunki do długodystansowych wypraw, które znacząco zwiększą popyt na usługi noclegowe i gastronomiczne.

Przebieg trasy w Polsce Wschodniej zostanie wytyczony z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych, społecznych, środowiskowych, komunikacyjnych oraz atrakcyjności turystycznej. Przy jej budowie zostaną spełnione wymogi techniczne, jakim musi odpowiadać rowerowa trasa długodystansowa. Docelowo zakłada się stworzenie sieci tras rowerowych o konstrukcji rybiego

szkieletu. Główna trasa zbudowana w ramach projektu ma stanowić mocny kręgosłup, który poprzez sieć tras lokalnych poprowadzi do atrakcji krajobrazowych, architektonicznych, kulturowych i historycznych.

Jej przebieg ma zaciekawiać turystę, być dla niego wygodny, maksymalnie najkrótszy, z możliwie najmniejszym zróżnicowaniem wysokościowym, a przede wszystkim bezpieczny. „Ościami” odchodzącymi od tego kręgosłupa będą istniejące już ścieżki, drogi, szlaki turystyczne prowadzące do interesujących pod względem przyrodniczym miejsc, zabytków architektury czy też ośrodków kultu religijnego, które pominą główny szlak. Dzięki temu trasa będzie służyła rowerzystom udającym się na krótkie wycieczki, rowerzystom długodystansowym z sakwami, podróżującym między miejscami noclegowymi, a także będzie wykorzystana przez lokalną społeczność w codziennym życiu (a więc nie tylko do celów rekreacyjnych).

Nowe drogi rowerowe będą budowane tylko w części szlaku. Przy przebiegu trasy zostaną wykorzystane również drogi o małym natężeniu ruchu oraz istniejące już ścieżki rowerowe. W ten system wkomponowane zostaną także drogi polne i leśne dukty, gdzie ewentualnie nastąpi jedynie utwardzenie podłoża (tak, by nie były one ani zbyt piaszczyste, ani nazbyt błotniste). Dzięki temu uniknie się zbędnego asfaltowania. W wielu miejscach szlak będzie bowiem prowadzony przez tereny chronione i cenne

pod względem przyrodniczym. W ten sposób zostaną one także ochronione przed nieskoordynowanym ruchem turystycznym. Trasa ma również zostać tak poprowadzona, by łatwy był dostęp do dworców kolejowych, autobusowych oraz parkingów dla turystów przybywających z rowerami z różnych zakątków Polski. Najważniejszym jednak aspektem będzie zachowanie maksymalnego bezpieczeństwa dla rowerzystów i innych użytkowników ruchu drogowego, a także osiągnięcie możliwie wysokiego standardu szlaku rowerowego. Projekt zakłada budowę w wyznaczonych miejscach wiat postojowych, stojaków na rowery, koszy na śmieci itp. Dodatkowo z tablic informacyjnych wzdłuż trasy rowerzyści dowiedzą się o okolicznych atrakcjach oraz miejscach istotnych z punktu widzenia organizacji wyprawy.

Jak tylko zostanie ustalony dokładny przebieg trasy, czyli w drugiej połowie 2011 r., rozpocznie się budowa portalu internetowego, gdzie będą gromadzone informacje na temat trasy. Serwis będzie uruchomiony zanim szlak zostanie oddany rowerzystom. Będą tam prezentowane m.in. aktualne informacje na temat projektu i zdjęcia z przebiegu prac budowlanych. Później zostanie udostępniony system planowania trasy, będą publikowane propozycje wycieczek, mapy, wszelkie niezbędne informacje zarówno dla rowerzystów długodystansowych, weekendowych, jak i dla rodzin spędzających wspólnie wolny czas na dwóch kółkach.

**KRZYSZTOF BANACH,
KIEROWNIK SEKCJI ROZWOJU POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO,
DEPARTAMENT PROJEKTÓW INFRASTRUKTURALNYCH
POLSKA AGENCJA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI:**

– Realizujemy kompleksowy projekt, którego finalnym produktem będzie trasa rowerowa budowana niemal od podstaw. Poprowadzi ona przez pięć województw, kilkadziesiąt powiatów i gmin. Jest to niezwykle sprawdzian z umiejętności współpracy, a także ze sztuki dochodzenia do kompromisu pomiędzy samorządami i partnerami społecznymi. Obecnie jesteśmy na etapie wytyczania szlaku, który jest wypadkową różnorodnych oczekiwań ze strony samorządów i lokalnych społeczności oraz rowerzystów. Liczymy, że przetargi na budowę szlaku odbędą się na przełomie 2012 i 2013 r. Pierwsi turyści będą mogli wjechać na niektóre odcinki już w sezonie letnim w roku 2013, a całą trasę przejechać rowerem najpóźniej w wakacje w 2015 r.

Projekt: „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej”

Beneficjent: Pięć województw Polski Wschodniej

Partnerzy: jednostki samorządu terytorialnego, zarządy dróg i lasów

Działanie: V.2 Trasy rowerowe

Dofinansowanie: 47,5 mln euro

Okres realizacji: 2008-2015

Redaktor prowadzący: Jerzy Gontarz

Opracowanie tekstów i redakcja: Adam Cyło, Jerzy Gontarz, Joanna Gontarz,
Joanna Godlewska, Joanna Klich, Barbara Kozłowska,
Edyta Malinowska-Klimiuk, Izabela Rutkowska, Andrzej Szoszkiewicz

Projekt graficzny i skład: Alina Merha

Korekta: Katarzyna Burdelak

Zdjęcia: Jacek Babicz, Jerzy Gontarz, Krzysztof Koch, Franek Mazur,
Alina Merha, Ireneusz Ostapczuk, Marek Rokita, Janusz Tatarkiewicz
i projektodawcy

Współpraca i konsultacje: Agnieszka Wysocka, PARP

Wydanie I

Stan na 30 kwietnia 2011 r.

Nakład: 2000 egzemplarzy

ISBN 978-83-7633-007-5

Publikacja bezpłatna

© Copyright by Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
Warszawa 2011-05-23

Druk: Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzcyk

